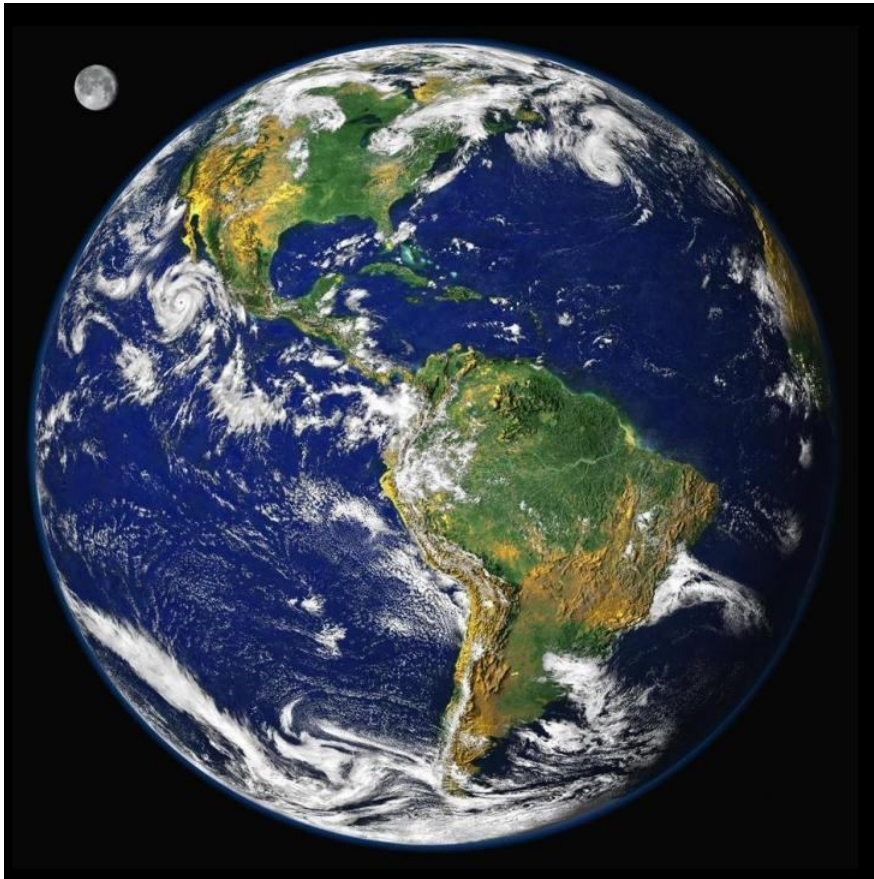

Р. М. Літнарівч

УКРАЇНСЬКІ АСТРОНОМИ

За матеріалами Вікіпедії станом на 10.06.2012

Рівне, 2012

УДК 528(091):(477.83-21)

Літнарівч Р.М. Українські астрономи. За матеріалами Вікіпедії станом на 10.06.2012 р. Рівне, 2012.- 258 с.

За матеріалами української Вікіпедії станом на 10.06.2012 р. приводиться 52 статті про українських астрономів, астрономо-геодезистів . По мірі надходження нових статей випуски книги будуть продовжуватись. В збірку ввійшло всі 52 статті, які були представлені в українській Вікіпедії на даний час. **Ключові слова:** українські астрономи, автобіографії, творчий доробок, літературні джерела.

По материалам украинской Википедии состоянием на 10.06.2012 г. приводится 52 статьи об украинских астрономах, астрономо-геодезистах. По мере поступления новых статей выпуски книги будут продолжаться. В сборник вошло все 52 статьи, которые были представлены в украинской Википедии на данное время. **Ключевые слова:** украинские астрономы, автобиографии, творческая наработка, литературные источники.

On materials of Ukrainian Wikipedia by the state on 10.06.2012 52 articles over are brought about the Ukrainian astronomers, astronomo-geodesists. As far as the receipt of new reasons producing of book will proceed. Collection was entered by all 52 articles, that were presented in Ukrainian Wikipedia on this time. **Keywords:** the Ukrainian astronomers, autobiographies, creative work, literary sources.

© **Літнарівч Р.М.**

ЗМІСТ

• Передмова.....	5
• Абалкін Віктор Кузьмович.....	6
• Аленич Олександр Андріанович.....	8
• Андрієнко Дмитро Панасович.....	11
• Астапович Ігор Станіславович.....	13
• Балясний Василь Олександрович.....	15
• Барабашов Микола Павлович.....	18
• Бобровников Микола Федорович.....	25
• Богородський Олександр Федорович.....	28
• Боярчук Олександр Олексійович.....	29
• Братійчук Мотря Василівна.....	32
• Брауде Семен Якович.....	35
• Всехсвятський Сергій Константинович.....	43
• Гаврилов Ігор Володимирович.....	45
• Ганський Олексій Павлович.....	47
• Герасименко Світлана Іванівна.....	52
• Герасимович Борис Петрович.....	54
• Гершберг Роальд Євгенович.....	60
• Гуртовенко Ернест Андрійович.....	61
• Джунь Йосип Володимирович.....	65
• Диченко Михайло Петрович.....	93
• Юрій Дрогобич.....	95
• Жардецький Венчеслав Сигизмундович.....	103
• Журавльова Людмила Василівна.....	107
• Казимирчак-Полонська Олена Іванівна.....	108
• Климишин Іван Антонович.....	113
• Кононович Олександр Костянтинівич.....	116
• Літнарівч Руслан Миколайович.....	118
• Линник Володимир Павлович.....	134
• Мартин Русин.....	139
• Орлов Олександр Якович.....	141
• Осіпов Олександр Кузьмович.....	147
• Северний Андрій Борисович.....	149

• Савич Олексій Миколайович.....	154
• Смирнова Тамара Михайлівна.....	159
• Штенко Микола Володимирович.....	166
• Стойко Микола Михайлович.....	182
• Струве Людвіг Оттович.....	183
• Федоренко Іван Іванович.....	187
• Федоров Євген Павлович.....	188
• Федоров Василь Федорович.....	189
• Фогель Роберт.....	191
• Цесевич Володимир Платонович.....	192
• Черних Людмила Іванівна.....	193
• Черних Микола Степанович.....	195
• Чорний Сергій Данилович.....	199
• Чурюмов Клим Іванович.....	202
• Шабас Наталія Леонідівна.....	205
• Шайн Григорій Абрамович.....	208
• Шидловський Андрій Петрович.....	209
• Шульман Леонід Маркович.....	210
• Яковкін Авенір Олександрович.....	246
• Яцків Ярослав Степанович.....	248

ПЕРЕДМОВА

В даній книзі відображена пам'ять особистостей, які внесли свій внесок в розбудову астрономії в цілому і астрометрії зокрема, по чийх підручниках і книгах вчилися не одне покоління майбутніх астрономів і астрономо-геодезистів, землевпорядників, геоінформатиків. Вони внесли свій посильний внесок у вдосконалення побудови фундаментальної системи небесних сферичних координат, вивчення обертового руху Землі для дослідження нерівномірності її обертання, руху земних полюсів, астрономічного визначення часу і деяких значень астрономічних сталих.

Ними були створені нові каталоги координат, відкриті нові астероїди і комети, розроблені методи астрономічної орієнтації в космосі, визначення розташування на земній поверхні і в космічному просторі, на Місяці та інших небесних тілах.

Ними були проведені і досліджені астрономічні визначення широт і довгот на відповідних пунктах триангуляції, що є важливою складовою частиною градусних вимірів для визначення розмірів і форми Землі в цілому, що дало можливість детально вивчити геоїд. Співставлення астрономічних і геодезичних координат і вивід ухилів прямовисних ліній дало можливість, в свою чергу, виконати побудову профілів геоїда відносно референц-еліпсоїда.

Ми вперше представляємо дану книгу на розгляд наукової спільноти. Вона буде представлена в науковій архіві і захищена авторським правом. Можливо, колись і буде опублікована як перша спроба представити науковій спільноті зріз історії.

Р.М.Літнарів

Абалакін Віктор Кузьмович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Віктор Кузьмич Абалакін (* [27 серпня 1930](#), [Одеса](#)) — радянський астроном.

Родився в Одесі. У 1953 закінчив [Одеський університет](#). У 1953-1955 працював в Геофізичному інституті АН СРСР, в 1955-1957 — в Інституті теоретичної астрономії АН СРСР в [Ленінграді](#). Після закінчення аспірантури при Одеському університеті працював в 1960-1963 в обсерваторії Одеського університета. У 1963-1965 — доцент кафедр астрономії Одеського університета. З 1965 — зав. відділом Астрономічного щорічника СРСР Інститута теоретичної астрономії АН СРСР, 1983-2000 — також директор [Пулковської обсерваторії](#).

Доктор фізико-математичних наук. [Член-кореспондент АН СРСР](#) з 1987 року. Член-кореспондент [РАН](#).

Основні наукові роботи стосуються небесної механіки, ефемеридної астрономії, зоряної динаміки, геодинаміки, історії астрономії. Вніс великий внесок до розробки основних принципів використання лазерних світлолокаційних спостережень Місяця для вирішення завдань гео- і селенодинаміки, а також в створення відповідного математичного апарату.

Співавтор робіт зі створення єдиної релятивістської теорії руху внутрішніх планет Сонячної системи. У монографії Абалакіна «Основи ефемеридної астрономії» (1979), а також у низці написаних ним розділів «Довідкового керівництва з небесної механіки, астрономії і

астродинаміки» (1978) ефемеридна астрономія отримала остаточне оформлення як самостійна область науки.

Президент Комісії N 4 «Ефемериди» [Міжнародного астрономічного союзу](#) (1976-1979). Голова Правління Фонду Інтернет-культури (з 1999).

[Державна премія СРСР](#) (1982).

Ім'ям Абалакіна названий [астероїд \(2722 Abalakin\)](#), відкритий [М.С.Черних 1 квітня 1976 року в Кримській астрофізичній обсерваторії](#).

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Абалакін_Віктор_Кузьмович&oldid=9608568
[Категорії](#):

- [Радянські астрономи](#)
- [Уродженці Одеси](#)
- [Випускники Одеського університету](#)
- [Науковці Одеського університету](#)
- [Члени-кореспонденти АН СРСР](#)
- [Члени-кореспонденти РАН](#)
- [Лауреати Державної премії СРСР](#)
- [Народились 27 серпня](#)
- [Народились 1930](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Українські астрономи](#)

Приховані категорії:

- [Статті без посилань на джерела](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)

Аленич Олександр Андріанович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олекса́ндр Андріа́нович Але́нич (**7 квітня 1890**, с. Кам'янське, нині м. [Дніпродзержинськ Дніпропетровської області](#) — **24 квітня 1923**, [Кам'янець-Подільський](#)) — український [фізик](#), [астроном](#).

[ред.] Біографічні дані

Закінчив [Московський університет](#). Учителював. Працював асистентом Катеринославського гірничого інституту.

У січні 1919 року перейшов на роботу в [Кам'янець-Подільський державний український університет](#): асистент кафедри фізики, від квітня 1919 року — астроном-наглядач, від жовтня 1919 викладав описову астрономію на фізико-математичному факультеті, згодом — сферичну геометрію та тригонометрію. Від 1921 року у Кам'янець-Подільському інституті народної освіти: другий секретар президії інституту, згодом — секретар факультету професійної освіти. У серпні 1922 року звільнився через хворобу.

Досліджував [метеорити](#).

[ред.] Основні праці

- Обитаема ли луна. — Москва, 1912.
- Про місяць. — Кам'янець-Подільський, 1920.

- Сферична геометрія. — Кам'янець-Подільський, 1920.
- Сферична тригонометрія. — Кам'янець-Подільський, 1920.
- Комети. — Кам'янець-Подільський, 1920.
- Визначення радіантів падаючих зір // Записки Кам'янець-Подільського державного українського університету. — Т. 2. — Кам'янець-Подільський, 1920.
- Комети. — Харків, 1922.

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.. Словникова частина. — Т. 1. — С. 36.
- [Кутинський М.](#) Некрополь України // Дніпро. — 1990. — № 1. — С. 137.
- [Завальнюк О. М.](#) Аленич Олександр Андріанович // [Енциклопедія сучасної України](#). — Т. 1. — К., 2001. — С. 376.
- [4 повідомлення про смерть] // Червоний шлях. — 1923. — 26 квітня. — С. 1.
- [Ясінський.](#) Олександр Аленич: Некролог // Червоний шлях. — 1923. — 28 квітня. — С. 3.
- [Біднов В.](#) Український астроном Олександр Аленич (1890—1923) // Літературно-науковий вісник. — 1931. — Т. 105.
- [Мошак М.](#) Кам'янецьке вогнище культури // Подільське братство: Інформаційний вісник. — № 1. — Кам'янець-Подільський, 1991. — С. 6—7.
- [Геринович В.](#) До історії Кам'янець-Подільського Інституту Народної Освіти // Подільське братство:

- Інформаційний вісник. — № 2. — Кам'янець-Подільський, 1992. — С. 7—8.
- [Завальнюк О. М.](#) Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918—1921 рр.). — Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2006. — С. 143—149.
- [Луцкий В. К.](#) История астрономических общественных организаций в СРСР (1888—1941 гг.). — Москва: Наука, 1982. — С. 132—133.
- [КАМ'ЯНЕЦЬКІ НОЧІ АЛЕНИЧА](#), Подолянин, 02.04.2010

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Аленич_Олександр_Андріанович&oldid=9419177

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Випускники Московського університету](#)
- [Науковці Кам'янець-Подільського університету](#)
- [Уродженці Дніпродзержинська](#)
- [Померли в Кам'янці-Подільському](#)
- [Народились 7 квітня](#)
- [Народились 1890](#)
- [Померли 24 квітня](#)
- [Померли 1923](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Андрієнко Дмитро Панасович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Андрієнко Дмитро Панасович ([10 липня 1934](#) — [24 червня 2011](#)) — український астроном, Доктор фізико-математичних наук, професор. Академік-засновник [АН ВШ України](#) (1992).

[ред.] Біографія

Народився у селі [Водотії Брусилівського району Житомирської області](#).

- У [1956](#) р. закінчив фізичний факультет [Київського університету](#).
- У [1956—1960](#) рр. — інженер-дослідник Полярної станції на мисі Шмідта (Магаданської обл., РСФСР).
- з 1960 - у Київському університеті р.: лекційний асистент, старший науковий співробітник, доцент, професор.
- У 1972—1975 рр. працював професором Алжирського університету.

[ред.] Наукові досягнення

- уперше в СРСР сконструював апаратуру для визначення висот полярних сьйв та виконав їх числові вимірювання.
- Обґрунтував ідею і розробив математичну модель спалаху блиску комет внаслідок впливу на них потоків сонячного вітру.

- Розробив і вперше використав нову теорію балістичної кумуляції кометних порошинок, яка дозволяє обґрунтувати виникнення активних процесів в атмосферах [комет](#) — спалахів блиску, утворення антихвостів та інших локальних явищ (разом з І. Г. Міщишиною).
- Створив та видав каталоги фізичних характеристик комет за період 1976—1985 рр.
- Під його керівництвом розроблено та створено першу вітчизняну автоматизовану супутникову апаратуру для дослідження озону в атмосфері Землі, що працювала на ряді штучних супутників Землі типу «Космос» та «Метеор».

Автор та співавтор 3 монографій та понад 190 наукових праць. Член Міжнародного Астрономічного Союзу (1971). Голова секції астрономії науково-технічної ради Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР (1963—1992). Голова секції астрономії Науково-методичної ради з фізики Міністерства освіти та науки України (1983—1999).

[ред.] Джерело

- Академія наук вищої школи України. 1992—2010. Довідник

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Андрієнко_Дмитро_Панасович&oldid=9421584
[Категорії:](#)

- [Українські астрономи](#)
- [Народились 1934](#)
- [Академіки АН вищої школи України](#)

- [Випускники Київського університету](#)
- [Випускники фізичного факультету Київського університету](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Астапович Ігор Станіславович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Ігор Станіславович Астапович ([11 січня 1908](#) — [2 січня 1976](#)) — радянський [астроном](#).

Родився у [Вовчанську](#) (нині [Харківська область](#)). У [1930](#) закінчив [Ленінградський університет](#). У 1931-1932 очолював магнітометричну експедицію Інститута прикладної геофізики на території Східного Сибіру, в 1932-1933 — директор Таджицької обсерваторії (нині Інститут астрофізики АН Таджикистану), в 1934-1941 працював у [Державному астрономічному інституті ім. П.Штернберга](#).

На початку Великої Вітчизняної війни пішов добровольцем в народне ополчення. У 1942-1959 працював у фізико-технічному інституті Туркменського філіалу [АН СРСР](#) (з 1951 — АН Туркменської РСР), де в 1946 заснував Ашхабадську астрофізичну лабораторію і організував будівництво обсерваторії поблизу [Ашхабада](#). У 1959-1960 — зав. відділом обсерваторії Одеського університета. У

1960-1973 працював в Київському університеті (з 1966 — [професор](#)).

Основні наукові роботи присвячені дослідженню [метеорів](#). За період [1942-1959](#) зібрав унікальний архів спостережень 40 тисяч метеорів. На підставі власних спостережень противосіяння (слабосвітних розмитих плям на ділянці неба, протилежній Сонцю) встановив, що яскравість противосіяння змінюється синхронно із спалахами яскравості полярного сьйва, і зробив висновок про газову природу противосіяння. Визначив добовий [паралакс](#) противосіяння і відстань від Землі до скупчення газу, яке його породжує, — 130 000 км. За даними фотографічних спостережень [сріблястих хмар](#) і візуальних визначень дрейфу метеорних слідів прийшов до висновку (1939, 1941) про закономірний характер повітряної циркуляції в нижній термосфері. Цей висновок був підтверджений спостереженнями радіолокацій. Завдяки малій широті Ашхабада Астаповичу вдалося вперше детально вивчити метеорні потоки, орбіти яких мало нахилені до площини [екліптики](#) («екліптикальна зв'язка»).

Спільно зі співробітниками Інститута теоретичної астрономії АН СРСР він проаналізував умови видимості метеорного потоку [Леонід](#), а також зміну елементів метеорних орбіт з 1866 по 2000 під впливом планетних [збурень](#). З великою точністю був передбачений момент максимуму активності Леонід при проходженні найщільнішої частини рою поблизу Землі в 1966, а також з'ясовані умови подальших зустрічей рою із Землею аж до 2000 року.

Низка робіт присвячена історії дослідження метеорних явищ в Росії, Західній Європі і Китаї. Автор книги «Метеорні явища в атмосфері Землі» (1958).

[ред.] Посилання

- [Астронет. Астапович Игорь Станиславович](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Астапович_Ігор_Станіславович&oldid=9427219

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Випускники Санкт-Петербурзького університету](#)
- [Учасники Другої світової війни](#)
- [Науковці Одеського університету](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Уродженці Вовчанська](#)
- [Народились 11 січня](#)
- [Народились 1908](#)
- [Померли 2 січня](#)
- [Померли 1976](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Балясний Василь Олександрович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Балясний Василь Олександрович (*[1862](#), м. [Полтава](#) — [1911](#), [Острогозьк](#) [Воронезької губернії](#) (тепер [РФ](#))) — український [фізик](#), [астроном](#), [громадський діяч](#), редактор [газети «Полтавський вісник»](#) (з 1907 р).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 З біографії](#)
- [2 Наукова діяльність](#)
- [3 Посилання](#)
- [4 Джерела](#)

[ред.] З біографії

Балясний Василь Олександрович у 1862 році у м. Полтава. Родина походить із дворян [Полтавської губернії](#).

Син генерал-майора, закінчив [ППКК](#) у 1880 році. Потім Миколаївське кавалерійське училище, випущено у [3-ий гусарський Єлисаветградський полк](#).

Служив на військовій службі з [1882](#) по [1893](#). З [1890](#) року - поміщик.

Вийшовши у відставку [ротмістром](#) у [1894](#) році, оселився у Полтаві й захопився наукою, особливо цікавився астрономією та електрикою. Переписувався із [Камілем Фламмаріоном](#) і навіть був обраний членом [Французького астрономічного товариства](#). Як гласний Полтавської міської думи ([1900](#) - [1904](#)) брав дієву участь в обладнанні міської електричної станції.

У [1905](#) році Василь Балясний ввійшов до складу редакційно-господарського комітету з видання [газети «Полтавський вісник»](#), а у [1907](#) році став редактором видання. Того ж року став земським начальником у

[Костянтиноградському повіті](#), а наступного, [1908](#) року, перейшов на службу у [селянський поземельний банк](#), на посаду члена-оцінника у місті [Воронежі](#).

Помер у 1911 році. Похований у сімейному склепі у м. [Полтаві](#).

[\[ред.\]](#) Наукова діяльність

Василь Балясний мав власну обсерваторію.

Друкував свої праці в журналі «Електричество» (про електричну іскру, нова схема індукційної котушки), «Научное обозрение» (про сонячну радіацію), публікувався й у французькому журналі [видавництва «Фламмаріон»](#) (про нову зірку і її спектр, про штучні смерчі, про круги довкола сонця тощо). Замітки з питань астрономії і метеорології друкував у виданні «Новое Время».

[\[ред.\]](#) Посилання

- [Українці в світі: БАЛЯСНИЙ Василь Олександрович](#)
- [Василь Олександрович Балясний](#)

[\[ред.\]](#) Джерела

- Павловский И. Ф. "Исторический очерк Петровского Полтавского Кадетского Корпуса". - Полтава. 1890
- Ромашкевич А. Д. Материалы к истории Петровского Полтавского кадетского корпуса с 1-го

октября 1908 г. по 1-е октября 1909 г. Год шестой. Полтава. 1909. Стр.151

- Полтавский Вестник, 23 февраля 1911, № 2468
- Ромашкевич А. Д. Материалы к истории Петровского Полтавского кадетского корпуса с 1-го октября 1910 г. по 1-е октября 1911 г. Год восьмой. Полтава. 1911. Стр.93-94

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Балясний_Василь_Олександрович&oldid=6608849

[Категорії:](#)

- [Українські фізики](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Українські громадські діячі](#)
- [Народились 1862](#)
- [Померли 1911](#)
- [Уродженці Полтави](#)

Барабашов Микола Павлович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Микола Павлович Барабашов

Народився	30 березня 1894 Харків
Помер	21 квітня 1971 Харків
Місце проживання	Харків
Громадянство	 СРСР
Галузь наукових інтересів	астрономія
Заклад	Харківський університет
Alma mater	Харківський університет
Вчене звання	професор
Науковий ступінь	академік Академії наук УРСР
Відомий у зв'язку з:	вивчення фотометричних властивостей планет

Мико́ла Па́влович Барабашо́в ([30 березня 1894](#)—†[21 квітня 1971](#)) — [український](#) астроном, академік [АН УРСР](#).

Закінчив [Харківський університет](#) ([1919](#)) і був залишений при кафедрі астрономії для підготовки до професорського звання. З [1930](#) — директор [Астрономічної обсерваторії Харківського університету](#), з 1933 — [професор](#) Харківського університету (у 1943-1946 — [ректор](#)).

Зміст

[[сховати](#)]

- [1 Життєпис](#)
 - [1.1 Праці](#)
 - [1.2 Суспільна робота](#)
- [2 Пам'ять](#)
- [3 Публікації](#)
- [4 Посилання](#)

[ред.] Життєпис

Батько, Павло Миколайович Барабашов — один з учасників російський-турецької війни за звільнення Болгарії — в місті Харкові був відомою людиною. Очний лікар за фахом, він поступає на роботу в знамениту клініку Л. Л. Гиришмана, успішно трудиться в ній (ім був розроблений новий спосіб лікування рогівки), а згодом завідує цією клінікою. Мати Миколи, Валентина Василівна, закінчила консерваторію по класу рояля. Микола виріс музично освіченою людиною, сам грав на скрипці.

Батько, Павло Миколайович, бував за кордоном, переймаючи досвід кращих клінік. У одну з поїздок до [Парижа](#) він узяв сина. У кількох кілометрах від Парижа, в містечку Жювізі знаходилася обсерваторія [Фламмаріона](#). Тут і зустрівся Микола з видатним астрономом. На завершення бесіди Фламмаріон подарував йому свою книгу з дарчим написом: «Моєму новому колезі М. Барабашову від співгромадянина неба. К. Фламмаріон».

Першу астрономічну статтю написав і опублікував у 15-річному віці.

У 1912 став студентом [Гартуського університету](#), бо обсерваторія при ньому була оснащена приладами і інструментами краще, ніж в Харкові. Але хвороба на [сухоти](#) перервала навчання, батько возив хворого сина лікуватися в [Сан-Ремо](#). Розпочалася [Перша світова війна](#), і одним з останніх транспортів Барабашови змогли повернутися додому. Юнак змушений був перевестися в [1914](#) на фізико-математичний факультет Харківського університету. Саме тоді виходять його перші наукові праці в журналах французького астрономічного товариства “Астрономія” та в “Известиях Русского общества любителей мироведения”, присвячені дослідженням Сонця, Місяця та інших небесних тіл. Вчителями Миколи Барабашова були вчені зі світовими іменами: [Людвиг Струве](#), [Микола Євдокимов](#) та [Василь Фесенков](#).

У нелегкий час [громадянської війни](#) Барабашов не тільки готувався до отримання професорського звання на кафедрі астрономії, але і працював вчителем в школі, пізніше був зарахований до штату обсерваторії на посаду завгоспа. У 1922 році отримав посаду астронома-спостерігача. У 1930 році він був призначений директором обсерваторії.

[\[ред.\]](#) Праці

Наукові праці присвячені вивченню фотометричних властивостей поверхонь [Місяця](#), [Марса](#), [атмосфер Венери](#) та [Юпітера](#). У 1918 встановив, що поверхня Місяця складається вулканічними породами базальтового типу з великою пористістю (що було підтверджене при безпосередньому вивченні Місяця космічними апаратами). У 1920-1926 - на 270-міліметровому рефлекторі з використанням світлофільтрів провів візуальні спостереження Марса, на підставі яких була складена карта поверхні планети. З 1930-х років став застосовувати методи фотографічної фотометрії при вивченні планет і Місяця. У 1933 і 1939 виконав обширну фотографічну фотометрію поверхні Марса в різних променях, що дозволило йому визначити її оптичні характеристики ([альbedo](#), колір різних утворень, особливості віддзеркалення тощо). У 1932 виявив «квазідзеркальний» характер віддзеркалення світла від видимої поверхні Венери. Встановив, що оптична товщина шару атмосфери Юпітера над хмарним покривом невелика, а світлі і темні смуги лежать приблизно на одній і тій же висоті. Того ж року прийшов до висновку, що речовина внутрішнього [кільця Сатурну](#) тягнеться до самої поверхні планети. Сконструював (спільно з Н. Р. Пономарьовим) перший в країні спектроскоп, який зіграв чималу роль в розвитку Служби Сонця в [СРСР](#).

Автор книг «Дослідження фізичних умов на Місяці і планетах» (1952), «Природа небесних тіл і їхні спостереження» (1969). Один з авторів і редактор першого «Атласу зворотної сторони Місяця» (1960), який складений по фотографіях, отриманих автоматичною міжпланетною станцією [«Луна-3»](#).

[ред.] Суспільна робота

Проводив велику педагогічну і суспільну роботу. Понад 15 років очолював Комісію з фізики планет Астрономічної ради [АН СРСР](#). У квітні 1957 року відкрив [Харківський планетарій](#).

Член [КПРС](#) з 1940. Депутат [Верховної Ради СРСР](#) 4-5-го скликань. [Герой Соціалістичної Праці](#) (1969).

[ред.] Пам'ять

Іменем Барабашова названо малу [планету 2883 Барабашов](#) та [кратер на Марсі](#).

У [НАН України](#) у 1992 запроваджено [премію імені М. П. Барабашова](#).

На честь Барабашова названа станція [«Академіка Барабашова» Харківського метрополітену](#), а по станції названий найбільший у Східній Україні [ринок Барабашова](#).

[ред.] Публікації

- Фотографічна фотометрія Юпітерового диска, "Публікації Харківської астрономічної обсерваторії", 1931, № 3;
- Про наслідки оброблення Юпітерових фотограм, там же, 1933, № 4;
- Об изменениях на поверхности Юпитера, "Астрономич. журнал", 1941, т. 18, № 7;
- Фотографическая фотометрия Марса в красных в синих лучах, там же, 1940, т. 17, вып. 5 (совм. с И. Тимошенко);

- Об атмосфере и поверхности Марса, там же, 1946, т. 23, вып. 6;
- Об изменении цвета "морей" Марса, там же, 1947, т. 24, вып. 3;
- Фотометрия светлых и темных зон Юпитера, "Публикации Астрономич. обсерватории Харьковского гос. ун-та", 1948, т. 8;
- Исследование физических условий на Луне и планетах, Харьков. 1952;
- Результаты фотометрических исследований Луны и планет на Астрономической обсерватории Харьковского университета, Харьков. 1957.

[ред.] Посилання

- [До дня народження Миколи Павловича Барабашова](#)
- [Астронет](#)
- [Академик Барабашов Николай Павлович](#)
- Короткий енциклопедичний словник з культури. — К.: Україна, 2003. [ISBN 966-524-105-2](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Барабашов_Микола_Павлович&oldid=9398492

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Випускники Харківського університету](#)
- [Персоналії:Харків](#)
- [Академіки НАНУ](#)
- [Ректори України](#)
- [Депутати Верховної Ради СРСР](#)
- [Герої Соціалістичної Праці](#)
- [Члени КПРС](#)
- [Уродженці Харкова](#)

- [Народились 30 березня](#)
- [Народились 1894](#)
- [Померли 21 квітня](#)
- [Померли 1971](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Люди, на честь яких названо кратер на Марсі](#)
- [Науковці, іменем яких названі премії НАН України](#)
- [Поховані на харківському кладовищі № 2](#)

Бобровников Микола Федорович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Микола Бобровников (29.04 1896, [Старобільськ](#), [Луганщина](#) — 21.03 1988, [Берклі](#), [США](#)) — астроном (США). Серед його наукових досягнень, зокрема, відкриття, що на відміну від [комет астероїди](#) світяться віддзеркаленим світлом Сонця.

[ред.] Біографія

Навчався в Гірничому інституті у [Петрограді](#), [Харківському](#) та [Чиказькому університетах](#), Празькому Російському інституті.

У Харківському університеті М.Бобровников слухав лекції видатного астронома [Людвіга Струве](#) разом з сином останнього — майбутнім видатним американським астрономом [Отто Струве](#). [Російська революція](#) перервала навчання: обидва майбутні вчені були мобілізовані білогвардійцями й воювали проти «червоних». У травні 1920 року після поразки армії [А.Денікіна](#) М.Бобровников

вимушений був залишити батьківщину — опинився в еміграції на острові [Кіпп](#). Звідти він дістався до [Праги](#) й продовжив навчання в Російському інституті у професорів-астрономів В.Стратонова та І.Сікори.

Не прийнявши панівної в [СРСР](#) комуністичної ідеології й усвідомивши, що на батьківщину не буде повернення, М.Бобровников 1924 року емігрував до [США](#). Тут він продовжив навчання в Чиказькому університеті, де його професором був відомий американський астрофізик, спеціаліст у галузі зіркової спектроскопії [Едвін Фрост](#) (останній одночасно був і директором [Єркської обсерваторії](#)). 1927 року М.Бобровников захистив докторську дисертацію й почав працювати в Єрксській обсерваторії асистентом, а потім був відряджений (на кошти фонду Келлога) до [Лікської обсерваторії](#) на горі Гамільтон. Обидві обсерваторії, де працював вчений, мали найбільші у світі телескопи-рефлектори. М.Бобровников вивчав спектри зірок, комет і малих планет (йому надали стипендію Національного дослідницького фонду з фізики в Каліфорнійському університеті в Берклі). З 1930 року вчений працював в університеті штату Огайо, керував астрономічною обсерваторією Перкінс.

Під час II-ї Світової війни М.Бобровников був мобілізований і служив у Військово-повітряних силах США.

[ред.] Науковий доробок

Серед наукових заслуг вченого, зокрема, виведення формул та методик, що використовуються в галузі фотометрії комет. М.Бобровников провів ґрунтовні дослідження комети Галлея під час її наближення до Землі в 1910 році. Для фотометричних досліджень вчений зібрав

значний матеріал: 4500 фотометричних спостережень 45 комет. 1942 року дослідник опублікував підсумкову статтю «Фізична теорія комет у світлі спектроскопічних даних», яка заклала основи фізичної теорії комет. Даніми М.Бобровникова користуються вчені багатьох країн, зокрема, й України. Іншою проблемою, якою займався вчений, була природа астероїдів (малих планет). Серед інших, належить згадати відкриття М.Бобровникова — на відміну від комет астероїди світяться віддзеркаленим світлом Сонця. 1967 року вчений опублікував статтю «Дотелескопічна топографія Місяця», в якій розглянув погляди давніх та середньовічних астрономів на природу цього супутника Землі.

[ред.] Література

[Віталій Абліцов](#) «Галактика „Україна“. Українська діаспора: видатні постаті» — К.: КИТ, 2007. — 436 с.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Бобровников_Микола_Федорович&oldid=9426319

Категорії:

- [Народились 1896](#)
- [Померли 1988](#)
- [Астрономи США](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Українська діаспора США](#)

Богородський Олександр Федорович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олександр Федорович Богородський ([11 вересня 1907](#) – [10 грудня 1984](#)) — радянський астроном.

Родився в [Горлівці](#) ([Донецька область](#)). У 1931 закінчив педагогічний інститут в [Ростові-на-Дону](#). У 1933-1936 — аспірант [Г.А.Тихова](#) в астрофізичній лабораторії Природничонаукового інститута ім. П.Ф.Лесгафта в [Ленінграді](#), в 1936-1938 і 1941-1944 — старший науковий співробітник цього інститута, в 1938-1944 — докторант [Пулковської обсерваторії](#). З 1944 працював в обсерваторії [Київського університету](#) (у 1953-1972 — директор), з 1945 викладав в Київському університеті (у 1963-1978 — [професор](#), з 1978 — професор-консультант).

Наукові роботи присвячені [загальній теорії відносності](#), [астрофізиці](#), історії [астрономії](#). Розглянув астрономічні наслідки загальної теорії відносності в книгах «Рівняння поля Ейнштейна» (1962) і «Всесвітнє тяжіння» (1971). Досліджував особливості розповсюдження світла в гравітаційному полі, загальне рішення релятивістської задачі Кеплера, рух частинки в полі центрального тіла, що обертається. Узагальнив принцип еквівалентності, вирішив рівняння поля для різних окремих випадків, займався дослідженнями з релятивістської космології і іншим. Низка робіт з фізики Сонця, теорії профілів ліній в спектрах зірок з рухомими атмосферами. Роботи з історії астрономії присвячені питанням розвитку цієї науки в [Києві](#).

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Богородський_Олександр_Федорович&oldid=9427488

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Уродженці Горлівки](#)
- [Народились 11 вересня](#)
- [Народились 1907](#)
- [Померли 10 грудня](#)
- [Померли 1984](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Боярчук Олександр Олексійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олександр Олексійович Боярчук

рос. Александр Алексеевич Боярчук

Народився 21 червня 1931
Грозний, СРСР

Галузь наукових інтересів астрономія

Заклад	Інститут астрономії РАН
Alma mater	Ленінградський університет
Вчене звання	академік РАН
Науковий ступінь	доктор фізико-математичних наук
Нагороди	Державна премія СРСР , 4 орденів
Особ. сторінка	ІНАСАН

Олександр Олексійович Боярчук (21 червня 1931) — радянський і російський астроном, [член-кореспондент АН СРСР](#) (1976), [академік РАН](#) (1987). Завідувач кафедрою експериментальної астрономії філіалу фізичного факультету [МДУ \(Черноголовка, Московська область\)](#), директор Інституту астрономії РАН.

Фахівець в області фізики зірок. Вніс істотний внесок до розуміння процесів зоряної еволюції. Вперше встановив подвійність і дав пояснення спостережуваних властивостей так званих симбіотичеських зірок. Під його керівництвом був створений космічний ультрафіолетовий телескоп «Астрон» і в наш час^[*коли?*] ведуться наукові дослідження на міжнародній космічній станції «Альфа» з проблеми «Позаатмосферна астрономія».

Родився в [Грозному](#). У 1953 закінчив [Ленінградський університет](#). У 1953-1956 - аспірант [Кримської астрофізичної обсерваторії](#) АН СРСР, з 1956 працює там же (з 1969 по 1987 - заст. директора з наукової роботи). Заступник голови Астрономічної ради АН СРСР.

Наукові роботи відносяться до фізики зірок. Виконав численні дослідження хімічного складу атмосфер зірок різних спектральних класів за даними як наземних, так і

позаатмосферних (за допомогою супутників «Коперник», IUE) спостережень. Вивчав рухи в зоряних атмосферах, обертання зірок різних типів і склав (спільно з [І.М.Копиловим](#)) зведений каталог швидкостей обертання 2362 зірок. Ряд робіт присвячений нестационарним зіркам. Виконав дослідження зірок ранніх класів з емісійними лініями (типа Ве); розглянув динаміку рухів в їхніх оболонках. Виявив надлишок гелію в атмосфері β Ліри. На підставі детального вивчення симбіотичних зірок розробив модель цих об'єктів, в якій подвійна система, що складається з холодного гіганта і гарячого карлика, оточена туманністю; отримав оцінки маси, температури, розмірів, щільність кожного з компонентів системи. Провів докладне дослідження нових зірок: вивчав структуру оболонок, їхній розвиток, визначав хімічний склад оболонок (знайшов в них надлишок вуглецю, азоту, кисню); спільно з [Е.Р.Мустелем](#) запропонував модель оболонки нової.

[ред.] Посилання

- [Персональна сторінка Олександра Олексійовича Боярчука](#) на офіційному сайті [РАН](#)
- [Астронет](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Боярчук_Олександр_Олексійович&oldid=9452092

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Академіки АН СРСР](#)
- [Академіки РАН](#)
- [Кавалери ордена «Знак Пошани»](#)

- [Випускники Санкт-Петербурзького університету](#)
- [Науковці Московського університету](#)
- [Уродженці Грозного](#)
- [Народились 21 червня](#)
- [Народились 1931](#)

Приховані категорії:

- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Науковці за алфавітом](#)
- [Статті, що вимагають конкретизації](#)

Братійчук Мотря Василівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Братійчук Мотря Василівна

Народився	8 січня 1927 Верба
Помер	4 квітня 2001
Місце проживання	Ужгород
Громадянство	українське
Галузь наукових інтересів	астрофізика
Заклад	Ужгородський університет
Вчене звання	професор

Братійчук Мотря Василівна— український астроном, професор кафедри оптики [Ужгородського університету](#). Засновник [лабораторії космічних досліджень](#) при цьому університеті.

Наукова тематика праць стосується аналізу комплексних спостережень [штучних супутників землі](#).

На честь М. В. Братійчук названо астероїд [3372 Братійчук](#).

[ред.] Джерела

- [Братійчук Мотря Василівна](#) // [Астрономічний енциклопедичний словник](#) / За загальною редакцією І. А. Климишина та А. О. Корсунь. — Львів: ЛНУ— ГАО НАНУ, 2003. — С. 59. — [ISBN 966-613-263-X](#), УДК 52(031)

[ред.] Посилання

- [Україна Молода: «Мотря Братійчук: жінка й астероїд»](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Братійчук_Мотря_Василівна&oldid=9451494

Категорії:

- [Народились 8 січня](#)
- [Народились 1927](#)
- [Померли 4 квітня](#)
- [Померли 2001](#)
- [Українські астрономи](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Науковці за алфавітом](#)

- [Незавершені статті про вчених](#)

[медаль АН СРСР ім. О. С. Попова](#), премії та медалі Євразійського астрономічного товариства

Брауде Семен Якович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Семен Якович Брауде

Народився	28 січня 1911 Полтава
Помер	30 червня 2003 Харків
Галузь наукових інтересів	радіофізика , радіоастрономія
Заклад	Харківський фізико-технічний інститут
Вчене звання	професор
Науковий ступінь	доктор технічних наук
Відомий у зв'язку з:	Засновник радіоокеанографії та декаметрової радіоастрономії
Нагороди	Сталінська премія Заслужений діяч науки і техніки України , Золота

Семен Якович Брауде([28 січня 1911](#), [Полтава](#) — [30 червня 2003](#), [Харків](#)) — український [радіофізик](#) і [радіоастроном](#). [Академік АН УРСР](#) (з [1958](#)), [доктор технічних наук](#), [професор](#). Засновник [радіоокеанографії](#) та декаметрової радіоастрономії.

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографічні відомості](#)
- [2 Нагороди](#)
- [3 Вшанування пам'яті](#)
- [4 Джерела](#)

[ред.] Біографічні відомості

Народився в Полтаві в сім'ї службовця. 1932 закінчив Харківський фіз.-хім.-матем. інститут. 1933—55 працював у [Фізико-технічному інституті АН УРСР \(Харків\)](#) і одночасно в харківських навчальних закладах. З 1955 — завідувач лабораторією і заступник директора [Інституту радіофізики і електроніки АН УРСР](#) (Харків). Основні наукові дослідження проводив в галузі надвисоких частот і поширення [радіохвиль](#). Автор понад 80 наукових праць.

Наукові дослідження розпочав 1933 р. у Харківському фізико-технічному інституті в лабораторії [електромагнітного випромінювання](#) під керівництвом академіка [А. О. Слуцкіна](#). Вчений з'ясував закономірності

руху [електронів](#) у [електричних](#) і [магнітних полях](#) з урахуванням [просторового заряду](#), брав участь у розробці перших у світі потужних багаторезонансних [магнетронів](#) надвисокочастотних коливань.

В 1937 році Брауде захистив кандидатську дисертацію. Його академічні дослідження надвисокочастотних коливань у багаторезонаторних магнетронах із рекордними характеристиками, створених ним же під керівництвом професора А.Слуцкіна, набули з початком війни стратегічного значення. На цих нових магнетронних генераторах 1938 року в Харкові вперше у світі було створено трикоординатний імпульсний радіолокатор із довжиною хвилі 64 см, який за безпосередньою участю Семена Яковича пройшов успішну бойову перевірку на початку Великої Вітчизняної війни.

Евакуйований із Харкова унікальний радіолокатор під особистим керівництвом С.Брауде включили в систему протиповітряної оборони Москви. Він не лише став завчасно сповіщати про наближення повітряного противника, а й невдовзі зміг видавати точні цілевказівки для вогню зенітної артилерії. За особливий внесок у справу захисту столиці Брауде нагородили медаллю «За оборону Москви»

У перше повоєнне десятиліття наукова доля привела Брауде на Військово-морський флот. Радіолокаційне виявлення плаваючих об'єктів утруднене маскуючими віддзеркаленнями від водної поверхні, яка завжди тією чи іншою мірою неспокійна. У відкритому штормовому морі вчений переправляється з катера командуючого Балтійським флотом на флагманський крейсер, аби проводити з його борту експерименти з поширення радіохвиль над поверхнею бурхливого моря. Цивільне

довгополе пальто й капелюх Семена Яковича дали привід балтійцям жартівливо називати його «морським професором». У тих досліджах не лише було розв'язано поставлені завдання з бойового застосування морських радіолокаторів, а й зародився новий науковий напрям у радіофізиці — радіоокеанографія. Піонерські праці Брауде стали класикою в цій галузі. Ними доведено можливість дистанційного, за сотні кілометрів, визначення стану водної поверхні, передбачення наближення штормів. Було розв'язано найважливіші проблеми морської навігації та зв'язку. Зокрема відкрито явище аномально малого загасання НВЧ радіохвиль у тропосфері в ділянці глибокої тіні. Великому колективу вчених, очолюваних Брауде, за цей цикл робіт присудили Сталінську премію 1952 року.

У 1950-і роки С. Я. Брауде заснував новий науковий напрям — радіоокеанографію. Під його керівництвом проведені перші детальні дослідження поширення ультракоротких хвиль над морем в умовах прямої видимості і за горизонтом та розсіяння електромагнітного випромінювання схвильованою морською поверхнею. Вчений виявив і обґрунтував ефект далекого тропосферного поширення радіохвиль, явище атмосферного хвилеводу. Встановлені ним закономірності взаємозв'язку характеристик розсіяного електромагнітного поля з властивостями морської поверхні в подальшому дали змогу розробити новий неконтактний метод визначення параметрів морського хвилювання на далеких відстанях — метод дистанційного зондування.

1955 року він зі своїм другом та однодумцем [О. Усиковим](#) організує Інститут радіофізики і електроніки АН УРСР (ІРЕ), де по 1980 рік обіймає посаду заступника директора з наукової частини. У новоствореному інституті розширюються розпочаті в УФТІ дослідження з

радіоокеанографії, створюються нові наукові напрями. Одним із них стає радіоастрономія.

У 1960-і роки широке визнання принесли Семену Яковичу роботи, якими було започатковано ще один науковий напрям — декаметрової радіоастрономії. Разом з колегами і учнями він створив найбільші радіоастрономічні системи декаметрових хвиль, унікальні за своєю чутливістю і роздільною просторовою здатністю — радіотелескоп УТР-2 і радіоінтерферометри УРАН. З їх допомогою одержано результати світового рівня: складено перший каталог космічних джерел декаметрового випромінювання (понад 4000 дискретних об'єктів), вивчено особливості незбуреного і спорадичного радіовипромінювання Сонця, виявлено інтерімпульси у випромінюванні пульсарів і ряд нових закономірностей у розподілі радіояскравості протяжних утворень.

Грандіозний УТР-2, що не має аналогів, був запущений 1972 року в районі села Гракове Зміївського району Харківської області і досі залишається найчутливішим радіотелескопом декаметрового діапазону у світі. Створення радіоінтерферометричної системи УРАН із чотирьох декаметрових радіоінтерферометрів, розміщених у Змієві, під Полтавою, під Одесою й під Львовом забезпечило рекордне розділення об'єктів на небесній сфері в одну кутову секунду, тобто таке саме, як в оптичних телескопів.

Значним науковим досягненням стало виявлення у космічному випромінюванні першої гранично низькочастотної спектральної лінії збуджених атомів вуглецю, що відкрило нові можливості у діагностиці міжзоряного середовища. При розв'язанні ряду задач астрофізики С. Я. Брауде теоретично визначив ефекти

спільної дії синхротронного і теплового випромінювань, ефекти поглинання в іонізованому газі, закономірності синхротронного випромінювання об'єктів з великою оптичною товщиною.

1985-го Брауде на базі радіоастрономічного сектора ІРЕ створює новий Інститут радіоастрономії АН УРСР, де стає завідуючим відділом. Цього разу його творча свобода розширюється ще більше — новий інститут, на відміну від УФТІ й ІРЕ, майже не пов'язаний з оборонними дослідженнями й, відповідно, із режимними обмеженнями. Відкритість тематики досліджень сприяла бурхливому зростанню міжнародної співпраці харківських радіоастрономів — далекий безмежний космос, на відміну від навколосемного простору, не був ареною військового протистояння наддержав. Саме ця обставина виявилася рятівною для інституту після 1991 року. Завдяки численним зарубіжним грантам і участі в міжнародних програмах інститут зміг пережити найважчий постперебудовний час і нині має реальні перспективи подальшого розвитку.

Для наукового стилю вченого характерні комплексність підходу до розв'язання задач, використання найефективніших методик експериментів, глибоке теоретичне обґрунтування проблеми, інтерпретація і узагальнення результатів досліджень. Його творчий доробок — це близько 300 наукових праць, серед яких 5 монографій, 15 оглядів, 10 авторських свідоцтв на винаходи. Понад 40 статей опубліковано в міжнародних наукових журналах.

Багато уваги С. Я. Брауде приділяв викладацькій роботі, підготовці кадрів вищої кваліфікації. Протягом багатьох років він читав основні курси в Харківському університеті,

Військовій академії ім. Л. А. Говорова, завідував кафедрами харківських політехнічного та інженерно-будівельного інститутів, був професором Ленінградського інституту інженерів зв'язку залізничного транспорту. Опублікував серію науково-популярних видань.

Серед учнів Семена Яковича члени-кореспонденти НАН України А. В. Мень і О. О. Коноваленко, 9 лауреатів Державних премій СРСР та України, понад тридцять кандидатів, сім докторів наук.

З активною участю С. Я. Брауде в Національній академії наук України було створено дві установи — Інститут радіофізики та електроніки (1955) та Радіоастрономічний інститут (1985). Багато років він був заступником директора цих установ. Активно і плідно працював на посаді радника при дирекції Радіоастрономічного інституту, розробляв стратегію концепції подальшого розвитку радіоастрономічної науки в Україні.

[ред.] Нагороди

- [медаль «За оборону Москви»](#)
- [Сталінська премія, 1952](#)
- три [ордени Трудового Червоного Прапора](#)
- [орден «За заслуги»](#) (III-го ступеня)
- [орден «За заслуги»](#) (II-го ступеня)
- [орден «За заслуги»](#) (I-го ступеня)
- [медаль «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні»](#)
- [Заслужений діяч науки і техніки України](#)
- [Золота медаль АН СРСР ім. О. С. Попова](#)
- [премії та медалі Євразійського астрономічного товариства](#)

[ред.] Вшанування пам'яті

У 2000 на його честь було названо астероїд [18119 Брауде](#). У 2007 р. [Національною Академією наук України](#) була заснована [Премія НАН України імені С. Я. Брауде](#), яка вручається [Відділенням фізики і астрономії НАН України](#) за видатні наукові роботи в галузі [радіофізики](#) і [радіоастрономії](#).

[ред.] Джерела

- [Українська радянська енциклопедія](#). В 12-ти томах / За ред. [М. Бажана](#). — 2-ге вид. — К.: Гол. редакція УРЕ, 1974-1985.
- Брауде С. Я. Радіоастрономія. — К., «Знання», 1965
- 90-річчя академіка НАН України С. Я. Брауде // Вісник НАН України. N1 2001
- [А. Ю Титаренко Енциклопедія сучасної України](#). — Т. 3. — Київ, 2004., стор. 434

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Брауде_Семен_Якович&oldid=9451811

Категорії:

- [Кавалери ордена Трудового Червоного Прапора](#)
- [Кавалери ордена «За заслуги»](#)
- [Українські фізики](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Радіоастрономи](#)
- [Українські океанологи](#)
- [Академіки АН УРСР](#)
- [Учасники Другої світової війни](#)
- [Лауреати Сталінської премії](#)

- [Заслужені діячі науки і техніки України](#)
- [Науковці, іменем яких названі премії НАН України](#)
- [Персоналії:Харків](#)
- [Уродженці Полтави](#)
- [Народились 11 грудня](#)
- [Народились 1882](#)
- [Померли 5 січня](#)
- [Померли 1970](#)
- [Поховані на харківському кладовищі № 2](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Приховані категорії:

- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Науковці за алфавітом](#)

Всехсвятський Сергій Костянтинович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Сергій Костянтинович Всехсвятський ([рос.](#) *Всехсвятский Сергей Константинович*; [20 червня 1905](#) – [6 жовтня 1984](#)) — радянський астроном.

Родився в [Москві](#). У 1925 закінчив [Московський університет](#). У 1924-1935 працював в Астрофізичному інституті (у 1931 увійшов до складу знов створеного [Державного астрономічного інституту ім. П.К.Штернберга](#)), в 1935-1939 — співробітник, заст. директора [Пулковської обсерваторії](#), в 1939-1981 [професор](#), завідувач кафедри астрономії [Київського університету](#).

Основні наукові роботи відносяться до фізики комет, Сонця і сонячної активності, до проблем [космогонії](#). Розробив ряд питань механічної теорії комет, довів швидку дезинтеграцію періодичних комет. У 1932 на новій основі розвинув гіпотезу [Ж.Л.Лагранжа](#) про викиди комет з поверхні планет і їхніх супутників.

Автор фундаментальної праці «Фізичні характеристики комет» (1958) і серії доповнень до нього (видавалися до 1974), де він виклав історію спостережень і досліджень комет з найдавніших часів до 1971, вказав їхні орбіти, привів зведення спостережень, перший в світі каталог абсолютних величин комет. У 1960 висловив припущення про існування кільця навколо [Юпітера](#) (виявлено американським космічним апаратом «Вояджер-1» в 1979). За наслідками спостережень [сонячної корони](#) під час затемнень встановив існування протяжних корональних потоків (згодом названі [«сонячним вітром»](#)), що викликають [магнітні бурі](#) і збудження в [йоносфері](#) Землі. У 1955 спільно з учнями розробив динамічну теорію корони Сонця. У низці робіт обстоював думку про вплив планет на розвиток сонячної активності.

Автор книги «Природа і походження комет і метеорної речовини» (1967). Співавтор колективної праці «Проблеми сучасної космогонії» (1969).

Премія ім. Ф.Бредихіна АН СРСР (1977), медаль астрономічної ради АН СРСР «За виявлення нових астрономічних об'єктів» (1979), медаль ім. Ю.Гагарина Федерації космонавтики СРСР.

Ім'ям Всехсвятського названа мала планета ([2721 Всехсвятський](#)), відкрита [М.С.Черних](#) 22 вересня 1973 року в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#).

[ред.] Посилання

- [Колчинский И. Г., Корсунь А. А., Родригес М. Г. Астрономы. Биографический справочник Киев: Наукова думка, 1977](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Всехсвятський_Сергій_Костянтинович&oldid=9427599

Категорії:

- [Уродженці Москви](#)
- [Випускники Московського університету](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Народились 20 червня](#)
- [Народились 1905](#)
- [Померли 6 жовтня](#)
- [Померли 1984](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Гаврилов Ігор Володимирович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Ігор Володимирович Гаврилов ([17 травня 1928](#) – [19 жовтня 1982](#)) — радянський [астроном](#).

Народився в містечку [Рубежівці \(Мінська область\)](#). У 1952 закінчив фізико-математичний факультет [Вільнюського університету](#), після чого якийсь час працював вчителем математики середньої школи. З 1954 — співробітник [Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР](#) (з 1976 - завідувач відділом фотографічної астрометрії).

Основні наукові роботи відносяться до [селенодезії](#) і фотографічної [астрометрії](#). Під його керівництвом і за безпосередньої участі складені перші в [СРСР](#) селенодезичні каталоги розташувань точок видимої сторони [Місяця](#), що зіграли значну роль при здійсненні програм вивчення Місяця за допомогою [космічних апаратів](#) і картографуванні місячної поверхні. Виконав великий цикл досліджень з визначення параметрів геометричної фігури Місяця. Значна частина цих досліджень відображена в його монографії «Фігура і розміри Місяця за астрономічними спостереженнями» (1969), а також в колективній роботі «Зведена система селенодезичних координат 4 900 точок місячної поверхні» (1977). Останніми роками життя багато уваги приділяв проблемам фотографічної [астрометрії](#), був одним з ініціаторів програми з фотографічного огляду північного неба.

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)

[Зв'язати](#)[?]

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Гаврилов_Ігор_Володимирович&oldid=8554437
Категорії:

- [Уродженці Мінської області](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Народились 17 травня](#)
- [Народились 1928](#)
- [Померли 19 жовтня](#)
- [Померли 1982](#)

Ганський Олексій Павлович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олексій Павлович Ганський

	
Народився	8 липня (20 липня) 1870 Одеса
Помер	29 липня (11 серпня) 1908 року Сімеїз втонув
Громадянство	Російська імперія
Діяльність	астроном

Олексій Павлович Ганський (рос. *Алексей Павлович Ганский*; [8 липня \(20 липня\) 1870](#), [Одеса](#) — [29 липня \(11 серпня\) 1908](#), [Сімеїз](#)) — російський [астроном](#), геодезист і гравіметрист.

Зміст

[[сховати](#)]

- [1 Життєпис](#)
- [2 Роботи](#)
- [3 Вшанування пам'яті](#)
- [4 Література](#)
- [5 Посилання](#)

[ред.] Життєпис

Родився в [Одесі](#). Закінчив [Новоросійський університет](#) в Одесі. Стажувався в [Пулковській обсерваторії](#). Слухав лекції в [Сорбонні](#). Працював в Паризькій, Потсдамській і Медонській обсерваторіях, з [1905](#) — співробітник Пулковської обсерваторії, ініціатор створення в [1908](#) році її [Сімеїзького](#) відділення.

Основні наукові дослідження відносяться до фізики [Сонця](#). Отримав винагороду за якість фотографії [сонячних плям](#), виявив залежність форми [сонячної корони](#) від кількості плям. У 1905 встановив, що середня тривалість життя окремих гранул складає 2-5 хвилин, потім вони розпадаються і замінюються новими. Брав участь в експедиціях на [Нову Землю](#), до [Іспанії](#) і [Середньої Азії](#) для спостережень повних [сонячних затемнень](#), в [1897—1905](#) зробив дев'ять сходжень на [Монблан](#) для визначення сонячної постійної, позазатемнених спостережень сонячної корони, спостережень [Венери](#). У [1899—1901](#) брав участь в експедиції на [Шпіцберген](#) для градусних вимірювань і визначення сили тяжіння.

Секретар Російського відділення Міжнародної сонячної комісії, віце-президент Російського астрономічного товариства.

Медаль ім. П. Ж. С. Жансена Паризької АН (1904).

Втонув під час купання в [шторм 29 липня \(11 серпня\) 1908](#) року в Сімеїзі. Похований на [Полікурівському меморіалі](#) в [Ялті](#).

[ред.] Роботи

- Die totale Sonnenfinsterniss am 8 August 1896, Über die Corona und den Zusammenhang zwischen ihrer Gestaltung und anderen Erscheinungsformen der Sonnentätigkeit, «Вісті Академії наук», 1897, т. 6, № 3;
- Дослідження 30-дюймового об'єктиву Пулковської обсерваторії за способом Гартмана, «Вісті Академії наук», 1904, т. 20, № 2;
- Sur la grande période de l'activité solaire, «Вісті Академії наук», № 4;
- Observations de l'éclipse total du Soleil de 30 août 1905..., "Mitteilungen der Nicolai-Hauptsternwarte zu Pulkowo, 1906, Bd 1, № 10;
- Etudes des photographies de la couronne solaire, «Вісті Академії наук», 1907, Bd 2, № 19;
- Mouvements des granules sur la surface du Soleil, «Вісті Академії наук», 1908, Bd 3, № 25;
- Про рух речовини в короні Сонця, «Вісті Російського астрономічного товариства», 1908, вип. 13, № 9.

[ред.] Вшанування пам'яті

Надгробок Олексія Ганського

Його ім'ям названий місячний кратер Ганський (Ganskiy) і мала планета ([1118 Hanskya](#)), відкрита С. І. Белявським і Н. Івановим [29 серпня 1927](#) року в [Сімеїзькій обсерваторії](#). На честь Ганського названі [вулиці](#) в смт Сімеїзі і в Ялті.

[ред.] Література

- Баклунд О., Алексей Павлович Ганский, «Вісті Російського астрономічного товариства», 1908, вип. 14, № 7;(рос.)
- Тихов Г., О работах Алексея Павловича Ганского по астрофизике, «Вісті Російського астрономічного товариства»;(рос.)
- Ахматов В., и работах по геодезии А. П. Ганского, «Вісті Російського астрономічного товариства»;(рос.)
- Печатные труды А. П. Ганского, «Вісті Російського астрономічного товариства»;(рос.)
- Перель Ю. Г., Выдающиеся русские астрономы, М.—Л., 1951.(рос.)

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Ганський_Олексій_Павлович&oldid=9452346

Категорії:

- [Російські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Російські геодезисти](#)
- [Випускники Одеського університету](#)
- [Уродженці Одеси](#)
- [Народились 20 липня](#)
- [Народились 1870](#)
- [Померли 11 серпня](#)
- [Померли 1908](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Поховані на Полікурівському меморіалі](#)

Герасименко Світлана Іванівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Герасименко Світлана Іванівна ([1945](#)) — український і таджицький астроном, відкривач [комети Чурюмова-Герасименко](#).

Народилась у 1945 році в Україні. У 1968 році закінчила кафедру астрономії [Київського університету](#), згодом поступила в [аспірантуру](#). У вересні 1969 року разом із

[Климом Чурюмовим](#) полетіла в експедицію в [Алма-Ату](#) для спостереження [комет](#) на п'ятидесятисантиметровому [телескопі](#). У ніч із [11](#) на [12 вересня 1969](#) року, спостерігаючи [комету Комас-Сола](#), зробили фото на якому виявилась ще одна комета, яка отримала назву по іменам першовідкривачів - [Комета Чурюмова-Герасименко](#).

У 1973 році за запрошенням Інституту астрофізики Таджикистану, переїхала у [Душанбе](#). Зараз працює наукової співробітницею цього Інституту, проводить спостереження і вивчення комет.

2 березня 2004 року Світлана Герасименко разом із Климом Чурюмовим, співробітником Головної астрономічної обсерваторії НАН України були присутні на космодромі [Куру](#) у [Французькій Гвіані](#) при запуску [ракети-носія](#), що вивела в космос європейський міжпланетний зонд [Rosetta](#). Основною задачею зонда Rosetta є дослідження комети Чурюмова-Герасименко (*67P/Churyumov-Gerasimenko*), якої він має досягти у листопаді [2014](#) року.

Іменем Світлани Герасименко названо також астероїд № [3945](#), відкритий 1982 року [Миколою Черних](#).

[\[ред.\] Джерела](#)

- [Светлана Герасименко: «Надо чаще смотреть на небо». Азия-плюс. Февраль, 2004](#)
- [Дмитрий Иванов. Рандеву с кометой. lenta.ru](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Герасименко_Світлана_Іванівна&oldid=9425419
[Категорії](#):

- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Випускники Київського університету](#)
- [Народились 1945](#)
- [Персоналії:Душанбе](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Відкривачі комет](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Герасимович Борис Петрович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Борис Петрович Герасимович

Народився	7 (19) березня 1889 Кременчук
Помер	30 листопада 1937 Ленінград
Місце проживання	Харків , Ленінград
Громадянство	 СРСР
Галузь наукових інтересів	астрофізика
Заклад	Харківський університет , Пулковська обсерваторія
Alma mater	Харківський університет
Вчене звання	професор
Науковий керівник	А.А.Белопольський , С.К.Костинський

Борис Петрович Герасимович ([7 \(19\) березня 1889](#), [Кременчук](#) — [30 листопада 1937](#), [Ленінград](#)) — український радянський астроном, один з перших і видатних астрофізиків-теоретиків і фахівців в зоряній астрономії. Розстріляний під час [сталінських репресій](#).

Зміст

[[сховати](#)]

- [1 Життєпис](#)
 - [1.1 Наукова діяльність](#)
- [2 Пам'ять](#)
- [3 Виноски](#)
- [4 Посилання](#)

[ред.] Життєпис

Родився у [Кременчуці](#). У юності був членом бойової організації есерів, протягом двох років був ув'язнений. У [1914](#) закінчив [Харківський університет](#) і був залишений для підготовки до професури. У [1916](#) проходив стажування в [Пулковській обсерваторії](#) під керівництвом [А.А.Белопольського](#) і [С.К.Костинського](#). У [1917-1922](#) — [приват-доцент](#) Харківського університету, в [1922-1931](#) — [професор](#) астрономії, в 1920-1931 — старший астроном обсерваторії Харківського університету. У [1926-1929](#) перебував в науковому відрядженні в [США](#), в Гарвардській обсерваторії. З [1931](#) працював в Пулковській обсерваторії (спочатку завідував астрофізичним відділом, з [1933](#) — директор обсерваторії).

За звинуваченням в організації контрреволюційної групи пулковських астрономів ([«пулковська справа»](#)) арештований [28 червня 1937](#) і розстріляний [30 листопада 1937](#) року^[1]. Реабілітований посмертно ([1956](#)).

[ред.] Наукова діяльність

Наукові роботи присвячені різним проблемам [астрофізики](#). Одним з перших почав вивчати природу [планетарних туманностей](#) (1922-1931). Досліджував фізичні умови в них і різні їхні форми як фігури рівноваги газових мас, що перебувають під дією сил тяжіння центральної зірки і відштовхувальних сил світлового тиску; визначив світимості центральних зірок і висловив підтверджене подальшими дослідженнями припущення про малість їхніх мас. Одним з перших вказав на необхідність обліку міжзоряного поглинання світла при вивченні структури [Галактики](#), застосував оригінальний метод оцінки міжзоряного поглинання за допомогою [цефеїд](#). У 1927 спільно з В.Лейтенем визначив відстань [Сонця](#) від галактичної площини. Розробляв теорію йонізації в зоряних атмосферах і в міжзоряному газі (поправки до формули Саха при відхиленні від термодинамічної рівноваги); у 1929 спільно з [Отто Струве](#) розглянув фізичні умови в міжзоряному газі з погляду утворення ліній поглинання.

У 1928 спільно з [Д.Мензелом](#) виконав піонерську роботу, присвячену джерелам зоряної енергії, в якій процеси звільнення внутрізоряної енергії розглядалися з погляду статистичної механіки. Ця робота була відзначена премією ім. А. Крессі-Моррісона Нью-йоркської Академії наук. Першим серед астрономів серйозно розглянув астрономічні аспекти [космічних променів](#).

Велике число робіт присвячене змінним зіркам — дослідженню періодів і форм кривих блиску, спектральних особливостей, показників кольору і абсолютних величин довгоперіодичних і напівправильних змінних, цефеїд, зірок типу ρ Лебедя. Отримав оцінки загального числа змінних зірок кожного типу на основі теоретико-ймовірнісних міркувань.

Детально вивчив Ве-зірки, розглянув проблему закінчення речовини з них під дією тиску випромінювання (1934), а також пов'язані з цим питання стану речовини в оболонках зірок, що розширюються.

Приділяв багато уваги вивченню Сонця. Брав участь в декількох експедиціях для спостереження повних [сонячних затемнень](#). Був головою спеціальної комісії [АН СРСР](#) з підготовки до спостереження затемнення [19 червня 1936](#), коли вперше була розроблена єдина програма спостережень; у зоні затемнення були встановлені 6 стандартних коронографів. Під час цього затемнення експедиції отримали цінні відомості про рухи в короні.

Широкою популярністю користувалася монографія Герасимовича «Сонячна фізика», видана в 1933 українською мовою і в 1935 російською.

Член низки наукових товариств (Німецького, Французького і Американського астрономічних товариств, Королівського астрономічного товариств в [Лондоні](#), Американської асоціації спостерігачів змінних зірок, Американського географічного товариств).

[ред.] Пам'ять

Ім'ям Герасимовича названі місячний кратер і мала планета [2126 Герасимович](#), відкрита [Т.М.Смирновою 30 серпня 1970](#) року в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#).

[ред.] Виноски

- ↑ [Справка КГБ о судьбе пулковских астрономов](#)

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)
- [Звезда исключительной величины Борис Петрович Герасимович](#)
- [А.И.Еремеева. Жизнь и творчество Бориса Петровича Герасимовича](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Герасимович_Борис_Петрович&oldid=9452098

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Астрофізики](#)
- [Випускники Харківського університету](#)
- [Науковці Харківського університету](#)
- [Уродженці Кременчука](#)
- [Народились 19 березня](#)
- [Народились 1889](#)
- [Померли 30 листопада](#)
- [Померли 1937](#)
- [Репресовані](#)

- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Люди, на честь яких названо кратер на Місяці](#)

Гершберг Роальд Євгенович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Неперевірена версія

Перейти до: [навігація](#), [пошук](#)

Роальд Євгенович Гершберг ([12 березня 1933](#), [Київ](#)) — радянський астроном.

Родився в Києві. У 1955 закінчив [Томський університет](#) і з цього ж року працює в [Кримській астрофізичній обсерваторії АН СРСР](#).

Наукові роботи відносяться до фізики нестационарних зірок і міжзоряного середовища. Великий цикл робіт присвячений вивченню спалахуючих зірок типу UV Кита. Провів аналіз їхнього блиску, кольорів, спектральних особливостей під час спалахів і в спокійному стані. Отримав перші спектри спалахів з високим часовим розділенням. Детально розробив хромосферну, або небулярну, модель спалахів; обґрунтував ідею ідентичності фізичної природи спалахів і активності в цілому на червоних карликових зірках і на Сонці. Виходячи з розвинуеного спільно з [С.Б.Пікельнером](#) уявлення про [нестійкість](#) астрофізичної плазми до утворення волокон, запропонував гідродинамічну модель виникнення в системах взаємодіючих галактик «хвостів» і перемичок.

Автор монографій «Спалахи червоних карликових зірок» (1970) і «Спалахуючі зірки малих мас» (1978).

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)
- [ЮБІЛЕЙ РОАЛЬДА ЕВГЕНЬЕВИЧА ГЕРШБЕРГА](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Гершберг_Роальд_Євгенович&oldid=9427666

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Уродженці Києва](#)
- [Народились 12 березня](#)
- [Народились 1933](#)

Гуртовенко Ернест Андрійович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Гуртовенко Ернест Андрійович (народився [10 грудня 1928р.](#), помер [20 січня 1994р.](#)) — провідний спеціаліст у галузі [фізики Сонця](#), [професор](#), [доктор фізико-математичних наук](#), один із перших наукових співробітників [Головної астрономічної обсерваторії НАН України](#).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографія](#)
- [2 Просвітницька діяльність](#)
- [3 Наукові досягнення](#)
- [4 Посилання](#)
- [5 Джерела](#)

[ред.] Біографія

Сонячний телескоп Ернеста Гуртовенка, [ГАО](#)

Народився у с. [Баштечки Жашківського району](#) на [Черкащині](#), у сім'ї сільського вчителя. Після закінчення у 1952 р. [фізичного факультету Київського державного університету](#) був зарахований до аспірантури [ГАО](#) і під керівництвом [А.О. Яковкіна](#) виконав роботу з дослідження 40-см [астрографа](#). Результати цих досліджень лягли в основу [кандидатської дисертації](#), яку Е.А. Гуртовенко захистив у 1955 р. і цього ж року став співробітником ГАО. У [1975](#) р. він захистив [докторську дисертацію](#) на тему «Поле швидкостей і будова сонячної фотосфери».

У 1983 р. Е.А. Гуртовенко перейшов на викладацьку роботу і очолив [кафедру астрономії](#) Київського державного університету. Проте і наукової роботи в ГАО він не залишив: був за сумісництвом головним науковим співробітником.

Згодом Гуртовенко Е.А. повністю присвятив себе науковій діяльності й очолив в ГАО відділ фізики Сонця.

Постійною турботою вченого було оснащення відділу першокласним спостережним обладнанням: у 1966-1968 рр. за його участю створено [сонячний монохроматор](#) подвійної [дифракції](#), у 1983-1985 рр. на [Високогірній спостережній базі](#) на піку [Терскол](#) встановлено спеціалізований [сонячний телескоп](#) для абсолютних вимірювань спектра Сонця, а в 1985-1990 рр. – великий [горизонтальний сонячний телескоп](#).

Помер Гуртовенко Ернест Андрійович 20 січня 1994р. у [Києві](#).

[ред.] Просвітницька діяльність

Працюючи у [ГАО](#) Гуртовенко Е.А. одночасно був завідувачем [кафедри астрономії](#) у [Київському державному університеті](#) ім. [Т.Г. Шевченка](#). За роки керування кафедрою, на своїх завжди цікавих лекціях користуючись власним досвідом та знаннями він зумів привити любов до [астрономії](#) багатьом студентам.

Згодом перейшовши в ГАО, де Гуртовенко Е.А. очолив відділ фізики Сонця, він виростив цілу плеяду [науковців](#) й спеціалістів високого класу в різних областях пов'язаних з вивченням Сонця та [сонячної активності](#).

[ред.] Наукові досягнення

Е.А. Гуртовенко – автор біля 110 наукових робіт, в тому числі трьох [мографій](#). Серед яких є монографія «Франгоферовий спектр та система сонячних сил осциляторів»^[1], де було подано огляд основних результатів та проблем дослідження [франгоферових ліній](#) у [спектрі Сонця](#).

Про його міжнародний авторитет як вченого свідчить і те, що він входив до складу наукових комітетів багатьох симпозіумів [МАС](#), був головою Оргкомітету Симпозіуму МАС №138, який з успіхом відбувся у [Києві](#) в 1989 р., багато років керував секцією «Сонце» Астрономічної ради СРСР.

Е.А. Гуртовенко мав наукові та урядові нагороди, але найвищою нагородою є його всевітнє визнання як дослідника Сонця. У 1990р. за цикл робіт «Фраунгоферовий спектр Сонця та побудова сонячної атмосфери» Гуртовенко Е.А. посмертно було удостоєно [Премії НАН України імені М. П. Барабашова](#).

[ред.] Посилання

- [Фізичний факультет КНУ Гуртовенко Ернест Андрійович](#)

[ред.] Джерела

1. [↑] «Франгоферовий спектр та система сонячних сил осциляторів», Київ, Наукова думка, 1989р. -с.200

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Гуртовенко_Ернест_Андрійович&oldid=9427560

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [ГАО](#)
- [Уродженці Жашківського району](#)
- [Народились 10 грудня](#)
- [Народились 1928](#)
- [Померли 20 січня](#)
- [Померли 1994](#)
- [Випускники Київського університету](#)
- [Випускники фізичного факультету Київського університету](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Джунь Йосип Володимирович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

У Вікіпедії є статті про інших людей з прізвищем [Джунь](#).

Джунь Йосип Володимирович

Народився	13 липня 1940 , 🇷🇺 м. Черняхів, Черняхівського району , Житомирської області , УРСР
Громадянство	🇷🇺 СРСР → 🇺🇦 Україна
Національність	українець
Галузь наукових інтересів	Математична обробка астрономічної і космічної інформації великих обсягів
Заклад	Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука
Alma mater	Національний університет «Львівська політехніка»
Вчене звання	професор по кафедрі математичного моделювання, 2011р.
Науковий ступінь	доктор фізико-математичних наук, 1992р.
Науковий керівник	Федоров Є. П.

Відомі учні	Плескач В. Ю., Золіна А. І. Суховерхий І. О.
Відомий у зв'язку з:	Неокласичні методи математичної обробки астрономічної, і космічної інформації
Батько	Володимир Самійлович Джуль
Мати	Броніслава Вацлавівна Джуль
Нагороди	Медаллю «За війську доблесть»

Йосип Володимирович Джуль (*[13 липня 1940](#), м. [Черняхів](#), [Черняхівський район](#), [Житомирська область](#)) — український математик, геодезист та астроном, професор, доктор фізико-математичних наук, завідувач випускової кафедри математичного моделювання факультету кібернетики [Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука](#).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографія](#)
- [2 Нагороди](#)
- [3 Почесні звання](#)
- [4 Науковий доробок](#)
- [5 Джерела](#)

[ред.]

Біографія

Йосип Джуль народився [13 липня 1940](#) року в м. [Черняхів](#) на [Житомирщині](#) в сім'ї службовців.

У [1957](#) р. він закінчив середню школу в с. [Висока Піч Житомирського району](#), і поступив до [Львівського політехнічного інституту](#), який закінчив у [1962](#) році.

По закінченні вузу Й. Джуль отримав призначення на посаду механіка в Гравіметричну обсерваторію [АН УРСР](#) у [Полтаві](#), а згодом став там науковим співробітником.

У [1964](#) році поступив до аспірантури до Головної астрономічної обсерваторії [АН УРСР](#), а по її закінченні у [1967](#) році був направлений на роботу до [Українського інституту інженерів водного господарства](#).

Упродовж [1968—1970](#) рр. проходив службу в Радянській Армії, а після неї — повернувся до викладацької роботи на кафедрі інженерної геодезії в [Українському інституті інженерів водного господарства](#).

[4 лютого 1975](#) року в [Інституті математики АН УРСР](#) захистив кандидатську дисертацію «Аналіз паралельних широтних спостережень, виконаних по загальній програмі» на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. Через 2 роки йому було присуджене наукове звання доцента.

У [1987—1997](#) рр. завідував науково-дослідною лабораторією дослідження металів Науково-дослідного інституту технології машинобудування у м. [Рівне](#).

У [1992](#) році захистив дисертацію «Математична обробка астрономічної і космічної інформації при негаусових похибках спостережень» на здобуття звання доктора фізико-математичних наук.

З відновленням [Острозької Академії](#), читав там курс лекцій з вищої математики, а у [1996](#) році — у [Рівненському економіко-гуманітарному інституті імені акад. А. С. Дем'янчука](#), де у [1997](#) р. очолив кафедру статистики та інформаційних технологій. З 2003 року завідувач кафедри математичного моделювання [факультету кібернетики МЕГУ](#)

Член редколегій кількох фахових наукових видань України та Словаччини.

[ред.] Нагороди

- [1969](#) року Грамота командуючого військами Прикарпатського військового округу генерал-лейтенанта танкових військ Б. Абатурова.
- [1970](#) року у лавах Радянської армії був нагороджений медаллю «За воїнську доблесть».
- [1973](#) року Лауреат Премії імені М. І. Кузнецова за кращу наукову роботу молодих вчених: «Вивчення руху полюса Землі».
- [1975](#) року Лауреат Премії імені М. І. Кузнецова за кращу наукову роботу молодих вчених: «Розробка теорії вагових функцій».
- [1979](#) року Почесна грамота колегії ГУГК при раді міністрів СРСР і Президіума центрального комітету профсоюзу працівників геологопошукових робіт.
- [2001](#) року нагороджений Почесною Грамотою [Міністерства освіти і науки України](#).
- у [2007](#) р. нагороджений Почесною Грамотою Рівненської обласної державної адміністрації.
- [2010](#) рік Грамота Управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації, за підготовку переможця 3 етапу всеукраїнського

конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у секції "Прикладна математика".

- [2010](#) рік Грамота Рівненської МАН за підготовку переможців 2 та 3 етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт у секції "Прикладна математика".
- у [2011](#) р. нагороджений Почесною Грамотою Рівненської обласної ради.

[ред.] Почесні звання

- У [1999](#) році став дійсним членом Міжнародної педагогічної академії, м. Москва.
- У [2002](#) році був обраним дійсним членом Європейської асоціації безпеки.

[ред.] Науковий доробок

Йосип Джунь — автор більше 160 наукових робіт.

Основною сферою наукових інтересів Й. В. Джуня є прикладна математика і статистика, подальше вдосконалення і розширення застосування сучасних робастних процедур при оцінці фундаментальних астрономічних і фізичних сталих і при обробці астрономічної, космічної, геофізичної, гравіметричної та іншої статистичної інформації великих обсягів. Розробив адаптовані методи обробки спостережень на основі теорії вагової функції. Запропонував аналітичний метод обчислення вагової функції, використовуючи з цією метою кумулянти розподілу похибок, а також теорію діагностики математичних моделей на основі Фішеровських підходів до теорії оцінок. Вперше запропонував замінити фундаментальний принцип найбільшої ваги класичного

способу найменших квадратів принципом максимуму інформації за Фішером.

Дослідження Й. Джуня розподілів ланцюгових різниць найближчих індивідуальних широт для візуального (ВЗТ), плаваючого (ПЗТ) та фотографічної зенітної труби (ФЗТ) в Мідзусаві, показали їх відповідність закону похибок [Джеффра](#), яким є модифікований розподіл Пірсона VII типу.

Й. В. Джунь дослідив величезні масиви астрономічних, космічних, гравіметричних, геофізичних, і геодезичних рядів похибок і економетричних рядів, проаналізував статистику більше 138000 спостережень і показав, що розподіли похибок, як правило, мають діапазон зміни ексцесу від $-0,18$ до $6,00$, в результаті чого прийшов до висновку доцільності використання розподілів Пірсона VII і II типів. Його наукові дослідження довели статистичну неспроможність дієвості концепції Гауса та дієвості концепції [Джеффра](#) при числі спостережень більше 500.

В 1985 році розробив повторно і незалежно від американського математика Джельтмена В.М.(Gentleman W.M.) теорію методу L -роцінок і вперше показав недиагональність інформаційної матриці Фішера цього розподілу.

За його участі створені на Рівненщині два нових лазерних геодезичних прилади ПЛ-1 і ЛЗП-1 на заводі «Газотрон», (прилад ПЛ-1 відмічений срібною нагородою ВДНТ), а також у співпраці з [Інститутом електрозварювання ім. С.О. Патона НАНУ](#) створені електрошлакові установки УШЛ-100 і УШЛ-200, в яких задіяні високотехнологічні способи виплавки легованих і інструментальних сталей і міді.

Основні наукові праці Й. Джуня

1964

1. Материалы наблюдений на зенит — телескопах / Яцкив Я. С., Двудит Т. Д., Попов Н. А., Джунь И. В. и др. II Изд. МГК при Президиуме АН СССР, М..

1969

2. Распределение Пирсона VII типа в ошибках наблюдений над колебаниями широт // Астрометрия и астрофизика. — 1969. Вып.2, с. 101—115.

1970

3. О функции распределения ошибок широтных наблюдений // Астрометрия и астрофизика, 1970. Вып. 10, с. 5-10.
4. О назначении весов астрономическим наблюдениям // Астрометрия и астрофизика, 1970. Вып. 10, с. 26-34.

1974

5. Основные вопросы теории точности астрономических наблюдений // Материалы Пленума Комиссии по изучению вращения Земли Астрономического Совета АН СССР, К.: 1974, с. 8-29.
6. Анализ параллельных широтных наблюдений,

выполненных по общей программе. Автореф. дис... канд. физ.-мат. наук — Киев, Институт математики АН УРСР, 1974 — 19с.

1975

7. О вариациях дисперсии случайных ошибок широтных наблюдений. // Джунь И. В., Максимова И. И. // Вращение и приливные деформации Земли. Киев: 1975, Вып. 3, с. 27-29.

1979

8. Разработка рекомендаций по защите магистральных трубопроводов на оползневых участках. /Бутенко П. Е., Ли А. П., Васильева Э. А., Сяський В. А. // Научно-технический отчет. Номер государственной регистрации 79027140. Ровно, УИИВХ. 1979 — 178 с.

1980

9. Лазерная насадка к нивелиру НЗ и ее применение в гидромелиоративном строительстве. / Джунь И. В., Бутенко П. Е., Даниловский М. И., Ферчук Е. Е., Тарнавский Д. С. // Гидромелиорация и гидротехническое строительство. Львов, 1980. Вып. 8, с. 91-93.

10. О методике топографического дешифрирования космических снимков при региональных оценках динамики ландшафтных изменений. / Джунь И. В., Завадский Н. Ф. // Материалы Республиканской научно-технической конференции «Актуальные проблемы водохозяйственного строительства». Ровно, 1980, с. 28-30.

1981

11. Об определении допустимых углов прямой геодезической засечки при наблюдении за динамикой оползней. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Инженерно-геодезические работы в строительстве. М.: МИИГАиК, 1981. Вып. 7(6), с. 71-74.

1982

12. Контроль планировочных работ в гидромелиоративном строительстве с помощью лазерной приставки ПЛ-1 к нивелиру НЗ. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Деп. ОНТИ ЦНИИГАиК 20.05.1982. Рег..№ 72 гд-Д82 (РЖ. сер.52, Вып. 4, 1982).

13. Лазерный створофиксатор ПЛ 1-НЗ и его применение в промышленном и • гражданском строительстве. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Колыма, Магадан, 1982, № 9, с. 26-29.

14. Лазерный створофиксатор ПЛ 1-НЗ и его применение в водохозяйственном строительстве. /Васильева Э. А., Джунь И. В. // Экспресс-информация ЦЕНТ Минводхоза СССР, М.: 1982. Сер. 5, вып. 9, с. 8-18.

15. Первый серийный лазерный зенит-прибор ЛЗП-1 и его применение в водохозяйственном строительстве. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Тарнавский Д. С., Толмачев А. С., Сорокин Н. А. // Экспресс-информация ЦБНТИ Минводхоза СССР, М.: 1982. Сер. 5, вып. 9, с. 15-18.

1983

16. Использование лазерной приставки при подземных геодезических работах. / Джунь И. В., Васильева Э. А. //

- Транспортное строительство. М.: 1983, № 1, с. 21-22.
- 17.** Сравнительный технико-экономический анализ геодезических методов плановой разбивки дренажных систем в гидромелиоративном строительстве. / Вепрева М. Е., Джунь И. В. // Гидромелиорация и гидротехническое строительство. Львов, 1983, № 1, с. 19-22.
- 18.** Точное определение высоты геодезического прибора при выполнении съемочных и разбивочных работ для промышленного строительства. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Деп. ВНИИС Госстроя СССР. Рег № 3590, 1983- 5 с.
- 19.** Работы опытно-методической геофизической партии № 48 по изучению изменений силы тяжести во времени. / Файтельсон А. Ш., Золина С. П., Леонтьев И. А., Кригер Е. П., Штейман Н. Б., Джунь И. В. // Научно-технический отчет. Фонды ВГФ ВНИИ Геофизики АН СССР, СРГЕ НПО «Нефтегеофизика». М.: 1983 — 89 с.
- 20.** О влиянии лазерной приставки ПЛ-1 на основное условие нивелира НЗ. / Джунь И. В., Дружинина М. Е., Васильева Э. А., Мальчук Н. П. // Геодезия и картография, М.: 1983, № 12, с. 33-37.
- 21.** Практическое применение дифференциально-графического метода определения смещения участков магистрального нефтепровода под влиянием оползней. // Васильева Э. А., Гиль В.С., Джунь И. В. // Транспорт и хранение нефти и нефтепродуктов. М.: 1983, вып. 11, с. 10-12.
- 22.** Флюктуации веса индивидуальных измерений ускорения силы тяжести и способ их учета при обработке баллистических наблюдений. // Повторные гравиметрические наблюдения. М.: 1983, с.46-52.
- 23.** Простой метод учета неоднородности индивидуальных измерений на баллистическом гравиметре. // Повторные гравиметрические наблюдения. М.: 1983, с.53-58.
- 24.** Использование коэффициентов эксцесса для контроля за постоянством метрологической ситуации при работе с

- баллистическим гравиметром. // Повторные гравиметрические наблюдения. М: 1983, с. 59-65.
- 25.** Анализ функции распределения результатов измерений g гравиметрами ГНУК-1 (В) и Prospector по совокупности малых выборок. / Джунь И. В., Золина С. П. // Повторные гравиметрические наблюдения. М.: 1983, с. 98-103.

1984

- 26.** Графический метод определения оптимальной программы геодезических наблюдений за ГТС, расположенными в оползневой зоне. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Гидромелиорация и гидротехническое строительство. Львов: 1984, вып. 12.
- 27.** Анализ оптимальных условий применения лазерной приставки ПЛ-1 к нивелиру НЗ в строительстве при выполнении геодезических разбивочных работ. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Доклады науч.-техн. конференции по итогам реализации программы «Строительный комплекс». Горький, 1984.
- 28.** Закон распределения погрешностей определения времени и широты на астролябии Данжона. / Джунь И. В., Славинская А. А. // Вращение и приливные деформации Земли. К.: 1984, вып. 16, с. 69-74.
- 29.** Отечественные серийные лазерные приборы и их использование в горной промышленности. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Даниловский М. И. // Тезисы докладов респ. науч.-техн. конференции «Совершенствование совместной открыто-подземной разработки рудных месторождений», Кривой Рог, 1984, с. 214—213.
- 30.** О возможности количественной оценки степени постоянства условий наблюдений на зенит телескопах. // Астрометрия и астрофизика, 1984, вып. 53, с. 93-97.
- 31.** Исследование лазерной геодезической техники,

разработка рекомендаций по ее созданию, усовершенствованию, внедрению в гидромелиоративное, промышленное и гражданское строительство Ровенской области. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Даниловский М. И., Завадский Н. Ф., Чурай С. А., Коротун СИ. // Научно-технический отчет. Деп. УИНТИ. Номер государственной регистрации 01825055226.К.: 1984 — 103 с.

32. Особенность закона распределения результатов баллистических измерений ускорения силы тяжести. / Джунь И. В., Арнаутов Г. П., Стусь Ю. Ф., Щеглов С. Н. // Повторные гравиметрические наблюдения. М: 1984, с. 87-100.

33. Новый способ оценки результатов измерений на абсолютном лазерном баллистическом гравиметре. // Повторные гравиметрические наблюдения. М.: 1984, с. 101—119.

1985

34. Методы динамической геодезии и их значение в разработке программы рационального использования природных ресурсов. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Лебедь Г. И. // Тр. V съезда Географического общества УССР, Симферополь, март, 1985. Киев, 1985, с. 143—144.

35. Об одном обобщении математической формы распределений Лапласа и Гаусса и его применении при математической обработке астрономических наблюдений. // Кинематика и физика небес, тел. — 1985, т.1, № 4, с. 62-66.

36. Об одном обобщении нормального закона распределения и его применении к анализу неравноточных астрономических наблюдений. // Кинематика и физика небес, тел. — 1985, т. 1, № 5, с. 92-94.

37. Исследование неустойчивости направленного лазерного

излучения зенит-прибора ЛЗП-1. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Деп. ОНТИ ЦНИИГАиК 22.05.1985.Рег. № 179 гд-Д85-с. 9.

38. Исследование лазерного указателя направлений. / Джунь И. В., Васильева Э.А., Даниловский М. И. // Деп. ОНТИ ЦНИИГАиК 22.05.1985.Рег. № 180 ГД-Д85-С. 9.

39. Лазерная приставка ПЛ-1 к нивелиру НЗ. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Проспект ВДНХ СССР. Ровно, 1985 с. 4.

40. Копир-держатель для фотоприемного устройства лазерной системы СКП-1 с универсальным кронштейном. / Васильева Э. А., Даниловский М. И., Джунь И. В., Чурай С. А. // Информационный листок о научно-техническом достижении № 85-10. Ровно 1985- с. 6.

41. О применении лазерных визиров и рейки с зеркальным отражателем для контроля планировки. / Джунь И. В., Чурай С. А., Васильева Э. А. // Деп. ОНТИ ЦНИИГАиК.Рег. № 191 гд-Д85-с. 5.

1986

42. Об учете эксцессов распределения ошибок при сравнении точности различных рядов астрономических наблюдений. // Кинематика и физика небес, тел. —1986, т.2, № 1, с. 88-94.

43. Некоторые аспекты практического использования L_p — и эксцесс-оценок при обработке геодезических измерений. // Известия вузов. Геодезия и аэрофотосъемка, 1986, № 4, с. 43-48.

44. Границы неравенства Рао-Крамера для дисперсий оценок параметров L_p -распределения. // Известия вузов. Геодезия и аэрофотосъемка, 1986, № 5, с. 58-61.

45. О совершенствовании методики анализа и оценки точности нивелирования I класса при геодинимических исследованиях. / Джунь И. В., Сомов В. И. // Современные

геодинамические процессы и их изучение в связи с проблемой прогноза землетрясений. К.: 1986, с. 74-80.

46. Увеличение дальности действия лазерных визиров при помощи рейки с зеркальным отражателем. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Чурай С. А. // Экспресс-информация ЦБНТИ Минводхоза СССР. М.: 1986, Вып.5.

47. Лазерная приставка ПЛ-1 к нивелиру НЗ: назначение, устройство, важнейшие особенности применения. // Джунь И. В., Васильева Э. А. // Стендовый проспект ВДНХ СССР. Ровно, 1986, 4 с.

48. О точности определения объемным методом оползневого давления на магистральный нефтепровод. / Джунь И. В., Васильева Э. А. // Совершенствование съемочных работ на горных предприятиях и в строительстве. Л.: ЛГУ Д986, с. 97-100.

1987

49. О разработке оптимальной программы геодезических наблюдений нефтепровода и за динамикой оползневых процессов. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Лебедь Г. И. // Деп. ОНТИ ЦЦИГАиК 16.04.1987. Рег. № 258гд –9 с.

50. Геодезические работы при определении смещений магистральных трубопроводов, расположенных в оползневой зоне. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Лебедь Г. И. // Монография. Деп. ОНИПР ЦНИИГАиК 08.06.1987 –245 с.

51. О нормальном законе и одном его обобщении. // Геодезия и картография. 1987, № 10, с. 24-28.

52. О функции распределения превышений правого и левого нивелирования прямого и обратного ходов при геодинимических измерениях 1-го класса. / Джунь И. В., Сомов В. И., Гиль В.С. // Современные геодинимические процессы и прогноз землетрясений. К.: 1987, с. 78-84.

53. Новый класс распределений для аппроксимации эмпирических рядов ошибок астрономических наблюдений. // Современная астрономия: Тр. 23-й астрометрической конференции СССР (Пулково 19-23 мая 1985г.) — Л.: Наука 1987, с. 373—378.

54. Исследование геодезических зенит-приборов. / Джунь И. В., Васильева Э. А., Даниловский М. И. // Геодезическое обеспечение строительства. М.: 1987. с. 156—162.

1988

55. О границах неравенства Рао-Крамера для дисперсий оценок параметров распределения Пирсона VII-го типа. // Кинематика и физика небес. тел, –1988, т. 4, № 1, с. 85-87.

56. Теория веса геодезического измерения, построенная на принципе правдоподобия. // Геодезия, картография и аэрофотосъемка. –1988, № 47. с. 9-13.

57. Эксцесс-теория математической обработки астрономических наблюдений: некоторые теоретические выводы и практические результаты, // Изучение Земли как планеты методами геофизики, геодезии и астрономии: Тр. II Орловской конференции (Полтава, 22 сентября — 3 октября 1986г.) — Киев: Наук.думка,1988, с. 221—222.

58. Обработка наблюдений на астролябии Данжона с учетом эксцесса закона ошибок остаточных погрешностей. / Джунь И. В., Славинская А. А. // Изучение Земли как планеты методами геофизики, геодезии и Астрономии: Тр. II Орловской конференции (Полтава, 29 сентября — 3 октября 1986г.) -К.: Наук.думка,1988, с. 222—226.

59. О важности проверки гипотезы нормальности при использовании распределения Стьюдента в геодезии. // Известия вузов. Геодезия и аэрофотосъемка. 1988, № 6, с. 65-70.

1989

- 60.** Метод сравнения точности геодезических приборов, учитывающий эксцесс закона распределения вероятности ошибок. // Известия вузов. Геодезия и аэрофотосъёмка. 1989, № 3, с. 55-61.
- 61.** Исследование функции распределения месячных серий наблюдений гравиметром GS-12 на Ашхабадском геодинамическом полигоне. / Джунь И. В., Кирста О. Б. // Известия АН Туркменской ССР Сер. физ.-техн., хим. и геол. наук 1989г, № 5, с. 88-91.
- 62.** Об аппроксимации плотности вероятности некоторых рядов ошибок геодезических измерений распределением Пирсона VII типа. // Известия вузов. Геодезия и аэрофотосъёмка. 1989, № 6, с. 43-48.

1991

- 63.** Анализ однородности рядов гравиметрических наблюдений на Ашхабадском геодинамическом полигоне. / Джунь И. В., Кирста О. Б. // Известия АН Туркменской ССР Сер. физ.-техн., хим. и геол. наук. 1991г, № 2, с. 60-64.
- 64.** Распределение Пирсона VII типа ошибок лазерных наблюдений ИСЗ. // Кинематика и физика небес, тел. 1991г., т.7, № 3, с. 82-91.

1992

- 65.** Статистические методы современной геодинамики Карпато-Динарского региона. / Сомов В. И., Джунь И. В., Рахимова И. М., Скрыль В. А., Свсеева СМ. // (Монография) К.: Наукова думка, 1992, с. 304.

- 66.** Коментарий к использованию распределения Пирсона VII типа в астрометрии. / Джунь И. В., Новицкий П. В. // Кинематика и физика небес, тел. 1992г., т.8, № 5, с. 89-92.
- 67.** Об использовании распределения Пирсона VII типа для аппроксимации ошибок наблюдений в астрометрии. // Измерительная техника. 1992г., № 3.
- 68.** Математическая обработка астрономической и космической информации при негауссовых ошибках наблюдений: Автореф. дис.... докт. физ.-мат. наук. Киев, 1992 — 46с.

1993

- 69.** О числе градаций гистограмм ошибок астрономических наблюдений. // Кинематика и физика небес, тел. 1993г., т. 9, № 1, с. 88-93.
- 70.** О состоянии исследований современных движений земной коры на геодинамических и техногенных полигонах Украины. / Бондарь АЛ, Колесник А. Н., Гулкевич В. Г., Сомов В. И., Палиенко В. П., Купраш Р. П., Дейнека В. И., Заблотский Ф. Д., Плотицер Е.А, Джунь И. В. // Тр. 1-ї Української наукової конференції: «Комплексні дослідження сучасної геодинаміки земної кори»(Алушта, 20-26.09.1993) Львів: 1993, с. 10-11.

1996

- 71.** О некоторых фундаментальных вопросах математической обработки геофизической информации (Сомов В. И. Джунь И. В.) // Геодинамические исследования в Украине. — К.: 1996, с. 167—178.
- 72.** Проблеми застосування імовірнісних методів в економіці. // -Евріка.-РЕГІ, Рівне, 1998 р., № 1, с. 43-45.

73. The Problems of Probability Methods in Economics. // *Economica Firiem* 1998. Bardejovske Kupele. 5. — 6.5. 1988. с. 444—448.
74. The Tasks of the Information Ensuring of the economic Development of the Post-communist States. / Bednarchuk Dimitvij, Dzhun Joseph // *Medzinarodna vedecka Konferencia «Slovenska ekonomika zjednotenej Europe»* (-2 oktober 1988, Herlany, s. 1-2).
75. A gazdasagi prognózis mint erdekek információs tarhazanak edyik aspektusa // 1998 szeptember 25-i kozgyulesehez Kapsolodo kerekasztal — Konferenciajanak es. szeptember 26-i Tudomanyos Ulesenek. Nyiregyhaza, 1998, с. 23.

1999

76. Статистична перевірка спроможності одного постулату А. А. Маркова як основи СНК. // *Евріка.- РЕП, Рівне, 1999, № 2, с.84-89.*
77. Информационный подход в определении общих требований к учебным программам. / Пелех Ю. В., Джунь И. В. // 36. праць Міжнародної науково-практичної конфер. «Навчально-виховний процес у вузі і школі та шляхи його розвитку і вдосконалення» (Рівне, 14-17.05.1999) РЕП, Рівне 1999, ч.3.с.205-208.
78. Основи теорії державної ідеології, як чинника освітніх концепцій. // Джунь Й. В., Миронець Н. Я. // 36. праць Міжнародної науково-практичної конфер. «Навчально-виховний процес у вузі і школі та шляхи його розвитку і вдосконалення» (Рівне. 14-17.05.1999), РЕП, Рівне, 1999, ч. III, с. 188—191.
79. Статистичні проблеми оцінювання в сучасній астрометрії / Виступ на Міжнародній науковій конференції, присвяченій 90-річчю з дня народження Е. П.

- Федорова, Київ, 26-30.06.1999.
80. About mathematical Form of general Law Errors // 1999. *EVI TUDOMANYOS ULESENEK.* — Bessenyei Gyorgy Tanarkepzo Foiskola, Nyiregyhaza, 1999. szeptember 25, p. 11.
81. About the necessity of Elaboration of the basis of Structure of Economic Information II The conference «National and Regional Economy» — Herlany, 22-24.09,1999.
82. .About the Law of Distribution of rundo Oscillations of stock Index RMS 100 / Gazda Vladimir, Dzhun Joseph // *EKONOMIKA FTRTEM* 1999, Kosice 9.9-10.9.1999.

2000

83. О законе распределения случайных осцилляций индексных рядов макроэкономических показателей. / Джунь И., Газда В., Муха А., Дем'янюк В. // 36. праць Міжнародної науково-практичної конференції «Економічні та гуманітарні проблеми розвитку суспільства у третьому тисячолітті». РЕП, Рівне, 27-29.04.2000, с. 505—509.
84. Про необхідність поєднання зусиль Православної Церкви та закладів освіти в духовному вихованні молоді / Джунь Й. В., там же, с.125-127.
85. Аграрне питання як вузол економічних, політичних і національних проблем у перехідний період / Миронець Н. Р., Джунь Й. В., там же, с. 144—147.
86. Устарел ли способ наименьших квадратов? / Джунь Й. В. *Кинематика и физика небесных тел.* 2000, т.16, № 3, с.281-288.

2001

87. Обмеження негативного впливу кіно- і телепродукції на підростаюче покоління/ Джунь Й. В., Бернацький В. А.,

Мартинюк Г. Ф. В зб.,-Психолого — педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та вузі, Рівне:Ліста, 2001, с. 63-66.

- 88.** Про одне узагальнення нормального закону і його значення в економетричному аналізі / Джунь Й. В.- Streszczenia referatow Miedzynarodowej Konferencji Naukowej «Zarzadanie I handel zagraniczny w malych i srednich przedsiebiontwach w warunkach integracji europejskiej» — Zakopane, 10-12.06.2001.
- 89.** Safety of informational systems / Dzhun J.-II Miedzynarodowa Konferencja Naukowa «Zarzadanie bezpieczenstwem». -Streszczenia ref. Zakopane, 10-12.06.2001.
- 90.** The basic principles of the national economical systems and development. // Dzhun J. — EKONOMICA FIRIEM-2001 — zbornik z medzinarodnej conferencie — Svit, 12-14.09.2001, p.151-153.
- 91.** O distribucnom rozdeleni vynosov burzoveho indexu Dow Jones. // Dzhun J., Gazda V. — EKONOMICA FIRIEM-2001- Program medzinarodnej konferencie — Svit, 12-14.09.2001.
- 92.** Исследование статистических распределений ошибок наблюдений малых планет. / Брославец Д. Г., Джунь Й. В., Горель Г. К., Гудкова Л. А. — Тезисы докладов Международной астрономической конференции МАО — 180 «Расширение и связь опорных координатных систем с использованием наземных ПЗС наблюдательных средств» - Украина, Николаев, 10-13.10.2001.
- 93.** Теория больших выборок и ее значение в современной астрометрии. // Джунь Й. В. — Тезисы докладов Международной конференции: «Вивчення геодинамічних процесів методами астрономії, геодезії і геофізики» — Україна, Полтава, 09-12.10.2001.
- 94.** Research on statistical Distributions of observation Errors of Minor Planets. // Broslavets D.G., Dzhun J.V., Gorel G.K., Gudkova L. A. — Extension and Connection Technigue —

International astronomical conference — Nikolaev: Atoll,-2001 ,p 150—156.

2002

- 95.** Провідні ідеї української поетичної творчості, її етичне і педагогічне значення. // Мартинюк Г., Джунь Й. — Збірник праць молодих науковців університету. Вип. 1. Рівне: Міжнародний університет РЕГІ, с. 48-50.
- 96.** About Distribution of Stock Index Returns Oscilations — EKONOMIKA FIRIEM — 2002, Kosice, 11-12.09.2002.
- 97.** Про інформаційний характер педагогічних проблем. // Пелех Ю. В., Джунь Й. В. — Матеріали конференції: "Гуманітарна парадигма розвитку освітніх та економічних процесів у світлі концепції Європейської безпеки " Рівне: Видавництво Міжнародного університету «РЕГІ» і ЄАБ, 2002, с 179—181.
- 98.** Использование L_p — семейств для аппроксимации распределения вариаций относительных значений индекса акций. // Джунь И. В., Газда В. Зб.: «Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально — виховного процесу в школі та вузі». Рівне: Волинські обереги, 2002, вип. 3, с. 427—431.

2003

- 99.** O neplatnosti predpoklady normality rosdelenia vynosnosti Kapitalovych aktiv. // -Dzhun J., Gazda V. — Economic Review. Quarterly Journal of the University of Economics Bratislava, 2003, vol. XXXII, № 3, p.303-308.

2005

100. Общий анализ распределений относительных значений биржевых индексов. // Газда В., Джуль И. — Тези доповідей на ІХ Міжнародній конференції: "Економічні та гуманітарні проблеми розвитку суспільства у ІІІ тисячолітті." Рівне: Тетіс, 2005.

101. Фільтраційна насадка у пристроях для магнітного розділення дисперсій у рідинах і газах. // Дворкін Л. Й., Скрипник І. Г., Гаращенко В. І., Ішук О. О., Вовк О. В., Джуль Й. В., Андреев О. А., Гунтік Б. І. — Енергозбереження Полісся, 2005, № 6, с. 14-16.

102. Петрургія базальту. // Дворкін Л. Й., Скрипник І. Г., Вовк О. В., Андреев О. А., Джуль Й. В., Гунтік Б. І. — Енергозбереження Полісся, 2005, № 6, с. 12-14.

2006

103. Спосіб виготовлення фільтраційної насатки у пристроях для магнітного розділення дисперсій у рідинах і газах. // Дворкін Л. Й., Скрипник І. Г., Гаращенко В. І., Ішук О. О., Дубчак В. А., Джуль Й. В., Андреев О. А., Вовк О. В., Гунтік Б. І. — Заява на видачу патенту України.

104. Петрургія базальту. // Скрипник І. Г., Дворкін Л. Й., Андреев О. А., Джуль Й. В., — Сузір'я. Наукові записки природничо-математичного ліцею «Елітар», 2006, с. 101—103.

105. Петрургія і кам'яне лиття із базальту. // Скрипник І. Г., Андреев О. А., Джуль Й. В. — Цільова розробка на замовлення кафедри будівельного виробництва НУВГП, Рівне — 2006.

106. Теорія весової функції и ее значение при усовершенствовании и диагностике математических моделей в экономике. // — Джуль И. В., Суховецкий И. О. -

International scientific conference «Slovak Economy: Myths and Facts of our Reality. Tatranske Zruby.» 20-22.09.2006.

2007

107. About «The black box» in the structure of the economical and sociological information as the reason motive of the destabilization.-XXVII konf. European Association for Security. Zlin. 20-21.03.2007.

108. Сучасні аспекти проблеми обґрунтування фундаментальних принципів математичного моделювання, критеріальних процедур і метод діагностики математичних моделей в правовій інформатиці. // Цимбалюк В. І., Джуль А. Й., Джуль Й. В.-К.:Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України. — 2007 — 42с.

109. Метод діагностики математичних моделей в економіці.// Джуль Й. В., Суховецкий І. О. — Тези доповіді на Х Міжнародній конференції «Економічні та гуманітарні проблеми розвитку суспільства у ІІІ тисячолітті». Рівне, 03-05.10.2007.

110. Distribution rozdeleni vynosov bursoveho indexu Jow Jones. // — Dzhun I., Gazda V., Liskovska V., там же.

111. Про нову невідому властивість числа π . // Джуль Й. В., Валецький О. О., там же.

112. The basic Components of the informativ's War against national State's on general Back-ground of the Globalisation. // Suhovetsky I., Dzhun J. — IX rocnik Merinarodni konference: «Internet a bespecnost organizaci» — Sbornic anotaci. Vydava: Universita Tomase Bati ve Zline. Zlin, 20 brezna 1997, s. 120-<http://e-konference.utb.cz>.

113. Патент на корисну модель № 22205 «Застосування подрібненої базальтової породи як фільтраційної ферромагнітної насадки» Дворкін Л. Й., Скрипник І. Г.,

Гаращенко В. І., Іщук О. О., Дубчак В. А., Джунь Й. В., Андреев О. А., Вовк О. В., Гунтік Б. І. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на корисні моделі 25.04.2007 р.

2008

- 114.** Про одну невідому особливість числа Π . // Джунь Й. В., Валецький О. О. — Збірник наукових праць викладачів та студентів факультету кібернетики МЕГУ, Рівне: Тетіс, 2008, с. 59-65.
- 115.** Методи створення послідовностей рівномірно-розподілених випадкових чисел та їх застосування, там же с. 66-69.
- 116.** Вимоги до системи тестування знань студентів, адаптованої до системи ECTS. // Суховерхий І. О., Джунь Й. В. — Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ, Болонський процес в Україні та Європі: досвід, проблеми, перспектива. Збірник наукових праць. Рівне, 2008, вип. VIII, с.283-290.
- 117.** Джунь Й.В., Суховерхий І.О. Теория весовой функции и ее значения при усовершенствовании и диагностики математических моделей в экономике // Еврика 2008р №7, с 92-97, Рівне: "Тетіс" [ISBN 966-7359-33-6](#)
- 118.** Суховерхий І.О., Джунь Й.В. Оцінка оптимальних параметрів тестових завдань по соціології, адаптованих до системи ECTS // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі і вищих навчальних закладах. 2008р, випуск 7, м Рівне, ст 265-271.
- 119.** Суховерхий І.О., Джунь Й.В. Принципи визначення основних категорій соціології // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного

процесу в школі і вищих навчальних закладах. 2008р, випуск 7, м Рівне, ст 272-280.

2009

- 120.** Суховерхий І.О., Пилипюк Н.М., Джунь Й.В. Створення освітнього сайту по соціології: реалії і перспективи // Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі і вищих навчальних закладах. 2008р, випуск 7, м Рівне, ст 281-286.
- 121.** Про одне узагальнення математичної форми розподілу Стюдента і його значення в теорії сучасних методів аналізу даних. // Джунь Й. В., Пилипюк Н. М., Жак А. А. Збірник наукових праць викладачів та студентів факультету кібернетики МЕГУ. Рівне: Тетіс. 2009.
- 122.** Method of Mathematical Modeling Diagnostics Using the Software Products. // -Dzhun J., Suhkhovetsky I., — International Week of the Tomas Bata University in Zlin. 8 October, 2009.
- 123.** About the Software Products of the news generation.// Dzhun J.-International Week, Agenda, Erasmus Teacher Mobiliti, Zlin, 2009.
- 124.** Евгений Павлович не работал — он созидал! // Євген Павлович Федоров: нариси та спогади про вченого / Кол. авторів. — К.: Наук. думка, 2009 — 104 — 107.

2010

- 125.** Про можливості використання імовірнісних принципів теорії перевірки гіпотез в гносеологічних процедурах у філософії і соціології. // Суховерхий І. О., Джунь Й. В. — Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології, Рівне, 2010, т.1, с 180—182.
- 126.** Про математизацію категорій соціології.//

Суховецький І. О., Джуль Й. В., там же с.183-186.

127. Патент на винахід № 90660 «Спосіб виготовлення фільтраційної насадки у пристроях для магнітного розділення дисперсій у рідинах і газах. Зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на винаходи» 25.10.2010.

128. Основи математичної статистики у фізичному вихованні та фізичній реабілітації // Джуль Й. В. Рівне: Тетіс, 2010, — 88с.

129. Гарольд Джеффріс і його закон похибок // Джуль Й. В. ; Геодезія, картографія і аерофотознімання, Львів, Вип. 73, 2010 р., с. 133-137.

130. Суховецький І.О., Джуль Й.В. Про можливості використання імовірнісних принципів теорії перевіри гіпотез в ґносеологічних процедурах у філософії і соціології //Вища освіта України №3_ Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. 2010р, том 1 ст180-182, м Рівне.

2011

131. Закон Джеффріса і його значення як сучасної концепції імовірнісного моделювання випадкових похибок спостережень // Волинський математичний вісник. Серія прикладна математика. випуск 8(17) 2011.

132. Метод диагностики математических моделей в теоретической астрономии и астрометрии // Кинематика и физика небесных тел, 2011, том 27, № 5, с. 65-71.

133. Обэволюции основ метода наименших квадратов на основе принципа максимума информации по Фишеру // Кинематика и физика небесных тел, 2011, том 27, № 6, с. 64-71.

134. Джуль Й. В. Генетичні алгоритми оптимізації агрологічної інфраструктури // I міжнародний форум з

агрологістики 1-2 грудня 2011 р. Пленарне засідання, м. Рівне.

2012

135. Джуль И. В. Какими должны быть разности "observation-calculation" при постановке современных экспериментов в астрометрии? // Кинематика и физика небесных тел, 2012, том 28, № 1, с. 72-80.

136. И.В.Джуль. О распределении погрешностей многократных наблюдений большого объема //Измерительная техника 2012, №4

[ред.] Джерела

- Корсунь А.А. Е. П. Федоров и его научная школа. Историко-астрономические исследования. М.: Наука, 1989, с. 327–341.
- Яцків Я.С., Кравець С.В., Дем'янчук А.С., Грицюк Б.П. Короткий опис наукової і педагогічної діяльності Й.В. Джуля Сер."Біобібліографія", Рівне, 2000р., с.32 [ISBN 9667359165](#)
- [| Науковці України ХХ-ХХІ століть: метабібліографія/ Уклад. М. Г. Железняк, Л. М. Гутнік, Т. А Глькевич; Ін-т енциклопед. дослідж. НАНУ, К., 2010, с. 472 ISBN 9789660259157](#)
- Євген Павлович Федоров: нариси та спогади про вченого/ Кол. авторів. - К.:Наук. думка, 2009. - 248 с.: 34 іл. [ISBN 9789660008929](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Джуль_Йосип_Володимирович&oldid=9593165

[Категорії:](#)

- [Народились 13 липня](#)
- [Народились 1940](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Українські геодезисти](#)
- [Випускники Львівської політехніки](#)
- [Уродженці Черняхівського району](#)
- [Заслужені діячі науки і техніки України](#)

Диченко Михайло Петрович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Михайло Петрович Диченко

Народився	27 січня 1863 Будаївка
Помер	4 грудня 1932 Київ
Громадянство	Російська імперія , СРСР
Галузь наукових інтересів	астрономія
Alma mater	Київський університет

Михайло Петрович Диченко ([27 січня 1863](#), Будаївка — [4 грудня 1932](#), [Київ](#)) — український радянський астроном.

[ред.] Біографія

Народився 15 ([27 січня](#)) [1863](#) року в селі Будаївці (тепер в межах міста [Боярки Києво-Святошинського району Київської області](#)). В [1891](#) році закінчив [Київський університет](#). У [1891](#)—[1898](#) роках працював у [Пулковській обсерваторії](#), з [1898](#) року — в [Київській обсерваторії](#).

Помер [4 грудня 1932](#) року. Похований в Києві на [Лук'янівському цвинтарі](#).

[ред.] Наукова діяльність

Основні роботи стосуються астрометрії і теоретичної астрономії. Частина спостережень Диченка в Пулкові використана для створення каталогів положень 123 біляполярних зір і 781 зодіакальної зорі. Працюючи в Києві, визначав положення [зір](#), [планет](#) і [комет](#), положення та власні рухи зір з метою дослідження руху [Сонця](#), склав каталог 640 зодіакальних зір.

[ред.] Джерела

- leksika.com.ua

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Диченко_Михайло_Петрович&oldid=6591528
[Категорії:](#)

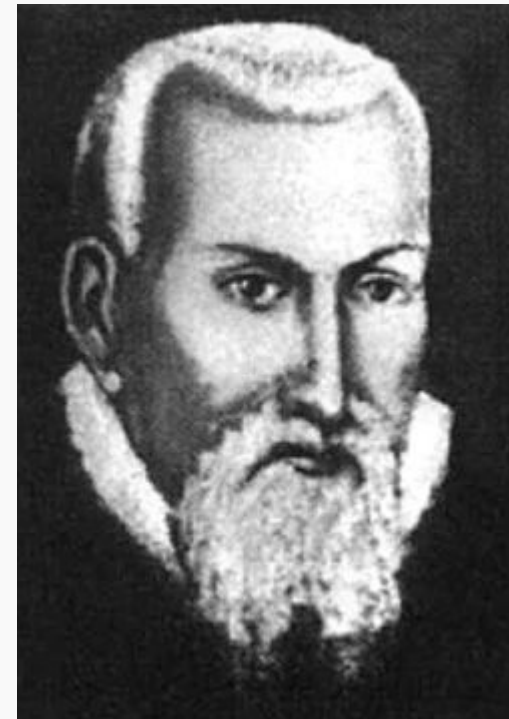
- [Народились 27 січня](#)
- [Народились 1863](#)
- [Померли 4 грудня](#)
- [Померли 1932](#)

- [Уродженці Боярки](#)
- [Випускники Київського університету](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Персоналії:Київ](#)
- [Поховані на Лук'янівському цвинтарі](#)

Юрій Дрогобич

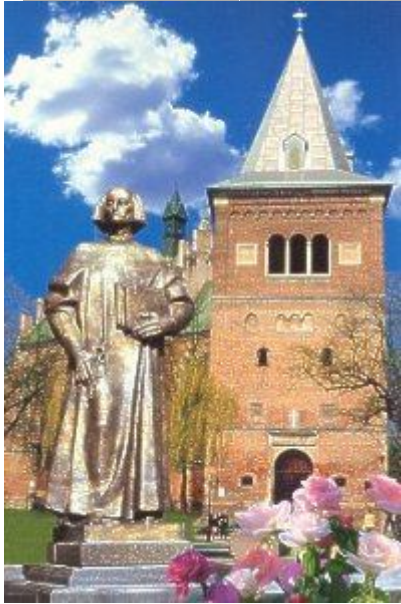
Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Юрій Котермак

Народився	1450 Дрогобич
Помер	4 липня 1494 Краків
Ім'я при народженні	Юрій Котермак
Інші імена	Georgius Drohobicz de Russia
Діяльність	Професор , ректор Болонського університету , професор

[Краківського університету](#)

Пам'ятник Юрію Дрогобичу у м. [Дрогобич](#)

Юрій Котермак на українській поштовій марці

Лицевий бік [пам'ятної медалі](#), випущеної до 500-ліття "Прогностичної оцінки поточного 1483 року [Ю.Дрогобича](#)."

Зворотний бік [пам'ятної медалі](#), випущеної до 500-ліття "Прогностичної оцінки поточного 1483 року [Ю.Дрогобича](#)."

Юрій Михайлович Котермак з Дрогобича, більш відомий як **Юрій Дрогобич** — [лат.](#) *Georgius Drohobicz de Russia*, [Magister Georgius Drohobicz de Russia](#) (*[бл. 1450](#) у [Дрогобичі](#); †[4 липня 1494](#) у [Кракові](#)) — [руський філософ](#), [астроном](#), [астролог](#), перший український доктор [медицини](#). Він є першим українським автором [друкованого твору](#) (латинською мовою). Діяч східноєвропейського

[Відродження. Професор, ректор Болонського університету \(Італія\)](#), професор [Краківського університету](#).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Життя](#)
- [2 Праця](#)
- [3 Вшанування](#)
- [4 Джерела](#)
- [5 Примітки](#)
- [6 Див. також](#)

[\[ред.\] Життя](#)

Народився в [Дрогобичі](#) в сім'ї солевара.

Першу освіту отримав у священника церкви святого Юрія Евтімія. Тоді ж отримав перші знання про розрахунок пасхалій і основні знання латині.

Наприкінці [1468](#) або на початку [1469](#) поступив до [Ягеллонського університету \(Краків\)](#), де здобув наукові ступені [бакалавра \(1470\)](#) і [магістра \(1473\)](#).

Навчався медицини та [вільних мистецтв](#) в [університеті Болоньї](#), де став доктором [філософії](#) (бл. [1478](#)) і медицини (бл. [1482](#))

[1478—1479](#) і [1480—1482](#) читав у Болоньї лекції з [астрономії](#), а з [1481](#) по [1482](#) [ректор](#) університету Болоньї - найстарішого в Європі, в історію якого він увійшов під

іменем «Джорджо да Леополі» - Юрія зі Львова. Ректор - адміністративний керманіч університету - обирався з викладачів на два роки. Юрій Дрогобич готував з професорами розклад лекцій, заповнював вакансії, встановлював порядок оплати праці професорів, контролював їхню роботу, організовував диспути, мав право кримінальної юрисдикції над усіма, хто перебував на службі або навчався в університеті.

З [1487](#) — [професор Ягеллонського університету](#).

[\[ред.\] Праця](#)

[7 лютого 1483](#) у [Римі](#) видав книгу [Прогностична оцінка поточного 1483 року \(Iudicium pronosticon Anni MCCCCLXXX III\)](#), яка є першою відомою друкованою книгою українського автора. У цій книзі, окрім ненаукових астрологічних прогнозів, було поміщено відомості з [географії](#), [астрономії](#), [метеорології](#), [філософії](#), а також зроблено спробу визначити, в межах яких географічних [довгот](#) розташовані міста [Вільнюс](#), [Дрогобич](#), [Львів](#) тощо. Юрій Дрогобич зазначав тут, що населенню християнських країн загрожують *великі небезпеки... у зв'язку з пригнобленням князями і панами*. Висловив упевненість у здатності людського розуму пізнати закономірності світу. Видавав Юрій Дрогобич й інші трактати з астрології. Видав він також книгу і про Україну - «Прогностик», яка відома лише в одному примірнику. З [1487](#) року він працював професором медицини Ягеллонського університету й мав чин королівського лікаря. Серед його студентів був і майбутній видатний астроном [Миколай Коперник](#), автор трактату «Про обертання небесних сфер», що поклав початок нового погляду на будову Сонячної системи - геліоцентричного. Викладацька діяльність Юрія Дрогобича була спрямована на поширення гуманістичних

ідей епохи Відродження в Україні. Він вважав, що ідеал доброчесності - Бог, до якого людина може наблизитися завдяки самовдосконаленню. В бібліотеках [Парижа](#) збереглися копії двох астрологічних трактатів Дрогобича, а у [Баварській](#) державній бібліотеці в [Мюнхені](#) — його прогноз на [1478](#) р., переписаний німецьким гуманістом Г.Шеделем. Ці праці свідчили про ґрунтовну обізнаність Дрогобича з [античною](#) і [середньовічною](#) літературою.

[\[ред.\]](#) Вшанування

Див. також: [Відзнака "500 років з дня виходу у світ першої книги українського автора"](#)

- У Дрогобичі, на батьківщині, збудовано пам'ятник українському вченому який відкрив [Президент України Леонід Кучма](#).
- На честь 500-ліття з дня виходу у світ «Прогностика...» Юрія Дрогобича в Україні на громадських засадах було випущено (в кількості близько 100 примірників) [пам'ятну медаль \(відзнаку\)](#) з барельєфом Ю.Дрогобича. Вона передана як пам'ятка про визначну подію в історії українського народу відомим діячам культури і науки в Україні та за кордоном.
- В незалежній Україні випущена поштова марка із зображенням Юрія Котермака-Дрогобича.
- В 2009 випущено монету, присвячену Міжнародному Року Астрономії, на реверсі якої зображено Юрія Котермака-Дрогобича ^[1].

[\[ред.\]](#) Джерела

- [ПРОГНОСТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА 1483 РІК. Дрогобич Юрій. Роки і пророцтва / Уклад. і наук. ред. В.М. Вандишев. - Х.: Факт, 2002.](#)
- [ПРОГНОСТИЧНЕ СУДЖЕННЯ ПРО 1478 РІК. Дрогобич Юрій. Роки і пророцтва / Уклад. і наук. ред. В.М. Вандишев. - Х.: Факт, 2002., українською](#)
- [Гайдай Л.](#) Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. — Луцьк: Вежа, 2000.
- [Довідник з історії України.](#) За ред. І.Підкови та Р.Шуста. - К.: Генеза, 1993.
- [«Юрій Дрогобич в контексті формування української еліти» «ДЕНЬ», № 133, 2 серпня 2003](#)
- [Ізборник. ДРОГОБИЧ \(Котермак\) Юрій](#)
- [Lista ludzi związanych ze Lwowem](#)
- [Prorocstwa Drohobycza \(po łacinie\)](#)

[\[ред.\]](#) Примітки

1. ↑
http://www.bank.gov.ua/Bank_mn/YUV_M/Coins/Other/Astronomia.htm

[\[ред.\]](#) Див. також

- [Болонський університет](#)
- [Острозька академія](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Юрій_Дрогобич&oldid=9521534

Категорії:

- [Давньоукраїнські письменники](#)

- [Українські філософи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Науковці Болонського університету](#)
- [Науковці Ягеллонського університету](#)
- [Померли 4 липня](#)
- [Померли 1494](#)
- [Уродженці Дрогобича](#)
- [Персоналії:Дрогобич](#)
- [Бойки](#)
- [Астрологи](#)
- [Українська неолатиністика](#)
- [Історія Дрогобича](#)
- [Християнські філософи](#)

Жардецький Венчеслав Сигизмундович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Венчеслав Сигизмундович Жардецький ([16 квітня 1896](#), [Одеса](#) — [21 жовтня 1962](#), [Елкінс](#) ([Західна Вірджинія](#), [США](#))) — вчений в галузі [астрономії](#), [небесної механіки](#) та [геофізики](#) (США).

Зміст

[[сховати](#)]

- [1 З біографії](#)
- [2 Творчий доробок](#)
- [3 Література](#)
- [4 Посилання](#)

[[ред.](#)] 3 біографії

Навчався у [Новоросійському \(Одеському\) університеті](#). Перед юним Венчеславом був вибір: [музика](#) (мав абсолютний слух і був талановитим [піаністом](#)) чи [математика](#)? Перемогла остання. На університетському фізико-математичному факультеті юнака захопила астрономія (був залишений при університеті для підготовки до професорського звання). Працював в [Одеській обсерваторії](#) під керівництвом [О. Я. Орлова](#), а потім був запрошений до [Пулковської](#) в [Петрограді](#).

Події [російської революції](#) та [громадянської війни](#) різко змінили долю майбутнього вченого. Під час відпустки в зайнятій [білогвардійцями](#) Одесі [1920](#) року у зв'язку з наступом «червоних» він вирішує емігрувати в [Югославію](#). У [Белграді](#) був організований Російський науковий інститут, який надавав можливість іноземним вченим продовжувати свою дослідницьку діяльність. До того ж [ректором Белградського університету](#) був [А. Білімович](#), якого В. Жардецький знав по Одеському університету (не виключено, що вони разом залишили Одесу). [1929](#) року молодий вчений захистив [дисертацію](#) і став доктором [філософії](#).

Під час [II-ї Світової війни](#) професор В. Жардецький залишив університетську кафедру й вів наукові дослідження в домашніх умовах.

Після війни вчений переїхав до [Австрії](#) і працював [професором Грацького університету](#), потім був директором

Інституту фізики та астрономії, читав лекції у Вищій технічній школі [Граца](#).

1949 року В. Жардецький відкрив нову сторінку свого життя — емігрував до [США](#) в [Нью-Йорк](#) і почав працювати в [Ламонтській геологічній обсерваторії Колумбійського університету](#).

[\[ред.\]](#) Творчий доробок

Як вчений-астроном В. Жардецький є автором наукових видань «Гідромеханіка» (1933), «Теоретична фізика» (1940), «Поширення хвиль у тонких шарах» (у співавторстві).

Найбільших успіхів вчений досяг, вивчаючи теорію зонального обертання Землі, яка пояснює міграцію континентів. В. Жардецький є автором теорії, що не Американський континент, як вважалося, дрейфує на захід, а навпаки Євразійський рухається на схід. Праця вченого «Математичні дослідження еволюції Землі» (1935) спростувала [гіпотезу про тектонічне переміщення материків](#) сформульовану 1912 року німецьким геофізиком [Альфредом Вегенером](#). На Міжнародному конгресі математиків ([Кембрідж](#), [Массачусетс](#)) 1950 року В. Жардецький доповів про свої нові дослідження [міграції континентів](#). Також він виклав свої переконливі аргументи в статті «Періодичні полярні рухи і деформація земної кори» (1962). Підсумки своїх досліджень у галузі небесної механіки вчений виклав у монографії «Теорія фігур небесних тіл» (Нью-Йорк, 1958).

[\[ред.\]](#) Література

[Віталій Абліцов](#) «Галактика „Україна“. Українська діаспора: видатні постаті» — К.: КИТ, 2007. — 436 с.

[\[ред.\]](#) Посилання

- [В. Жардецький на сайті Інституту історії природознавства і техніки ім. С. І. Вавилова РАН](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Жардецький_Венчеслав_Сигизмундович&oldid=9409196

Категорії:

- [Народились 1896](#)
- [Народились 16 квітня](#)
- [Померли 1962](#)
- [Випускники Одеського університету](#)
- [Науковці Грацького університету](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Астрономи США](#)
- [Українська діаспора США](#)
- [Уродженці Одеси](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Журавльова Людмила Василівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Людмила Василівна Журавльова (нар. 22.05.1946) - відомий [радянський](#) та [український астроном](#). Працює в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#).

[ред.] Відкриття

У період з [1972](#) по [1992](#) рр. особисто відкрила 200 малих планет і 13 спільно з іншими астрономами. В [рейтингу першовідкривачів малих планет](#) займає 43 місце з 737 астрономів ^[1].

На її рахунку такі малі планети, як [1858 Лобачевський](#), [1859 Ковалевська](#), [1909 Алехін](#), [1959 Карбишев](#), [2188 Орлятко](#) , [2374 ВладВисоцький](#), [2562 Шаляпін](#), [2576 Єсенін](#), [2740 Цой](#), [3108 Любов](#), [3214 Макаренко](#), [3260 Візбор](#), [9838 Фальц-Фейн](#) та багато інших.

[ред.] Примітки

- ↑ [Minor Planet Discoverers](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Журавльова_Людмила_Василівна&oldid=9194599
Категорії:

- [Відкривачі астрономічних об'єктів](#)
- [Відкривачі астероїдів](#)

- [Астрономи XX століття](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Жінки-астрономи](#)
- [Люди, на честь яких названа мала планета](#)

Казимирчак-Полонська Олена Іванівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Казимирчак-Полонська, Олена Іванівна

Народився

[21 листопада 1902](#)

[Селець](#), [Володимирський повіт](#), [Волинська губернія](#)

Помер	30 серпня 1992 Санкт-Петербург
Галузь наукових інтересів	Астрономія
Заклад	Варшавський університет , Львівський університет , Херсонський педагогічний інститут , Одеський педагогічний інститут , Інститут теоретичної астрономії АН СРСР
Alma mater	Львівський університет
Відомий у зв'язку з:	Дослідження руху комет
Нагороди	премія імені Ф.О.Бредіхіна

Казимирчак-Полонська Олена Іванівна ([21 листопада 1902](#), [Селець](#) — [30 серпня 1992](#), [Санкт-Петербург](#)) — український астроном.

[ред.] Життєпис

Народилася у селі [Селець](#), Володимирського повіту, колишньої Волинської губернії. У [1928](#) закінчила [Львівський університет](#). У 1932—1934 рр. — позаштатний асистент Астрономічної обсерваторії [Варшавського університету](#). З 1940 р. — співробітник Астрономічного інституту при Львівському університеті. З 1945 р. — викладач математики і астрономії [Херсонського педінституту](#).

З 1948 - науковий співробітник, потім старший науковий співробітник Інституту теоретичної астрономії АН СРСР в

[Ленінграді](#). У 1950 захистила кандидатську дисертацію; присвоєно вчений ступінь кандидата фізико-математичних наук. За сумісництвом зарахована штатним викладачем в Ленінградський педагогічний інститут ім. М.Н.Покровського.

У листопаді 1951 у зв'язку з кампанією «чисток» у боротьбі з «ворогами народу» звільнена з місця роботи під формальним приводом «скорочення штату». В 1952 заарештована за підозрою в «шпигунській діяльності», з січня по серпень перебувала у місцях ув'язнення МДБ СРСР. Була виправдана і відпущена на волю за відсутністю доказів.

(У 1953—1956 рр. була доцентом кафедри вищої математики [Одеського педінституту](#)).

У 1956 повернулася в Ленінград і продовжила працювати в Інституті теоретичної астрономії АН СРСР. З 1964 - член [Міжнародного астрономічного союзу](#). У 1968 захистила докторську дисертацію; присвоєно вчений ступінь доктора фізико-математичних наук. У 1967-1985 роках брала активну участь в організації та проведенні всесоюзних і міжнародних астрономічних семінарів і симпозіумів. У 1976 - 1978 роках була головою наукової групи з динаміки малих тіл при Астрономічному раді АН СРСР.

З 1970 - активний член товариства Радянсько-Польської дружби (зокрема, супроводжувала відомого польського піаніста Вітольда Малцужинського в його гастрольних поїздках в Ленінграді).

З 1972 - почесний член Всесоюзного товариства сліпих (зокрема, брала участь у виданні праць з вищої математики та програмування на шрифтом Брайля).

Основні роботи присвячені вивченню руху [КОМЕТ](#), зокрема еволюції їх орбіт. Особливу увагу приділяла короткоперіодичним кометам. Встановила, що характерними закономірностями руху таких комет є їх зближення з великими планетами, в основному з [Юпітером](#). Досліджувала рухи 35 короткоперіодичних комет різних планетних сімейств з урахуванням їхніх [збурень](#) за час з 1660 по 2060. Встановила, що низка комет з сімейств Сатурну і Урану захоплювалися Юпітером, визначила типи змін кометних орбіт. Детально досліджувала еволюцію орбіти комети Вольфа І, встановила при цьому вплив великих хбуджень з боку Юпітера і негравітаційних ефектів. Показала, що вплив великих планет є основним чинником, що діє на трансформацію кометних орбіт. Дала переконливе обґрунтування гіпотези захоплення короткоперіодичних комет великими планетами і намітила загальні закономірності еволюції кометних орбіт, починаючи з майже параболічних і закінчуючи короткоперіодичними.

Роботи Казимирчак-Полонської були відмічені в [1968](#) премією імені Ф.О.Бредіхіна АН СРСР, присудженої «за велику серію робіт за період 1961-1968 рр., присвячених побудові чисельних теорій рухів короткоперіодичних комет, проблемі еволюції їхніх орбіт у віковому масштабі й дослідження проходження комет».

У 1978 році ім'ям Казимирчак-Полонської названа мала планета № 2006 ([2006 Полонська](#)).

Черниця Олена читає лекцію в [Ленінградській Духовній Академії](#). 1988

З 1980 року активно працювала в області історії Російської Церкви і біблеїстики (оригінальні твори і переклади — О.І.Казимирчак-Полонська добре володіла польською, французькою і німецькою мовами). У 1987 році прийняла чернече постриження з ім'ям Олена.

До кінця життя Олена Іванівна майже повністю втратила зір, але, маючи блискучу пам'ять, прочитала курс загальнодоступних лекцій про життя і творчість прот. Сергія Булгакова в Ленінградських духовних школах. Тексти своїх останніх наукових праць вона диктувала помічникам.

Померла [30 серпня 1992](#) року. Похована на кладовищі астрономів на території [Пулковської обсерваторії](#) під Санкт-Петербургом.

[ред.] Посилання

- [Біографічний довідник](#)
- [«Небеса поведают славу» \(російською мовою\)](#)
- ["Ім`я земне та небесне"](#)
- [- Sylwetki Astronomów Polskich XX w. \(польською мовою\)](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Казимирчак-Полонська_Олена_Іванівна&oldid=9452045

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Випускники Львівського університету](#)
- [Уродженці Володимир-Волинського району](#)
- [Народились 21 листопада](#)
- [Народились 1902](#)
- [Померли 30 серпня](#)
- [Померли 1992](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Науковці Херсонського державного університету](#)

Климишин Іван Антонович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Климишин Іван Антонович

У Вікіпедії є статті про інших людей з прізвищем [Климишин](#).

Климишин Іван Антонович ([17 січня 1933](#)) — український [астроном](#). [Професор Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника](#), доктор фізико-математичних наук. Академік [АН ВШ України](#) з 1993 р.

[ред.] З біографії

Народився в селі [Кутиска \(Тернопільська область\)](#). 1955 року закінчив [Львівський університет](#), 1958 року — аспірантуру при цьому університеті. У 1958-1974 працював в обсерваторії Львівського університету (з 1961 — завідувач відділом, в 1962-1970 — заступник директора з наукової роботи). З 1974 — [професор Івано-Франківського педагогічного інституту](#). Нині — завідувач кафедрою теоретичної фізики [Прикарпатського університету](#) і водночас — професор Теологічної Академії УГКЦ в [Івано-Франківську](#).

[ред.] Основні наукові роботи

Основні наукові роботи належать до радіаційної космічної газодинаміки. Для характеристики стану газу з урахуванням ізотропного поля випромінювання ввів газодинамічний показник [адіабати](#), що істотно спростило визначення стрибків параметрів на фронті [ударної хвилі](#). Отримав наближені рішення задачі про структуру зоряних ударних хвиль, дав оцінку протяжності зони іонізаційної релаксації за фронтом і зони прогрівання перед фронтом ударної хвилі, що рухається в [зоряній атмосфері](#). Вивів формулу для шкали висот, яка встановлюється в атмосфері зорі під дією періодичної ударної хвилі. Спільно з

[В.І.Гнатиком](#) отримав асимптотичну формулу, яка описує зміну швидкості руху ударної хвилі в неоднорідному середовищі з довільним розподілом щільності, вивчив межі застосовності наближених методів космічної газодинаміки. Виконав аналіз ефективності теплових хвиль як можливого механізму перенесення енергії, що вивільняється під час вибуху в надрах зір. Спільно з [С. А. Капланом](#) отримав низку рішень теорії нестационарного розсіювання світла в середовищі з рухомою межею.

Автор низки [монографій](#) та науково-популярних книг, серед яких «Ударні хвилі в неоднорідних середовищах» (1972), «Астрономія наших днів» (1976), «Астрономія вчора і сьогодні» (1976), «Релятивістська астрономія» (1980), «Календар і хронологія» (1981), «Ударні хвилі в оболонках зірок» (1984).

З 1980 очолював Спеціальну проблемну групу з історії астрономії при Астрономічній раді [АН СРСР](#).

Брав участь у підготовці словників та довідників з астрономії: «Шкільний астрономічний довідник» (1990), [«Астрономічний енциклопедичний словник»](#) (2003).

[Астероїд 3653 Климишин](#), відкритий 1979 року [Миколою Черних](#), названо на честь вченого.

[ред.] Джерела

- И. Г. Колчинский, А. А. Корсунь, М. Р. Родригес «[Климишин Иван Антонович](#)», *Астрономы (Биографический справочник)*, на сайті Астронет (російською). — Киев : «Наукова Думка», 1977.
- Академія наук вищої школи України. 1992—2010. Довідник

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Климишин_Иван_Антонович&oldid=9427815
Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Персоналії:Івано-Франківськ](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Заслужені працівники вищої школи України](#)
- [Уродженці Лановецького району](#)
- [Народились 17 січня](#)
- [Народились 1933](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Випускники Львівського університету](#)
- [Академіки АН вищої школи України](#)

Кононович Олександр Костянтинович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олександр Костянтинович Кононович ([12 лютого 1850](#) — [18 травня 1910](#)) — український астроном.

Родився в [Таганрозі](#). У 1871 закінчив [Новоросійський університет](#) в [Одесі](#). Був залишений при університетській обсерваторії для підготовки до наукової діяльності. У 1873-1876 продовжував освіту в [Німеччині](#), де вивчав [астрофотометрію](#) під керівництвом [Й.К.Ф.Целльнера](#). Повернувшись до Одеси, викладав математику і фізику у [Рішельєвській гімназії](#). З 1881 протягом майже 30 років очолював кафедру астрономії в Новоросійському

університеті та університетську обсерваторію (з 1883 — [професор](#)).

Був одним з піонерів астрофізичних досліджень в Росії. Провів великі серії фотометричних вимірювань [Марса](#), [Юпітера](#) й [Сатурна](#) з фотометрів Целльнера. Вів регулярне фотографування поверхні [Сонця](#) та вимірювання положень [сонячних плям](#) (колекція містить близько 1500 знімків), систематично спостерігав [протуберанці](#). Ранні роботи присвячені обчисленню орбіт [подвійних зірок](#); визначив орбіту подвійної зірки γ Діви. Велике значення для розвитку астрономічних досліджень в Україні мала діяльність Кононовича на посаді директора обсерваторії Новоросійського університету, яка при ньому перетворилася на важливий науковий центр. Він виховав ряд талановитих діячів вітчизняної астрономії, серед його учнів були [А.Р.Орбінський](#), [О.П.Ганський](#), А.С.Васильєв.

[ред.] Джерела

- [Астронет](#)
- [Имя на карте звездного неба — Одеський вісник](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Кононович_Олекса_ндр_Костянтинович&oldid=9427842

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Уродженці Таганрога](#)
- [Випускники Одеського університету](#)
- [Науковці Одеського університету](#)
- [Народились 12 лютого](#)
- [Народились 1850](#)
- [Померли 18 травня](#)

- [Померли 1910](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Літнарівич Руслан Миколайович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Літнарівич Руслан Миколайович

Руслан Літнарівч

Народився	14 жовтня 1947 (64 роки) с. Гриців , Шепетівський район , Хмельницької області , УРСР
Місце проживання	м. Рівне , Україна
Громадянство	СРСР → Україна
Національність	українець
Галузь наукових інтересів	конструювання, побудова і дослідження складних природних і соціальних явищ
Заклад	Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука
Alma mater	Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий ступінь	Захищені авторським правом дисертації доктора технічних наук,

доктора педагогічних наук

Науковий керівник	Василь Дмитрович Большаков
Відомі учні	Туркулець Михайло Леонідович
Відомий у зв'язку з:	проектування і дослідження прецизійних (високоточних) геодезичних мереж
Батько	Літнарівч Микола Іванович
Мати	Літнарівч Тетяна Миколаївна
Дружина	Мардієва Людмила Петрівна

Літнарівч Руслан Миколайович (*[14 жовтня 1947](#), с. [Гриців](#), [Шепетівський район](#), [Хмельницької області](#)) — український геодезист, астроном, математик, фізик, педагог, кандидат технічних наук (1983), доцент (1991).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографія](#)
- [2 Творчий доробок](#)
- [3 Посилання](#)
- [4 Джерела](#)

[\[ред.\] Біографія](#)

Руслан Миколайович Літнарівч народився [14 жовтня 1947](#) року в селищі Гриців на [Хмельниччині](#)^[1].

[1965](#) року Руслан Миколайович закінчив середню школу із золотою медаллю, а [1970](#) року — геодезичний факультет

[Львівського політехнічного інституту](#), а разом із тим пройшов підготовку на військовій кафедрі [Львівського політехнічного інституту](#), і йому було присвоєне військове звання молодшого лейтенанта, а згодом лейтенанта і старшого лейтенанта запасу.

1983 року захистив кандидатську дисертацію «Розробка методу створення планового геодезичного обґрунтування парними ланками засічок». Дисертація була захищена в Московському інституті інженерів геодезії аерофотознімання і картографії, а 1991 р. йому було присвоєне вчене звання доцента.

1985 — 2000 року він працював в [Українській державній академії водного господарства](#) в м. Рівному, а 2000 — 2005 року — в [Чернігівському державному інституті економіки і управління](#).

2005 року захищена авторським правом докторська дисертація «Геодезичні мережі несучільних спостережень» <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/123456789/529> .

З 2006 року працює в [Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука](#).

2010 року захищена авторським правом дисертація доктора педагогічних наук «Теоретико-методологічні аспекти і базові принципи функціонування наукової школи в рамках професійної освіти» <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/2733> .

Брав участь в семи експедиціях в гірські райони Карпат, де створив опорні геодезичні мережі несучільних спостережень тріангуляції і трилатерації та парних ланок

засічок , розроблені в його докторській дисертації (2005), для виявлення зсувів і деформацій ниток нафтопроводу Дружба , зокрема на Уклінському і інших гірських перевалах.

Впровадив у військах метод несучільних спостережень тріангуляції, що дало можливість у два рази скоротити час спостережень пунктів ОГСС і ОРСС, а також передавати координати через недоступні і заражені зони шляхом побудови парних ланок засічок Літнаровича комбінуванням прямих геодезичних засічок і засічок Ганзена.

Розроблений ним метод парних ланок засічок дав можливість фіксувати координати на шпилях церков і соборів, на конструктивних елементах споруд, на опорах ліній електропередачі, що забезпечує довготривале і надійне закріплення координат на довгі роки з однієї сторони і доброї видимості даних пунктів - з другої сторони. Крім того, значно скорочуються затрати на побудову геодезичних центрів і знаків.

Створив наукову школу по проектуванню і побудові прецизійних геодезичних мереж обласних центрів для забезпечення облікової одиниці площі в 1 кв. метр при видачі актів на землекористування на факультеті Землевпорядкування Чернігівського державного інституту економіки і управління, де вперше була запроєктована і досліджена прецизійна мережа несучільних спостережень тріангуляції міста Чернігова. Аналогів побудови таких мереж ні на Україні ні в країнах бывшего Союзу немає.

Створив наукову математичну школу у Рівненському філіалі університету розвитку людини Україна , де молодими вченими було написано і опубліковано біля 100

монографій по дослідженню точності впливу ситуативної тривожності на характеристики пам'яті та побудови економіко-математичних моделей методом статистичних випробувань Монте-Карло.

Створив наукову фізико-математичну школу в Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука, де молодими вченими було написано і опубліковано біля 300 монографій по дослідженню точності побудови математичної моделі магнітного моменту планети Земля на будь-яких широтах розташування станцій спостереження. Під його керівництвом було захищено біля 30 магістерських дисертацій на здобуття академічного ступеня магістра з інформатики з опублікуванням авторефератів і монографій.

[ред.] Творчий доробок

Руслан Літнарівич є автором більше 270 наукових робіт.

1. Боровий В.О., Літнарівич Р.М., Мардієва Л.П. До питання створення і дослідження геодезичної мережі методом несучільних спостережень чотирикутників без діагоналей. Інженерна геодезія. Вип. 44, Київ, КНУБА, 2000, -с.116-120.
2. Боровий В.О., Літнарівич Р.М., Мардієва Л.П. Особливості зрівноваження лінійно-кутової мережі з недостатньою кількістю вимірів. Інженерна геодезія. Вип. 45. Київ, КНУБА, 2001, - с.17-26.
3. Літнарівич Р.М. Дослідження точності визначення площ за результатами геодезичних вимірів. Інженерна геодезія. Вип. 44, Київ, КНУБА, 2000, -с. 170-176.

4. Літнарівич Р.М. Теоретичне обґрунтування точності геодезичних робіт при інвентаризації земель. Інженерна геодезія. Випуск 43. Київ, КНУБА, 2000, -с.102-109.
5. Літнарівич Р.М. Теорія ряду парних ланок засічок, який прокладається між пунктами, визначеними по системі GPS. Інженерна геодезія. Випуск 45. Київ, КНУБА, 2001, -с.141-148.
6. Літнарівич Р., Кравцов М., Яроцький П. Попередній розрахунок точності в мережах несучільних спостережень триангуляції. Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. Збірник наукових праць Західного Геодезичного Товариства. Львів, Ліга-Прес, 2002, - с.161-163.
7. Літнарівич Р.М., Кравцов М.І., Яроцький П.П. Порівняльний аналіз точності елементів суцільних і несучільних спостережень триангуляції. Інженерна геодезія. Випуск 47. Київ, КНУБА, 2002, -с. 83-89.
8. Мовенко В.І., Літнарівич Р.М. Моніторинг стану водосховищ з використанням ГІС-технологій. Інженерна геодезія. Випуск 47. Київ, КНУБА, 2002, - с.104-108.
9. Літнарівич Р.М., Кравцов М.І. Дослідження точності визначення площ аналітичним способом. VII Міжнародний науково-технічний симпозиум .Геоінформаційний моніторинг навколишнього середовища – GPS і GIS – технології (7-14 вересня 2002 р.). Алушта (Крим). Львівське астрономо-геодезичне товариство, - с.123-128.
10. Літнарівич Р.М. Проектування і дослідження трилатерації обласного міста методом статистичних випробувань Монте Карло. Інженерна геодезія. Випуск 48. Київ, КНУБА, 2002, -с.144-147.
11. Літнарівич Р.М., Кравцов М.І. Перша енциклопедична геодезична праця в Україні.

- Геодезія, картографія і аерофотознімання.
Міжвідомчий науково-технічний збірник. Випуск 62.
Львів, «Львівська політехніка», 2002, -с.131-132.
12. Літнарівич Р.М., Кравцов М.І. Проектування і попередня оцінка точності геодезичної основи несучільних спостережень триангуляції обласного центру. Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. Збірник наукових праць Західного Геодезичного Товариства. Львів, Ліга-Прес, 2003, -с.142-145.
 13. Літнарівич Р.М., Кравцов М.І. До питання оцінки точності визначення координат пункту із GPS-спостережень. Інженерна геодезія. Випуск 50. Київ, КНУБА, 2004, -с.125-134.
 14. Літнарівич Р.М., Кравцов М.Г. Перехід від геодезичних координат загальноземного еліпсоїда до плоских конформних Гаусса-Крюгера. Міжнародна науково-практична конференція. Новітні досягнення геодезії, геоінформатики та землевпорядкування. – Європейський досвід. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2005, -с.44-49.
 15. Літнарівич Р.М., Шевель В.І. Гідралічний розрахунок водоводів з перемичками за повною формулою гідралічних втрат. Міжнародна науково-практична конференція. Новітні досягнення геодезії, геоінформатики та землевпорядкування. – Європейський досвід. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2005, -с.136-140.
 16. Літнарівич Р.М. Геодезичні мережі несучільних спостережень. Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук . ЧДІЕіУ, Чернігів, 2005. - 423 с. ^[2]
 17. Літнарівич Р.М. Планові державні геодезичні мережі. Конспект лекцій. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2002, -71 с.

18. [Літнарівич Р.М. Дослідження точності геодезичних робіт для забезпечення облікової одиниці площі при інвентаризації земель. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина I. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 32 с.](#)
19. [Літнарівич Р.М. Проект і дослідження триангуляції обласного центру для забезпечення облікової одиниці площі. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина II. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 27 с.](#)
20. [Літнарівич Р.М. Проект і дослідження геодезичної основи обласного центру методом несучільних спостережень триангуляції. . Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина III. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 15 с.](#)
21. [Літнарівич Р.М. Проект і дослідження трилатерації обласного центру методом статистичних випробувань Монте Карло. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина IV. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 16 с.](#)
22. [Літнарівич Р.М. Проект і дослідження геодезичної основи обласного центру лінійно-кутовим методом несучільних спостережень статистичними випробуваннями Монте Карло. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина V. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 32 с.](#)
23. [Літнарівич Р.М. Проект і дослідження геодезичної основи обласного центру методом парних ланок засічок. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина VI. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001, - 32 с.](#)
24. [Літнарівич Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної мережі методом парних ланок засічок. Навчальний посібник з курсу «Основні](#)

- [геодезичні роботи». Частина VII. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 34 с.](#)
25. [Літнарів Р.М. Створення планової геодезичної мережі методом парних ланок засічок. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина VIII. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 79 с.](#)
 26. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної мережі методом несущільних спостережень триангуляції. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина IX. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 45 с.](#)
 27. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної мережі методом несущільних спостережень триангуляції. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина X. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 39 с.](#)
 28. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної мережі методом несущільних спостережень триангуляції. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина XI. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 43 с.](#)
 29. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної мережі лінійно-кутовим методом несущільних спостережень. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина XII. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2002,- 65 с.](#)
 30. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення планової геодезичної основи лінійно-кутовим методом несущільних спостережень. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина XIII. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 39 с.](#)
 31. [Літнарів Р.М. Попередня оцінка точності елементів геодезичних мереж несущільних спостережень. Навчальний посібник з курсу](#)

- [«Основні геодезичні роботи». Частина XIV. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 27 с.](#)
32. [Літнарів Р.М. Розробка технології створення геодезичної опори методом несущільних спостережень чотирикутників без діагоналей. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». Частина XV. Чернігів, ЧДІЕіУ, 2001,- 28 с.](#)
 33. [Літнарів Р.М., Ратніков Р.В. Проект і дослідження прецизійної триангуляції і трilaterації міста Чернігова для забезпечення облікової одиниці площі. Навчальний посібник з курсу «Основні геодезичні роботи». — Чернігів, ЧДІЕіУ, 2002,- 35 с.](#)
 34. [Літнарів Р.М. Польовий компаратор ЧДІЕіУ, Чернігів, 2002,-17 с.](#)
 35. [Р.М. Геодезична астрономія. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Землепорядкування та кадастр». ЧДІЕіУ, Чернігів, 2000,-75с.](#)
 36. [Літнарів Р.М. Основи космічної геодезії. Лабораторний практикум. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2002. - 90 с.](#)
 37. [Літнарів Р.М. Основи вищої геодезії. Навчальний посібник. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2002,-147 с.](#)
 38. [Літнарів Р.М. Основи вищої геодезії. Лабораторний практикум. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2002,- 90 с.](#)
 39. [Літнарів Р.М., Парамонов А.В. Вища геодезія. Лабораторний практикум. Розрахунок лабораторних робіт на Visual Basic під програму Microsoft Excel. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2003,-27 с.](#)
 40. [Боровий В.О., Літнарів Р.М. Геодезичні прилади. Конспект лекцій. ЧДІЕіУ, Чернігів, 2005, -223 с.](#)
 41. [Літнарів Р.М., Мардієва Л.П., Ярош Ю.В. та інші. Будова і робота світловіддалеміра СТ 5](#)

- [Навчальний практикум по курсу «Електронні геодезичні прилади». ЧДПЕіУ, Чернігів., 2000,-38 с.](#)
42. Кравцов М.І., Літнарівич Р.М. Проект виконання геодезичних робіт при будівництві промислового об'єкту. Методичні вказівки до виконання курсового проекту для студентів спеціальності «Землевпорядкування та кадастр». ЧДПЕіУ, Чернігів, 2001,-33 с.
 43. Кравцов М.І., Літнарівич Р.М. Розв'язування інженерних задач на місцевості геодезичними методами. Методичні вказівки. ЧДПЕіУ, Чернігів, 2002,-25 с.
 44. [Літнарівич Р.М. Геодезичні прилади. Конспект лекцій для студентів- заочників післядипломної освіти за спеціальністю «Землевпорядкування та кадастр». Частина 1. ЧДПЕіУ, Чернігів, - 28 с.](#)
 45. [Літнарівич Р.М. Геодезичні прилади. Частина 2. Конспект лекцій для студентів- заочників спеціальностей «Землевпорядкування та кадастр» і «Геоінформаційні системи і технології». ЧДПЕ іУ, Чернігів, 2005,-105 с.](#)
 46. Літнарівич Р.М. Основи математики. Функції і графіки. Навч. посібн. Ч.1. МЕНУ, Рівне, 2006. – 15 с.
 47. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження впливу ситуативної тривожності на характеристики пам'яті. Навчальний посібник для студентів педагогічного факультету. Частина 2. МЕНУ, Рівне, 2006, -27с.
 48. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психологічного експерименту логарифмічною функцією. Навчальний посібник. Частина 3. МЕНУ, Рівне, 2006, -19с.
 49. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психолого-педагогічного експерименту

- експоненціальною функцією. Навч. посібн. Частина 4. МЕНУ, Рівне, 2006, -17с.
50. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психолого-педагогічного експерименту степенною функцією. Навч. посібн. Частина 5. МЕНУ, Рівне, 2006, -17с.
 51. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психолого- педагогічного експерименту гіперболічною функцією. Навч. посібн. Частина 6. МЕНУ, Рівне, 2006, 18с.
 52. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психолого-педагогічного експерименту поліноміальною функцією. Навч. посібн. Частина 7. МЕНУ, Рівне, 2006, -20с.
 53. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психологічного експерименту дробово-лінійною функцією. Навч. посібн. Частина 8. МЕНУ, Рівне, 2006, -23с.
 54. Літнарівич Р.М. Основи математики. Дослідження результатів психологічного експерименту інвертованою залежністю гіперболічного типу. Навч. посібн. Частина 9. МЕНУ, Рівне, 2006, -21с.
 55. Літнарівич Р.М. Дослідження точності апроксимації результатів психолого – педагогічного експерименту методом статистичних випробувань Монте Карло. Частина 1. Побудова істинної моделі. МЕНУ, Рівне, 2006, -46 с.
 56. Літнарівич Р. М. Лінійна алгебра. Елементи теорії визначників. Курс лекцій. МЕНУ, Рівне, 2006, – 72с.
 57. Літнарівич Р. М. Алгебра матриць. Курс лекцій. МЕНУ, Рівне, 2007, -112 с.
 58. Літнарівич Р.М. Спосіб найменших квадратів і його використання для обробки математичних психологічних і педагогічних експериментів. Ч1 Курс лекцій. МЕНУ, Рівне, 2006, -75 с

59. Літнарівич Р.М. Застосування способу найменших квадратів до обробки матеріалів психологічних і педагогічних експериментів. Ч2. Курс лекцій. МEGУ, Рівне, 2007, -110 с.
60. Літнарівич Р.М. Математика. Довідник з виконання модульної контрольної роботи за другий семестр . МEGУ, Рівне, 2009, -33с.
61. Літнарівич Р.М. Математика. Робоча навчальна програма. Для спеціальностей ППП, ППБ, П П ІН, П П І. Денна форма навчання. МEGУ, Рівне, 2008, - 22с.
62. Літнарівич Р.М. Математика. Робоча навчальна програма. Для спеціальностей ППП, ППБ, П П ІН, П П І. Заочна форма навчання. МEGУ, Рівне, 2008, - 22с.
63. Літнарівич Р.М. Теоретична механіка. Частина 1. Статика. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання факультету кібернетики спеціальності Прикладна математика. МEGУ, Рівне, 2006, -117 с.
64. Літнарівич Р.М. Дослідження точності апроксимації залежності магнітного моменту Землі від широти методом статистичних випробувань Монте Карло. Частина 1. МEGУ, Рівне, 2006, -44 с.
65. Літнарівич Р.М. Встановлення зв'язку між географічною і геомагнітною системами координат. Частина 2. МEGУ, Рівне, 2006, -47с.
66. Літнарівич Р.М. Фізика з основами геофізики. Курс лекцій. Рівне, 2007, -78 с.
67. Літнарівич Р.М. Фізика з основами геофізики. Лабораторний практикум. Частина 1. МEGУ, Рівне, 2007, - 44 с.
68. Літнарівич Р.М. Фізика з основами геофізики. Лабораторний практикум. Частина 2. МEGУ, Рівне, 2008, - 48 с.

69. Літнарівич Р.М. Фізика з основами геофізики. Робоча навчальна програма для спеціальності «Географія і біологія». Денна форма навчання. МEGУ, Рівне, 2008, -16 с.
70. Літнарівич Р.М. Фізика з основами геофізики. Робоча навчальна програма для спеціальності «Географія і біологія». Заочна форма навчання. МEGУ, Рівне, 2008, -16 с.
71. Літнарівич Р.М. Основи математичної статистики у психології. Проведення вимірів, вимірювальні шкали, порядкові виміри, інтервальні виміри, вимірювання відношень. Навчальний посібник для студентів педагогічного факультету. Частина 1. МEGУ, Рівне, 2006, - 16 с.
72. Літнарівич Р.М. Основи математичної статистики у психології. Частина 2. Конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання педагогічного факультету. МEGУ, Рівне, 2006, - 24 с.
73. Літнарівич Р.М. Основи математичної статистики у психології. Частина 3. Навчальний посібник. МEGУ, Рівне, 2006, - 49 с.
74. Літнарівич Р.М. Основи математичної статистики у психології. Моменти статистичного розподілу. Асиметрія і ексцес. Лабораторний практикум. МEGУ, Рівне, 2006, - 24 с.
75. Літнарівич Р.М. Практика по LOTUS ORGANIZER, МEGУ, Рівне, 2007, - 69 с.
76. Літнарівич Р.М., Ясінський А.М., Пилип'юк Н.М., Суховецький І.О. Практика по базам даних. МEGУ, Рівне, 2007, -104 с.
77. Літнарівич Р.М. Практика по Excel. МEGУ, Рівне, 2007, -116с.
78. Літнарівич Р.М. Якість навчального процесу. Вісник МEGУ. Збірник наукових праць. Серія

- Системні науки та кібернетика. Випуск 1. МEGУ, Рівне, 2009, с.34-40.
79. Літнарівич Р.М. Побудова і дослідження економіко-математичної моделі поліномом m -го порядку. Вісник МEGУ. Збірник наукових праць. Серія Системні науки та кібернетика. Випуск 1. МEGУ, Рівне, 2009, с.41-51.
80. Літнарівич Р.М. Побудова і дослідження математичної моделі залежності між ростом і вагою дітей методом статистичних випробувань Монте Карло. Істинна модель. Апроксимація поліномом першого степеня. МEGУ, Рівне, 2009, -32 с.
81. Літнарівич Р.М., Грицик О.Б. Побудова і дослідження математичної моделі для встановлення рівня токсичності препаратів. Апроксимація поліномом першого степеня. МEGУ, Рівне, 2009, - 58 с.
82. Літнарівич Р.М., Літнарівич І.М. Побудова і дослідження математичної моделі успішного функціонування держави. МEGУ, Рівне, 2009, - 19 с.
83. Літнарівич Р.М., Харченко О.Б. Комп'ютерні інформаційні технології та технічні засоби навчання. Лабораторний практикум. МEGУ, Рівне, 2009, - 229 с.
84. [Літнарівич Р.М. Теоретико-методологічні аспекти і базові принципи функціонування наукової школи в рамках професійної освіти. Дисертація доктора педагогічних наук. МEGУ, Рівне, 2009.](#)

[ред.] Посилання

- [Бібліографія робіт Р. Літнарівича](#)
- [Бібліографія робіт Р.Літнарівича](#)
- [Бібліографія робіт Р.Літнарівича](#)
- [Бібліографія робіт Р.Літнарівича](#)

1. [↑ Астрономи](#)
2. [↑ Дисертація на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук .ЧДІЕіУ](#)

[ред.] Джерела

- [Українські геодезисти Літнарівич Руслан Миколайович. Книга 1](#)
- [Астрономи. Літнарівич Руслан Миколайович. Книга 2](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Літнарівич_Руслан_Миколайович&oldid=9691045

Категорії:

- [Народились 14 жовтня](#)
- [Народились 1947](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Українські геодезисти](#)
- [Випускники Львівської політехніки](#)
- [Уродженці Шепетівського району](#)
- [Педагоги](#)
- [Українські педагоги](#)

Линник Володимир Павлович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

[Файл:Линник ВП.jpg](#)

Линник Володимир Павлович.

Володимир Павлович Линник ([24 червня \(6 липня\) 1889, Харків - 9 липня 1984](#)) — радянський оптик, [академік АН СРСР](#) (1939). Лауреат [Сталінської премії](#) (1946, 1950), [Герой Соціалістичної Праці](#) (1969).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Життєпис](#)
- [2 Наукова діяльність](#)
- [3 Відзнаки та звання](#)
- [4 Публікації](#)
- [5 Література](#)
- [6 Посилання](#)

[\[ред.\]](#) Життєпис

Володимир народився 6 липня 1889 в Харкові в сім'ї токаря по металу Івана Петровича Темнова. Після смерті батька у 1891 мати, не маючи матеріальних можливостей утримувати дитину, віддала сина на виховання своєму братові Павлу Федоровичу Линникові, а сама поїхала на заробітки до Києва. Павло Федорович усиновив небожа, тому прізвище хлопчика змінилося. Малий Володя до 1898 жив у с. Парастаївка Чернігівської губернії. Там на цукровому заводі Павло Федорович працював ковалем. Потім родина переїхала до Білої Церкви, де Володимир закінчив спочатку двокласне училище, а потім у 1909 гімназію із золотою медаллю. Того ж року Линник вступив на фізико-математичний факультет Київського університету св. Володимира.

Закінчив [Київський університет](#) в 1914 і був залишений у ньому для викладацької роботи. У 1923-1926 викладав у [Київському політехнічному інституті](#), з 1926 працював в Державному оптичному інституті (з 1951 на посаді начальника відділу), одночасно в 1933-1941 роках був [професором Ленінградського університету](#). У 1930-і роки працював професором Ленінградського інституту точної механіки й оптики (Літма). Завідувач кафедрою Лабораторних оптичних приладів Літма (1939-1941). У березні 1943 Державна комісія під головуванням В.П.Линника прийняла захисту дипломних проєктів студентів Літма, підготовлені в умовах евакуації інституту в м. Черепанова [Новосибірської області](#).

У 1946-1968 роках працював у [Пулковській обсерваторії](#).

Похований на кладовищі в Комарово. Могила є пам'ятником культурно-історичної спадщини.

[\[ред.\]](#) Наукова діяльність

Основні наукові роботи відносяться до прикладної [оптики](#). Запропонував метод дослідження кристалів за допомогою [рентгенівських променів](#) (метод Линника). Розробив методи дослідження якості зображень в оптичних системах. У 1930-ті роки створив прилади для контролю чистоти поверхні різного класу (мікроінтерферометр Линника і подвійний мікроскоп Линника), що принесли йому світове визнання. У 1946 створив унікальний інтерференційний пасажний інструмент. Сконструював зоряний інтерферометр з базою 6 м для виміру кутових відстаней між подвійними зірками — перший великий астрономічний прилад з азимутальним монтуванням, оснащений системою фотоелектричного гідрування по

зірках, який дозволяв вимірювати з точністю до 0,002 "кутові відстані між подвійними зірками до 15".

Був головою ради щодо будівництва 6-метрового телескопа БТА, запропонував використовувати азимутальне монтування у цьому інструменті. Ініціатор розвитку сучасної адаптивної оптики, в 1957 запропонував конструкцію телескопа, в якому для компенсації атмосферних спотворень використовується складене дзеркало з переміщуваними елементами. Керував розробкою полегшених і складових дзеркал для відправки в космос. У Комарово створив невелику обсерваторію, оснащену різними приладами, розробив в ній ряд нових методів дослідження спектрограм. Вніс значний внесок у мікроскопію, розробивши оригінальну технологію збирання та юстирування складних об'єктивів мікроскопів, яка досі використовується в промисловості.

[ред.] Відзнаки та звання

- Два ордени Трудового Червоного Прапора (1939, 1975)
- Орден Червоної Зірки (1943)
- П'ять орденів Леніна (1945, 1953, 1959, 1966, 1969)
- Дві Сталінських премії (1946, 1950)
- [Герой Соціалістичної Праці](#) (1969)
- Золота медаль ім. С.І.Вавілова АН СРСР (1973)

[ред.] Публікації

- В.П.Линник. [ТРУДЫ КЕПЛЕРА В ОБЛАСТИ ОПТИКИ \(К 400-летию со дня рождения\)](#). // УФН. — 1973. — Т. 109. — № 1

[ред.] Література

- [Выборы в академию наук СССР](#). // УФН. — 1939. — № 2.
- Владимир Павлович Линник. — М.: Изд-во АН СССР, 1963.
- О.А. Мельников. [ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЧ ЛИННИК \(К 75-летию со дня рождения и 50-летию научной деятельности\)](#). // УФН. — 1964. — Т. 84. — № 9.
- Ю.В.Коломийцов. ВЛАДИМИР ПАВЛОВИЧ ЛИННИК (К восьмидесятилетию со дня рождения). // УФН. — 1969. — Т. 98. — № 7.
- Колчинский И.Г., Корсунь А.А., Родригес М.Г. [Астрономы. Биографический справочник](#). — Киев: Наукова думка, 1977.
- Ю.А. Храмов. Физики: Биографический справочник. — М.: Наука, 1983. — С. 165.

[ред.] Посилання

У [Родоводі](#) є [генеалогічне дерево](#) цієї людини [Линник Володимир Павлович](#)

- [Українські витоки відомого фізика-оптика академіка В.П. Лінника](#)
- [Линник Владимир Павлович на сайте ГОИ](#)
- [В.П. Линник в энциклопедии Санкт-Петербурга](#)
- [Персональная страница В.П.Линника в Виртуальном музее СПбГУ ИТМО](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Линник_Володимир_Павлович&oldid=9428299
Категорії:

- [Народились 6 липня](#)
- [Народились 1889](#)
- [Померли 9 липня](#)
- [Померли 1984](#)
- [Українські фізики](#)
- [Радянські фізики](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Радянські оптики](#)
- [Радянські конструктори](#)
- [Академіки АН СРСР](#)
- [Уродженці Харкова](#)
- [Випускники Київського університету](#)
- [Науковці КПІ](#)
- [Науковці Петербурзького університету](#)
- [Лауреати Сталінської премії](#)
- [Герої Соціалістичної Праці](#)
- [Кавалери ордена Трудового Червоного Прапора](#)
- [Кавалери ордена Леніна](#)
- [Кавалери ордена Червоної Зірки](#)

Мартин Русин

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Мартин Русин (у науковому світі Мартин Король ([1422](#)—[1453](#)), *пол. Marcin Król*) — засновник кафедри астрономії Краківського університету та наукової школи, з якої вийшов [Микола Коперник](#).

Народився Мартин в селі [Журавиці](#) біля [Перемишля](#), був сином простого українського селянина Івана, але вражаючі природні здібності дозволили йому після закінчення школи в рідному Перемишлі у [1440](#) р. вступити до [Краківського університету](#).

Хоча усі праці Мартина написані загальноовізнаною тоді в науковому світі [латиною](#), він був людиною з надзвичайно високим рівнем національної свідомості, називаючи себе не Мартин Король, а саме Мартин Русин. В італійських університетах, де було заведено записувати усіх студентів з півночі лише як [німців](#) або [поляків](#), він вперто наполягав на тому, щоб його писали як Мартина з Рутенії.

На кафедрі Русина, який в числі перших звернув увагу на недоліки системи [Пієрбаха](#), навчалися Яків з Залісся, Іван Брошка з Підляшшя, Микола з Шадка, Михайло з Довгопілля, Амброзій з Бардієва, Григорій з Нового Села, Бернард Ваповський з Радохонець, [Юрій Котермак з Дрогобича](#), який, власне, і став першим вчителем Миколи Коперника.

Русин усі свої заощадження заповів на допомогу у навчанні студентам, які походили з-під Перемишля (рідному брату, який залишився в Журавиці і все життя працював на ріллі, він залишив лише 600 празьких грошів).

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Мартин_Русин&oldid=7411118
Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Науковці Ягеллонського університету](#)
- [Бойки](#)

- [Українська неолатиністика](#)

Приховані категорії:

- [Статті без посилань на джерела](#)
- [Незавершені статті про осіб](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)

Орлов Олександр Якович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олександр Якович Орлов

Народився [6 квітня 1880](#)

141

[Смоленськ](#)

Помер [28 січня 1954](#)

Громадянство [Росія](#) [СРСР](#)

Національність [росіянин](#)

Галузь наукових інтересів [астрономія](#), [геодезія](#), [геофізика](#)

Заклад [Новоросійський університет](#), [Полтавська гравіметрична обсерваторія](#), [Головна астрономічна обсерваторія АН УРСР](#)

Alma mater [Петербурзький університет](#)

Вчене звання [професор](#)

Науковий ступінь [доктор наук](#), [академік АН УРСР](#)

Науковий керівник [Глазенап Сергій Павлович](#)

Відомі учні [З. М. Аксентьєва](#), [В. О. Альбицький](#), [В. С. Жардецький](#), [М. М. Стойко](#), [М. В. Циммерман](#)

Нагороди [Заслужений діяч науки УРСР](#)

У Вікіпедії є статті про інших людей з прізвищем [Орлов](#).

Олексá ндр Якович Орло́ в(*[6 квітня 1880](#), [Смоленськ](#) — † [28 січня 1954](#)) — український радянський [астроном](#), [член-кореспондент АН СРСР \(1927\)](#), [академік АН УРСР \(1939\)](#).

[ред.] Біографія

Народився 23 березня ([6 квітня](#)) 1880 року в [Смоленську](#). У 1902 році закінчив [Петербурзький університет](#) і був

142

залишений при ньому для підготовки до [наукової діяльності](#).

У [1902—1905](#) стажувався за кордоном: займався питаннями [небесної механіки](#) в [Парижі](#) та [Лунді](#) ([Швеція](#)), вивчав [сейсмологію](#) в [Геттінгенському університеті](#).

У [1905-1906](#) — асистент у [Тартуській обсерваторії](#), в [1906-1907](#) працював у [Пулковській обсерваторії](#), в [1907-1912](#) — астроном-спостерігач [Тартуської обсерваторії](#), в [1909—1913](#) завідував [сейсмічною станцією](#) цієї обсерваторії і читав лекції в [Тартуському університеті](#).

У [1911](#) здійснив поїздку до [Єрксської обсерваторії](#) ([США](#)) для вивчення [фотографій комет](#).

У [1913-1934](#) — директор [Одеської обсерваторії](#) і професор [Новоросійського університету](#) в [Одесі](#).

Розуміючи необхідність розвитку астрономічних досліджень в Україні, академік [УАН](#) О. Я. Орлов робить дії по об'єднанню досліджень і висуває ідею створення в Україні Центральної астрономічної обсерваторії в районі [Канева](#) і створює при Українській академії наук Астрономічне обчислювальне бюро. Проте незабаром, без відома О. Я. Орлова, Президія УАН це бюро ліквідує і А. Я. Орлов на знак протесту оголошує ([1921](#) рік) про свій вихід з УАН. Після річних зволікань і розглядів, в [1922](#) році, його заява про вихід з УАН була задоволена.

Під керівництвом Орлова в [Україні](#) проводилися обширні [гравіметричні роботи](#). З [1924](#) займався організацією [Полтавської гравіметричної обсерваторії](#), директором якої був у [1926—1934](#) і в [1938—1951](#). Ця діяльність призвела до

того, що в [1939](#) році О. Я. Орлов був обраний дійсним членом Академії наук УРСР (повторно).

У [1934—1938](#) працював у [Державному астрономічному інституті ім. П. К. Штернберга](#) і в [Геодезичному інституті](#) в [Москві](#).

У [1939—1941](#) був директором [Карпатської астрономічної обсерваторії](#), віддав багато сил для її відродження.

У [1941](#) за рішенням [Президії АН УРСР](#) здійснив поїздку на [Далекий Схід](#) для організації там далекосхідної широтної станції, проект якої він запропонував ще в [1932](#).

У [1944](#) Орлов був призначений директором новоствореної [Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР](#) під [Києвом](#); під його керівництвом був розроблений проект обсерваторії і почалося її будівництво. На цій посаді він перебував до [1948](#), потім очолював обсерваторію в [1950—1951](#).

Надгробок О. Я Орлова

Помер [28 січня 1954](#) року. Похований в [Києві](#) на [Лук'янівському цвинтарі](#).

[ред.] Наукова діяльність

Основні наукові роботи присвячені вивченню приливних коливань [сили тяжіння](#), руху [полюсів Землі](#), [геодезії](#), [геофізиці](#), а також дослідженню комет. Провів велику роботу по організації спостережень над приливними деформаціями Землі. У [1915](#) завершив велике дослідження, підсумки якого виклав у капітальній праці «Результати юр'ївських, томських і потсдамських спостережень над місячно-сонячними деформаціями Землі». Ще в [1912](#) його дослідження в області приливних деформацій Землі зімкнулися з вивченням руху полюсів Землі, утворивши той нерозривний комплекс завдань з проблеми обертального руху Землі, який склав основу наукових досліджень Орлова. Виявив в результатах широтних спостережень повільні неполярні зміни [широт](#), розробив спосіб виділення цих змін та їх виключення (спосіб Орлова). Обчислив [координати](#) полюсів Землі, вільні від цих повільних змін широт, для інтервалу часу з [1892](#) по [1952](#) в системі середнього полюсу епохи спостережень (у системі Орлова). Ретельне вивчення всіх особливостей [чандлерівського](#) і річного рухів полюсів дало можливість Орлову розробити спосіб визначення координат полюсів за спостереженнями на одній станції. Цей спосіб застосовувався радянською Службою широти для термінових обчислень координат полюсів. Орлов виконав також роботи з дослідження тривісного [земного еліпсоїда](#), вікового руху полюсів Землі, по виявленню [місячних](#)

[навівмісячних](#) змін широти, визначенням коефіцієнта головного члена [нутації](#) по відмінюванню та ін.

Підсумок його широтних вишукувань підведений в книзі «Служба широти», опублікованій посмертно в [1958](#). За ініціативою Орлова була створена Комісія з широти при Астрометричній комісії Астрономічної ради АН СРСР, головою якої він був до 1952. Займався питаннями попереднього обчислення появи [комети Галлея](#). Дав нові, більш економічні і зручні [формули](#) для обчислення геліоцентричних координат частинок кометного хвоста або кометної хмари. Під керівництвом Орлова був оброблений 18-річний ряд спостережень [сонячних плям](#), проведених в Одесі, в результаті чого визначено елементи [сонячного екватора](#) і вивчені власні рухи сонячних плям по широті.

У [1961](#) були опубліковані «Вибрані праці» Орлова в 3-х томах.

[Заслужений діяч науки УРСР](#) (1951).

На честь астрономів Олександра Яковича та [Сергія Володимировича](#) Орлових названа мала планета [2724 Orlov](#) (відкрита [Миколою Черних](#) 13 вересня 1978 в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#)) та кратер Орлов на зворотному боці [Місяця](#).

[ред.] Література

- Віктор Жадько. Український некрополь.-К.,2005.- С.254.
- [О. Я. Орлов на Астронет](#)
- [О. Я. Орлов на Астроосвіті](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Орлов_Олександр_Якович&oldid=9451956
Категорії:

- [Народились 6 квітня](#)
- [Народились 1880](#)
- [Померли 28 січня](#)
- [Померли 1954](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Українські геофізики](#)
- [Українські геодезисти](#)
- [ГАО](#)
- [Випускники Санкт-Петербурзького університету](#)
- [Заслужені діячі науки УРСР](#)
- [Академіки АН УРСР](#)
- [Уродженці Смоленська](#)
- [Поховані на Лук'янівському цвинтарі](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Люди, на честь яких названо кратер на Місяці](#)

Осіпов Олександр Кузьмович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Олександр Кузьмович Осіпов (1920, [Тюкалінськ](#), [Омська область](#), [РРФСР](#) — 4 жовтня 2004) — радянський [астроном](#), протягом 43 років працював дослідником у [Астрономічній обсерваторії КНУ](#).

Народився у м. Тюкалінську Омської області. У 1944 р. закінчив фізико-математичний факультет [Уральського](#)

[університету](#), деякий час працював там на кафедрі астрономії. У 1946 р. переїхав до [Києва](#), де вступив до [аспірантури професора А. О. Яковкіна](#), а пізніше став співробітником Астрономічної обсерваторії Київського університету. Займав посади наукового співробітника, завідувача відділу, вченого секретаря Обсерваторії, з 1957 року — начальника Станції оптичних спостережень [штучних супутників Землі](#) № 1023.

Має більш ніж 100 опублікованих наукових праць. Відомий астроном-спостерігач [ШСЗ](#) і [Місяця](#), протягом багатьох років беззмінний керівник станції спостережень ШСЗ у Києві, численних експедицій по спостереженням дотичних покриттів зірок Місяцем, організатор, координатор та консультант візуальних і фотоелектричних спостережень покриттів зірок Місяцем. Довгі ряди спостережень ШСЗ, покриттів зірок Місяцем, що виконані безпосередньо О. К. Осіповим та під його керівництвом, відіграли важливу роль у забезпеченні [ефемеридної](#) служби ШСЗ, вивченні процесів у верхній [атмосфері](#) Землі, уточненні параметрів руху Місяця та визначенні різниці між динамічним і [атомним часом](#).

Визначна роль О. К. Осіпова як вихователя і керівника у процесі привертання [студентів Київського університету](#) до регулярних професійних спостережень зоряного неба, залучення їх до наукової роботи.

1997 р. О. К. Осіпов за цикл робіт «Геометричні та оптичні властивості поверхні Місяця» був нагороджений [премією НАН України імені М. П. Барабашова](#) (спільно з [В. С. Кислюком](#) та [Шкуратовим Ю. Г.](#)).

На честь Олександра Кузьмовича було названо [астероїд](#) — [152217 Акосіпов](#).

[ред.] Джерела

- [Олександр Кузьмович Осіпов — ГАО НАН України](#)
- [Стеглов А. Ф. Старик и небо — 28.04.2008](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Осіпов_Олександр_Кузьмович&oldid=6629154

Категорії:

- [Народились 1920](#)
- [Померли 4 жовтня](#)
- [Померли 2004](#)
- [Уродженці Омської області](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Лауреати премій НАН України](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Сєверний Андрій Борисович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Андрій Борисович Сєверний (*рос.* *Андрей Борисович Северный*; [11 травня 1913](#), [Тула](#) — [3 квітня 1987](#), [Сімферополь](#)) — радянський астроном, академік (1968).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Наукова біографія](#)
- [2 Наукові публікації](#)
- [3 Відзнаки та пам'ять](#)
- [4 Джерела](#)

[ред.] Наукова біографія

Андрій Сєверний родився 11 травня 1913 в місті [Тула](#), у сім'ї [професора](#) Московського університету. Ще будучи школярем, він захопився астрономією, був спостерігачем Московського товариства любителів астрономії. У 1935 закінчив [Московський університет](#) і був прийнятий в [аспірантуру АН СРСР](#), там же пройшов [докторантуру](#). Тут він захопився теоретичною астрофізикою і отримав ряд важливих результатів в галузі дослідження внутрішньої будови зірок. У 1938-1946 працював у [Державному астрономічному інституті імені Штернберга](#). З 1946 працював у [Кримській астрофізичній обсерваторії](#) (КрАО) АН СРСР.

Поступивши на роботу в Кримську астрофізичну обсерваторію, Сєверний взяв активну участь у відновленні [обсерваторії](#) в [Сімеїзі](#) і в будівництві нової обсерваторії поблизу [Бахчисарая](#), де тепер розташоване селище [Научний](#) разом з КрАО. З 1952 до смерті він був беззмінним директором КрАО.

Наукові праці присвячені теорії внутрішньої будови [зірок](#), фізики [Сонця](#), дослідженню [магнітних полів](#) зірок. У ряді

робіт, виконаних в 1934-1938, до ототожнення [термоядерних джерел](#) зоряної енергії, розглянув рівновагу зірок при наявності [конвекції](#), яка розвивається в разі сильної концентрації джерел енерговиділення до центру зірки. У наступні роки основна увага Северного була звернута на вивчення Сонця. За його проектом у Кримській астрофізичній обсерваторії побудований баштовий сонячний телескоп (один з найбільших в світі); за його участю розроблені і створені багато приладів: інтерференційно-поляризаційний фільтр, магнітограф для сонячного телескопа тощо. У 1949-1962 виконав кількісні спектральні дослідження [сонячних спалахів](#) та інших нестационарних процесів. На основі цих досліджень виявив тонку структуру емісії — її концентрацію в малих обсягах сонячної атмосфери, вперше кількісно вивчив явище «вусів» і нестационарну безперервну емісію. Вивчення спалахів привело Северного до висновку про своєрідні вибухи на Сонці, енергія яких черпається з магнітних полів. Систематичні вимірювання магнітних полів на Сонці дозволили йому виявити тісний зв'язок виникнення спалахів з характерними особливостями магнітних полів, що було покладено в основу практики прогнозування сонячних спалахів. Вперше показав, що загальне магнітне поле Сонця складається з безлічі хаотично розподілених по поверхні елементів магнетизму, встановив, що «середня поле» Сонця відрізняється від дипольного. Виявив також сезонні і добові коливання загального магнітного поля Сонця, що уподібнює його магнітно-змінній зірці. Застосувавши покращений варіант сонячного магнітографу до спостереження зірок, вперше виміряв слабкі магнітні поля у багатьох зірок. У 1974 разом з співробітниками Кримської астрофізичної обсерваторії, аналізуючи спостереження Сонця, проведені за оригінальною методикою на модернізованому баштовому телескопі,

відкрив пульсації Сонця як цілого з періодом 2 години 40 хв і амплітудою зміни радіуса 10 км.

Багато уваги приділяв позаатмосферним дослідженням. Створені під його керівництвом прилади функціонували на деяких [штучних супутниках](#) Землі, а також на [«Луноході-2»](#), [науковій орбітальній станції «Салют-4»](#).

Северний опублікував більше 270 наукових робіт, більшість праць академіка Северного опубліковані в "Ізвестіях Кримської астрофізичної обсерваторії", а також у багатьох інших вітчизняних і зарубіжних журналах з астрономії та астрофізики. Автор книги «Фізика Сонця» (1956), співавтор широко відомого курсу з теоретичної астрофізики ([Амбарцумян](#) та інші, 1952), який досі є настільною книгою багатьох астрофізиків.

[Професор](#) Московського університету (з 1947). [Член-кореспондент АН СРСР](#) від 20.6.1958 по відділенню фізико-математичних наук ([астрофізика](#)), академік з 26.11.1968. Член Міжнародної академії астронавтики, [член-кореспондент](#) Гейдельберзької АН, віце-президент [Міжнародного астрономічного союзу](#) (1964-1970), президент Комісії N 10 «Сонячна активність» Міжнародного астрономічного союзу (1958-1964).

[\[ред.\] Наукові публікації](#)

- Фізика Солнца (1956)
- [Статті](#) в журналі «Успехи физических наук»
- Severny, A.V., Kotov, V.A., and Tsap, T.T., 1976. «Observations of solar pulsations», Nature, vol. 259, p.89

[ред.] Відзнаки та пам'ять

- [Сталінська премія](#) третього ступеня (1952) — за наукову працю «Точна теорія хвиль усталеного виду на поверхні важкої рідини» (1951)
- [Герой Соціалістичної Праці](#) (10 травня 1973, з врученням [ордена Леніна](#))
- [Державна премія СРСР](#) (1984)
- Нагороджений двома орденами Леніна (1973, 1983), двома орденами Жовтневої Революції (1971, 1975), двома орденами Трудового Червоного Прапора (1961, 1963), орденом «Знак Пошани» (1953), а також медалями.
- Болгарський орден Кирила і Мефодія 1-ого ступеня
- На честь ученого названий [астероїд головного поясу 1737 Северний](#), відкритий у 1966 році [Людмилою Черних](#).

У селищі [Научний](#) діє квартира-музей Андрія Северного.

[ред.] Джерела

- И.Г. Колчинский, А.А. Корсунь, М.Р. Родригес «[Северный Андрей Борисович](#)», *Астрономы (Биографический справочник)*, на сайте Астронет (російською). — Киев : «[Наукова думка](#)», 1977.
- [Андрей Борисович Северный](#)
- Obituary — «[Andrei B. Severny, 73, Top Soviet Astronomer](#)». *New York Times*, April 21, 1987.
- *Keith Davies*, [Evidence for a Young Sun](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Северний_Андрій_Борисович&oldid=9654421

[Категорії](#):

- [Народились 11 травня](#)
- [Народились 1913](#)
- [Померли 3 квітня](#)
- [Померли 1987](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Астрофізики](#)
- [Випускники Московського університету](#)
- [Науковці Московського університету](#)
- [Академіки АН СРСР](#)
- [Герої Соціалістичної Праці](#)
- [Кавалери ордена Леніна](#)
- [Кавалери ордена Жовтневої Революції](#)
- [Лауреати Сталінської премії](#)
- [Лауреати Державної премії СРСР](#)
- [Уродженці Тули](#)
- [Персоналії:Крим](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Науковці за алфавітом](#)

Савич Олексій Миколайович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Перейти до: [навігація](#), [пошук](#)

Олексій Миколайович Савич

Народився	9 березня 1810 Пушкарівка
Помер	15(27) серпня 1883
Галузь наукових інтересів	астрономія , математика
Заклад	Петербурзький університет
Alma mater	Харківський , Московський , Дерптський університети
Вчене звання	професор
Науковий керівник	В.Я.Струве
Відомі учні	С.П.Глазенап , Д.І.Дубяго , М.А.Ковальський, Н.Я.Цингер, Д.Д.Гедеонов

Олексій Миколайович Савич ([9 березня 1810](#), [Пушкарівка](#) — [15\(27\) серпня 1883](#)), [астроном](#), геодезист і

[математик](#) зі старшинського роду на Сумщині. Вчився в [Харківському](#), [Московському](#) і [Дерптському](#) (тепер Тартуському) університетах. Дослідник у Дорпатській Обсерваторії (1833-39), [професор Петербурзького Університету](#) (1839—80), дійсний член Петербурзької АН (з 1862). Автор понад 100 праць, у тому числі посібників з астрономії і математики. Наукові праці присвячені визначенню орбіт комет, планет і їхніх супутників, астрономічній рефракції, барометричному нівелюванню та ін. Провів у 1836—38 нівелювання між Чорним і Каспійським морями і остаточно довів різницю їхнього рівня.

[ред.] Науковий внесок

Вчився в Харківському (на юридичному), а потім в Московському (на фізико-математичному) університетах. Закінчив в 1829. У 1829-1832 працював домашнім вчителем і готувався до захисту магістерської дисертації. У 1833 захистив магістерську дисертацію з географічної астрономії і далі удосконалювався в Дерпті у [В.Я.Струве](#). Брав участь в астрономічних спостереженнях в обсерваторії університету. У 1839-1880 - професор Петербурзького університету, одночасно викладав астрономію і математику в Морській академії, Педагогічному інституті, а з 1854 - і в Академії Генерального штабу. З [1846](#) член Російського географічного товариства, з 1869 член Московського товариства дослідників природи. Виховав таких учених як [С.П.Глазенап](#), [Д.І.Дубяго](#), М.А.Ковальський, Н.Я.Цингер, [Д.Д.Гедеонов](#) і інших. З [1862](#) [академік](#) Петербурзької АН.

Опублікував понад 100 наукових робіт, зокрема підручники з астрономії, геодезії, теорії ймовірності, вищій математиці. Низка робіт присвячена історії

астрономії і обсерваторій, у тому числі і [Пулковської](#). Надрукував двотомну працю «Курс астрономії» (перша книга 1874 «Сферична астрономія», а друга в 1884 «Теоретична астрономія»). Видає книгу «Приложение практической астрономии к географическому определению мест». Видавалася двічі, зокрема в Німеччині. За книгу отримав Демідівську премію в 5000 рублів.

У 1836-1838 - учасник експедиції для визначення різниці рівнів Чорного і Каспійського морів. При нівеляції простору в 879 км, він точно зміряв висоти основних вершин Кавказу, в результаті чого було встановлено, що рівень Каспійського моря нижче Азовського на $26 \pm 0,5$ м. Результати вимірювання вершин лягли в основу його докторської дисертації 1839.

У 1840-1843 вперше в Росії став читати лекції з історії астрономії, будучи професором Петербурзького університету з 1839.

У 1843-1844 г. брав участь в геодезичних експедиціях [В.Я.Струве](#) з визначення різниці довгот між [Пулково](#) і [Альтоне](#).

У 1849 опублікував роботу про [збурення](#) в русі [Нептуна](#). Зі своїх спостережень Нептуна в 1846 і 1847 і спостережень Ж.Ж.Лаланда, виконаних в 1795, вивів основні елементи орбіти цієї планети, обчислив також вікові нерівності в русі Нептуна, залежні від впливу на нього Урану, Сатурну, Юпітера. Удосконалив спосіб обчислення елементів орбіт супутників планет.

В курсі 1857 «Застосування теорії ймовірності до обчислення спостережень і геодезичних вимірювань» вперше пропонує російським геодезістам і астрономам з

оригінальним доповненням [метод найменших квадратів Лежандра-Гауса](#).

У 1865-1868 взяв участь в гравіметричній експедиції з вимірювання сили тяжіння від [Торнео \(Фінляндія\)](#) до р. [Дунай \(Ізмаїл\)](#), спільно з геодезистом П.М.Смисловим і фізиком Р.Е.Ліні вперше в Росії провів за допомогою оборотних маятників).

У геодезії придумав спосіб визначення площі країни по карті в проекції К.Ф.Гауса за допомогою [планіметра](#).

Склав правила для обчислення земною атмосферою рефракції і вивів формули її залежності від щільності і температури повітря.

Визначив орбіти супутників планет і комет. У 1871-1872 запропонував свій метод визначення орбіт планет і комет по трьом спостереженням, удосконаливши метод К.Ф.Гауса, і в 1873 розробив прийом обчислення кометних орбіт з великим [ексцентриситетом](#).

За спільну разом з Х.І.Петерсом роботу «Обробка спостережень за кометою 1585 року» удостоєний Золотої королівської медалі, що присуджувалася редакцією журналу «Astronomische Nachrichten» Данського королівського товариства. (Комету спостерігав [Тихо Браге](#)).

У 1883 написав роботу про збудження в русі комет.

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.
- [Український радянський енциклопедичний словник](#). — Т. 3. — К., 1968.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Савич_Олексій_Миколайович&oldid=9400889

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Українські геодезисти](#)
- [Російські геодезисти](#)
- [Випускники Харківського університету](#)
- [Випускники Московського університету](#)
- [Науковці Петербурзького університету](#)
- [Уродженці Сумського району](#)
- [Народились 9 березня](#)
- [Народились 1810](#)
- [Померли 27 серпня](#)
- [Померли 1883](#)

Смирнова Тамара Михайлівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Смирнова Тамара Михайлівна

Народився	25 грудня 1918
Помер	2001
Громадянство	СРСР
Національність	українка
Галузь наукових інтересів	Астрономія
Заклад	Кримська астрофізична обсерваторія
Відомий у зв'язку з:	відкриття комети та астероїдів

Тамара Михайлівна Смирнова (*[25 грудня 1918](#) — 2001) — український астроном, співробітник [Кримської астрофізичної обсерваторії](#), відкривачка [комети Смирнової — Черних](#) та [135 астероїдів](#), серед яких [2121 Севастополь](#), [2171 Київ](#), [2009 Волошина](#), [2002 Еулер](#).

Відкриті астероїди [164]

1774 Куликов	22 жовтня 1968
1791 Пацаєв	4 вересня 1967
1793 Зоя	28 лютого 1968
1804 Чеботарев	6 квітня 1967
1835 Гайдарія	30 липня 1970
1854 Скворцов	22 жовтня 1968
1857 Пархоменко	30 серпня 1971
1900 Катюша	16 грудня 1971

1902 Шапошников	18 квітня 1972
1903 Аджимушкай	9 травня 1972
1904 Масевич	9 травня 1972
1905 Амбарцуміан	14 травня 1972
1977 Шура	30 серпня 1970
2002 Еулер	29 серпня 1973
2009 Волошина	22 жовтня 1968
2011 Ветеранія	30 серпня 1970
2032 Етел	30 липня 1970
2046 Ленінград	22 жовтня 1968
2071 Надія	18 серпня 1971
2072 Космодем'янська	31 серпня 1973
2093 Генічеськ	28 квітня 1971
2111 Цілина	13 липня 1969
2112 Ульянов	13 липня 1972
2120 Тюменія	9 вересня 1967
2121 Севастополь	27 червня 1971
2122 П'ятирічка	14 грудня 1971
2126 Герасимович	30 серпня 1970
2139 Махарадзе	30 червня 1970
2140 Кемерово	3 серпня 1970

2328 Робсон	19 квітня 1972
2342 Лебедєв	22 жовтня 1968
2345 Фучик	25 липня 1974
2349 Курченко	30 липня 1970
2360 Волго-Дон	2 листопада 1975
2371 Димитров	2 листопада 1975
2400 Деревська	17 травня 1972
2401 Аеліта	2 листопада 1975
2422 Перовська	28 квітня 1968
2438 Олешко	2 листопада 1975
2447 Кронштадт	31 серпня 1973
2469 Таджикистан	27 квітня 1970
2519 Аннагерман	2 листопада 1975
2574 Ладога	22 жовтня 1968
2575 Болгарія	4 серпня 1970
2578 Сент-Екзюпері	2 листопада 1975
2583 Фат'янов	3 грудня 1975
2604 Маршак	13 червня 1972
2616 Леся	28 серпня 1970
2681 Островський	2 листопада 1975
2754 Єфімов	13 серпня 1966

2141 Сімферополь	30 серпня 1970
2171 Київ	28 серпня 1973
2172 Плавськ	31 серпня 1973
2192 П'ятигір'я	18 квітня 1972
2216 Керч	12 червня 1971
2217 Елтіген	26 вересня 1971
2250 Сталінград	18 квітня 1972
2280 Куніков	26 вересня 1971

3049 Кузбас	28 березня 1968
3055 Аннапавлова	4 жовтня 1978
3071 Нестеров	28 березня 1973
3082 Джаліл	17 травня 1972
3093 Берггольц	28 червня 1971

3119 Добронравін	30 грудня 1972
3146 Дато	17 травня 1972
3159 Прокоф'єв	26 жовтня 1976
3322 Лідія	1 грудня 1975
3347 Константін	2 листопада 1975
3418 Ізвеков	31 серпня 1973
3460 Ашкова	31 серпня 1973
3482 Лесна	2 листопада 1975
3501 Олегія	18 серпня 1971
3652 Сорос	6 жовтня 1981
3813 Фортов	30 серпня 1970
3862 Агекіан	18 травня 1972
3962 Валяєв	8 лютого 1967
4006 Сандлер	29 грудня 1972
4049 Норагаль	31 серпня 1973
4135 Светланов Ш	14 серпня 1966
4136 Артмане	28 березня 1968
4139 Ульянін	2 листопада 1975
4185 Фізтех	4 березня 1975
4267 Баснер	18 серпня 1971
4268 Гребеніков	5 жовтня 1972
4302 Маркєєв	22 квітня 1968
4307	26 жовтня 1976

Черепашук	
4424 Архипова	16 лютого 1967
4427 Бурнашев	30 серпня 1971
4467 Кайдановський	2 листопада 1975
4513 Лувр	30 серпня 1971
4514 Вілен	19 квітня 1972
4591 Брянцев	1 листопада 1975
4851 Водоп'янова	26 жовтня 1976
4962 Вечерка	1 жовтня 1973
5015 Літке	1 листопада 1975
5155 Денисюк	16 квітня 1972
5156 Голант	18 травня 1972
5410 Співаков	16 лютого 1967
5453 Zakharchenya	3 листопада 1975
5540 Смірнова	30 серпня 1971
5667 Нахімовська	16 серпня 1983
5930 Жиганов	2 листопада 1975
6074 Бехтерєва	24 серпня 1968
6108 Глебов	18 серпня 1971
6214 Міхаїлґріньов	26 вересня 1971
6578 Запесоцький	13 жовтня 1980
6621 Тимчук	2 листопада 1975
6844 Шпак	3 листопада 1975
7153 Владзахаров	2 грудня 1975

7222 Алекперов	7 жовтня 1981
7269 Алпрохоров	2 листопада 1975
7369 Гаврилін	13 січня 1975
7544 Типографіянаука	26 жовтня 1976
7856 Вікторбиков	1 листопада 1975
8445 Новотроїцьке	31 серпня 1973
8448 Белякіна	26 жовтня 1976

6074 Бехтерєва	24 серпня 1968
6108 Глебов	18 серпня 1971
6214 Міхаїлгрінюв	26 вересня 1971
6578 Запесоцький	13 жовтня 1980
6621 Тимчук	2 листопада 1975
6844 Шпак	3 листопада 1975
7153 Владзахаров	2 грудня 1975
7222 Алекперов	7 жовтня 1981
7269 Алпрохоров	2 листопада 1975
7369 Гаврилін	13 січня 1975
7544 Типографіянаука	26 жовтня 1976
7856 Вікторбиков	1 листопада 1975
8445 Новотроїцьке	31 серпня 1973
8448 Белякіна	26 жовтня 1976

4427 Бурнашев	30 серпня 1971
4467 Кайдановський	2 листопада 1975
4513 Лувр	30 серпня 1971
4514 Вілен	19 квітня 1972
4591 Брянцев	1 листопада 1975
4851 Водоп'янова	26 жовтня 1976
4962 Вечерка	1 жовтня 1973
5015 Літке	1 листопада 1975
5155 Денисюк	16 квітня 1972
5156 Голант	18 травня 1972
5410 Співаков	16 лютого 1967
5453 Zakharchenya	3 листопада 1975
5540 Смірнова	30 серпня 1971
5667 Нахімовська	16 серпня 1983
5930 Жиганов	2 листопада 1975

8782 Бахрах	26 жовтня 1976
8787 Ігнатенко	4 жовтня 1978
9158 Плате	25 червня 1984
9262 Бордовіцина	6 вересня 1973
9297 Марчук	25 червня 1984
9545 Петроведомості	25 червня 1984
10004 Ігормакаров	2 листопада 1975
10259 Осіпов'юрій	18 квітня 1972

11253 Mesyats	26 жовтня 1976
11438 Зельдович	29 серпня 1973
12657 Бонч-Бруєвич	30 серпня 1971 (після Бонч-Бруєвича)
13474 В'юс	29 серпня 1973
14312 Політех	26 жовтня 1976
14790 Белецький	30 липня 1970
14815 Ругберг	7 жовтня 1981
18288 Ноздрачов	2 листопада 1975
22250 Констфолов	7 вересня 1978
24609 Євгеній	7 вересня 1978
58097 Алімов	26 жовтня 1976

1. спільно з [Черних Л. І.](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Смирнова_Тамара_Михайлівна&oldid=9451775

Категорії:

- [Народились 25 грудня](#)
- [Народились 1918](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Відкривачі комет](#)
- [Відкривачі астероїдів](#)
- [Незавершені статті про астрономів](#)

Стешенко Микола Володимирович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Стешенко Микола Володимирович

Стешенко Микола Володимирович

Академік НАНУ Микола Стешенко

Народився	28 листопада 1927 (84 роки)
Місце проживання	Україна, АР Крим, смт. Наукове
Громадянство	 Україна
Національність	українець
Галузь наукових інтересів	Астрофізика
Заклад	Науково-дослідний інститут «Кримська астрофізична обсерваторія»
Alma mater	Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка
Посада	завідувач лабораторії експериментальної астрофізики, заступник директора з наукової роботи, директор (до 2005)
Вчене звання	Академік Національної академії наук України (1997), член-кореспондент Російської академії наук , професор
Науковий ступінь	доктор фізико-математичних наук
Відомий у зв'язку з:	Наукова діяльність у галузі фізики Сонця , розробка методів прогнозування радіаційної безпеки сонячних спалахів , розробки в галузі адаптивної оптики і створення оптичних систем для наземних і космічних телескопів
Нагороди	Заслужений діяч науки і техніки України , Ювілейна медаль «Національній академії наук України — 80 років» (1998)

Стешенко Мико́ла Володи́рович (*[28 листопада 1927](#), [Диканька, Полтавська область, Україна](#)) — український вчений-астрофізик, доктор фізико-математичних наук, професор. Академік Національної академії наук України (1997), член-кореспондент АН СРСР (1990) та Російської академії наук (1991). [Заслужений діяч науки і техніки України](#).

Директор [Науково-дослідного інституту «Кримська астрофізична обсерваторія»](#) у 1987—2005.

Зміст

[[сховати](#)]

- [1 Біографія](#)
- [2 Наукова діяльність](#)
 - [2.1 Публікації](#)
- [3 Відзнаки](#)
- [4 Примітки](#)
- [5 Джерела](#)
- [6 Посилання](#)

[ред.] Біографія

Батько Миколи Стешенка,— Володимир Олександрович,— був головою колгоспу «Іскра комунізму», а мати працювала на різних роботах, ростила трьох дітей.

Школу закінчив у повоєнні роки з золотою медаллю.

Навчався на фізичному факультеті [Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка](#), де обрав спеціалізацію

«астрофізика», з якою надалі й було пов'язане усе його життя.

По закінченню університету прийнятий до аспірантури, де темою наукових досліджень обрав фізичні процеси на [Сонці](#). У 28 років захистив кандидатську дисертацію^[1] у [Пулковому](#) під [Ленінградом](#).

1957 року Микола Стешенко прийшов працювати науковим співробітником до Кримської астрофізичної обсерваторії. Тут він пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до директора Науково-дослідного інституту «Кримська астрофізична обсерваторія».

Дисертацію доктора наук захистив у [1973](#) році^[2].

Працював завідувачем лабораторії експериментальної астрофізики. Під його керівництвом було створено велику технічно оснащену лабораторію, де освоєно технологію отримання першокласних великогабаритних оптичних поверхонь.

Плідну наукову діяльність М Стешенко завжди поєднував з адміністративною: протягом 26 років обіймав посаду заступника директора, потім 17 років очолював НДІ «КрАО», а також одну з найбільших його лабораторій.

Нині Микола Володимирович Стешенко професор кафедри астрономії і методики фізики [Таврійського національного університету умені В.І.Вернадського](#), член редакційної колегії журналу [«Космічна наука і технологія»](#).

[ред.] Наукова діяльність

Микола Володимирович Стешенко відомий як астрофізик, дослідник Сонця і фахівець з оптики й телескопобудування.

Він виконав низку фундаментальних досліджень з фізики Сонця, вивчаючи тонкі ефекти в спостереженнях. Учений довів, що сонячні плями виникають при напруженості магнітного поля близько 1500 гс, а не 200—300 гс, як вважалося раніше. Цей результат принципово важливий для розуміння природи сонячного магнетизму і має фундаментальне значення. Уперше встановлено верхню межу для магнітного поля сонячних гранул, виявлено тонкоструктурні елементи у флокулах Сонця з напруженістю магнітного поля до 200 гс. Ці дані згодом були повністю підтверджені у дослідженнях закордонних учених і лягли в основу докторської дисертації, яку Микола Володимирович захистив 1973 року. Учений брав активну участь у лабораторному моделюванні процесу сонячних спалахів і вивченні спектрів потужного імпульсного розряду у водні, одержавши важливі для розуміння природи сонячної активності результати. Як завідувач лабораторії експериментальної астрофізики М.В. Стешенко успішно займався космічними дослідженнями. Особливо слід відзначити важливі результати, які він отримав на основі аналізу ультрафіолетових спектрів активних областей на Сонці за допомогою орбітального сонячного телескопа станції «Салют-4». За участю Миколи Володимировича було розроблено методи прогнозування радіаційної безпеки сонячних спалахів, які застосовували в оперативній службі під час польотів радянських космонавтів. Ще одна сфера наукових зацікавлень М.В. Стешенка — розробки в галузі адаптивної оптики і створення оптичних систем для наземних і космічних

телескопів нового покоління. Під керівництвом ученого в НДІ «КрАО» створено велику технічно оснащену лабораторію, де освоєно технологію отримання першокласних великогабаритних оптичних поверхонь, зокрема дзеркал із ситалу. Це дало можливість радикально перебудувати баштовий сонячний телескоп обсерваторії, який став одним із найбільших і найефективніших телескопів у світі. Під науковим керівництвом Миколи Володимировича були створені найбільший орбітальний сонячний телескоп ОСТ-1, який успішно працював у 1975 році на станції «Салют-4» у космосі; оптика першого в нашій країні багатоелементного телескопа діаметром 1,2 метра. Розроблено принципи рішення багатоелементного оптичного телескопа діаметром 25 метрів. Запропоновано метод виготовлення і контролю тонких дзеркал для зоряного космічного телескопа і виготовлено оптику високої якості для найбільшого на той час у космосі телескопа діаметром 0,8 м, який успішно працював з березня 1983 р. упродовж 6 років на високоапогейному об'єкті «Астрон» і дав цінну наукову інформацію про ультрафіолетові спектри зірок, галактик, квазарів, комети Галлея, Наднової зірки 1987 року.

Плідну наукову діяльність М.В. Стешенко поєднує з адміністративною: протягом 26 років він був заступником директора, 17 років очолював НДІ «КрАО» і, зокрема, одну з найбільших його лабораторій. Сьогодні учений керує розробленнями космічного ультрафіолетового телескопа діаметром 1,7 метра для міжнародної високоапогейної станції «WSO-UV».

М. Стешенко автор понад 85 наукових публікацій.

[ред.] Публікації

- А.с. №217474. Ультрафиолетовый космический телескоп/ Н.В. Стешенко..., А.А. Боярчук и др. // Приоритет изобретения 11 июня 1984 г.
- А.с. №1394349. Линейный электродвигатель/ А.М. Гуцин... Н.В. Стешенко и др. // Приоритет изобретения 24 января 1986 г.
- А.с. №1502272. Станок для обработки асферических поверхностей/ А.М. Гуцин..., Н.В. Стешенко и др. // Приоритет изобретения 15 сентября 1986 г.
- А.с. №2425512. Линейный электродвигатель/ А.М. Гуцин... Н.В. Стешенко и др. // Приоритет изобретения 14 октября 1985 г.
- Адаптивные оптические системы в крупногабаритном телескопостроении/ Н.В. Стешенко, В.В. Сычев // Итоги науки и техники. Сер. Управление пространственной структурой оптического излучения.- Т.1: Проблемы управления пространственной структурой световых пучков.- М., 1990.- С. 107-167.
- Астрономический телескоп АСТ-1200 с составным главным зеркалом/ Н.Д. Устинов, А.С. Васильев, Ю.П. Высоцкий... Н.В. Стешенко и др. // Оптико-механическая промышленность.- 1985.- № 11.- С. 22-25.
- Астрофизические эксперименты/ Р.Е. Гершберг, Н.Н. Степанян, Н.В. Стешенко // Космічні

дослідження в Україні: 2002- 2004.- Киев, 2004.- С. 34-39.

- Гелиофизические и оптические эксперименты / Н.Н. Степанян, Н.В. Стешенко // Космічні дослідження в Україні: 2004 - 2006. — 2006. — С. 41-48.
- Изучение условий возникновения вспышек на Солнце/ Н.В. Стешенко // Вестник АН СССР.- 1973.- № 3.- С. 42-48.
- Исследование активных областей Солнца в ультрафиолетовой области спектра на «Салюте-4»/ А.В. Брунс, Г.М. Гречко, А.А. Губарев..., Н.В. Стешенко и др. // Внеатмосферные исследования активных областей на Солнце.- М., 1976.- С. 12-15.
- Исследование контуров хромосферных линий водорода, гелия и ионизованного кальция/ Н.В. Стешенко, Е.Н. Земанек // Полные солнечные затмения 25 февраля 1952 г. и 30 июня 1954 г.- М., 1958.- С. 36-48.
- Исследование профилей хромосферных линий водорода гелия и ионизованного кальция/ Е.Н. Земанек, Н.В. Стешенко // Астрон. циркуляр.- 1955.- № 165.- С. 6-8.
- Исследование солнечной хромосферы по спектрограммам затмения 25 февраля 1952 года и 30 июня 1954 года: Автореф. дисс... канд. физ.-мат.наук: 01.03.02/ Н.В. Стешенко.- Л.,1955.- 10 с.
- Исследование солнечной хромосферы по спектрограммам затмения 25 февраля 1952 года и 30

июня 1954 года: Дисс... канд. физ.-мат. наук: 01.03.02/ Н.В. Стешенко.- Киев, 1955.- 136 с.

- Крымская астрофизическая обсерватория Академии наук СССР/ П.П. Добронравин, Н.В. Стешенко.- Симферополь, 1965.- 79 с.
- Магнитные поля и вопросы прогнозы вспышек/ А.Б. Северный, Н.В. Стешенко // Солнечно-земная физика.- 1969.- С. 3-9.
- 1.7-метровый космический телескоп для изучения ультрафиолетового излучения небесных тел – проект спектр- УФ/ Р.Е. Гершберг, Л.В. Дидковский, А.М. Зверева, Н.В. Стешенко // Актуальные вопросы развития инновационной деятельности в государствах с переходной экономикой.- Симферополь, 2001.- С. 18-21.
- Опыт работы с 7-летним адаптивным телескопом/ Н.В. Стешенко, В.В. Мычев // Атмосферная нестабильность и адаптивный телескоп.- Л., 1988.- С. 5-10.
- Проект космического эксперимента «Спектр-УФ»/ Р.Е. Гершберг, А.М. Зверева, П.П. Петров..., Н.В. Стешенко и др.// Космическая наука и технология.- 1995.- Т. 1, № 1.- С. 47-56.
- Результаты исследований, проверенных с орбитальным солнечным телескопом ОСТ-1 станции «Салют-4»/ А.В. Брунс, Г.М. Гречко, А.А. Брунс..., Н.В. Стешенко и др. // Космическая физика: Труды VI науч. чтений по космонавтике.- М., 1982.- С. 37-45.

- Результаты исследования ультрафиолетовых спектров солнечных активных образований, полученных на телескопе ОСТ-I станции «Салют-4»/ А.В. Брунс, Г.М. Гречко, А.А. Губарев..., Н.В. Стешенко и др. // Научные чтения по космонавтике, 6, посвященные памяти выдающихся советских ученых-пионеров освоения космического пространства: Программа чтений.- М., 1982.- С. 10.
- Спектроскопия солнечных вспышек с эшеле/ А.Б. Северный..., Н.В. Стешенко и др. // Астрон. журн.- 1960.- Т. 37, № 1.- С. 23-31.
- Структурные особенности активных образований Солнца: Автореф. дисс... докт. физ. - мат. наук.:01.03.02/ Н.В. Стешенко.- М., 1973.- 16 с.
- Структурные особенности активных образований Солнца: Дисс. докт. физ.- мат. наук: 01. 03. 02/ Н.В. Стешенко.- Б/м, 1972.- 298 с.
- Українські фізики та астрономи: Посібник - довідник/ Н.В. Стешенко(про него).- Тернопіль, 2007.- С. 221-222.
- Astronomical site in the Ukraine: current status and problems of preservation/ I.B. Vavilova, V.G. Karetnikov, A.A. Konvalenko..., N.V. Steshenko et al. // Preserving the Astronomical Sky: Proceedings of IAU Symposium No. 196.- Berlin etc., 2001.- P. 153.
- The connection of fine-structure photospheric features in active regions with magnetic fields/ N.V. Steshenko // Structure and development of solar active regions: IAU Symp. No.35.- Dordrecht, 1968.- P. 201.
- Cygnus X-3/ N.V. Steshenko, V.A. Efanov, I.G. Moiseev, N.S. Nesterov // IAU Circular.- 1980.- No. 3522.- P. 3.
- Design project of large astronomical telescope AST-10/ A.A. Boyarchuk, N.V. Steshenko, N.D. Belkin et al. // Advanced technology optical telescope. V: Proceed.- Bellingham, 1994.- P. 76-79.- (SPIE Proc. ser.; Vol. 2199).
- Development of methods of solar flare forecasting/ A.B. Severny, N.V. Steshenko // COSPAR Space research, 13: Vol. 2.- Berlin, 1973.- P. 809-815.
- Heliophysical and optical experiments/ N.N. Stepanian, N.V. Steshenko // Space research in Ukraine Reports.- 2006.- 2004-2006.- P. 41-48.
- Methods for the forecasting of solar flares/ A.B. Severny, N.V. Steshenko // Solar Terrest. Phys. Proceed. Inst. Symp.- Dordrecht, 1972.- Pt. 1.- P. 173-181.
- New astronomical telescope AST-1200 with a segmented, actively controlled primary mirror/ N.G. Basov..., N.V. Steshenko et al. // SAO Special Report.- 1979.- No. 385.- P. 185-189.
- Observations of resonance-line polarization in the Solae E.U.V./ J.O. Stenflo, D. Dravins, J. Ohman..., N.V. Steshenko et al. // Proceed. workshop on measurements and interpretation of polarization arising in the solar chromosphere and corona.- Nice, France, 1976.- P. 147-160.

- On the feasibility of the 25-meter optical telescope/ N.V. Steshenko // Smithsonian Astrophys. Obs. Special Report.- 1979.- No. 385.- P. 191-197.
- On the forecasting of solar flares/ S.I. Gopasyuk, M.B. Ogir, A.B. Severny..., N.V. Steshenko // International Astronomical Congress, 13: Proceed... Vol. 1.- Wien etc., 1964.- P. 63-69.
- Orbital solar telescope on Salyut-4 station/ A.V. Bruns, G.M. Grechko, A.A. Bubarev..., N.V. Steshenko et al. // Acta Astronautica.- 1977.- Vol. 4, No. 11-12.- P. 1121-1125.
- Orbiting solar telescope on "Salyut-4" station/ A.V. Bruns, G.M. Grechko, A.A. Gubarev..., N.V. Steshenko et al. // Acta Astronautica.- 1977.- Vol. 4.- P. 1121-1125.
- Salyut-4 observations of active regions on the Sun/ A.V. Bruns, G.M. Grechko, A.A. Gubarev..., N.V. Steshenko et al. // The Energy balance and hydrodynamics of the solar chromosphere and corona: Proceed. IAU Coll. No. 36.- France, 1977.- P. 333-367.
- A simple CCD-system for secondary alignment of the SPECTRUM UV space telescope/ L.V. Didkovsky, N.V. Steshenko, P.I. Borzyak, A.I. Dolgushin // New development in array technology and applications: IAU Symp. No. 167.- Dordrecht etc., 1995.- P. 331.
- Some results on testing the system for alignment maintaining of the Spectrum-UV Space Telescope/ L.V. Didkovsky, N.V. Steshenko, P.I. Borzyak et al. // JENAM-95 (4th European and 39th Italian Astron.

- meet.): progress in European astrophys. facilities, new instruments & technolog. sci. challenges: Abstracts.- Catania Astrophys. Obs., 1995.- P. 313.
- Soviet short-term forecasts of active region evolution and flare activity/ A.B. Severny..., N.V. Steshenko et al. // Solar-Terrestrial predictions. Proceed. Vol. 1.- Boulder, 1979.- P. 72-88.
- Spectral line studies of granulation/ N.V. Steshenko // Transactions of the IAU. Vol. XIB: Proceed. 11th General assembly.- London etc., 1962.- P. 198-199.
- The Spectrum-UV mission: international ultraviolet observatory/ E.G. Tanzi, A.A. Boyarchuk, M. Grewing, N.V. Steshenko // 1997.- Vol. 7, No. 4.- P. 345-359; JENAM-95 (4th European and 39th Italian Astron. meet.): progress in European astrop. facilities, new instruments & technolog. sci. challenges: Abstracts.- Catania Astrophys. Obs., 1995.- P. 321.
- The Spectrum-UV project/ M. Rodono, E.G. Tanzi, A.A. Boyarchuk, N.V. Steshenko // Angular momentum evolution of young stars: Proceed. NATO Advanced research workshop.- Dordrecht etc., 1991.- P. 405-408.- (NATO ASI. Ser. C. Math. Phys. Sci.; Vol. 340).
- The Spectrum UV project and the high resolution double spectrograph/ N. Kappelmann, H. Becker-Ross, S. Florek..., N.V. Steshenko et al. // Ultraviolet-optical space astronomy beyond HST: Proceedings.- USA, 1999.- P. 223-227.
- Ultraviolet spectra of solar flocculate and prominences obtained on Salyut-4/ A.V. Bruns, G.M. Grechko, A.A.

Gubarev et al. // COSPAR Space Research.- Berlin, 1976.- Vol. 16.- P. 813-818.

- The world space observatory (WSO/UV) archive: Requirements for interoperation/ A.I. Gomez de Castro, D. Ponz, W. Wamsteker..., N. Steshenko et al. // Toward an International Virtual Observatory: Proceedings of the ESO/ESA/ NASA/NSF conference.- Berlin etc., 2004.- P. 279.

[ред.] Відзнаки

За космічні дослідження академік Стешенко нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, "За трудові досягнення" IV ступеня, а також дипломом Всеукраїнської акції "Золота Фортуна". На честь всесвітньо відомого академіка названа [одна з малих планет](#) Сонячної системи.

Учений має почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». За видатні наукові заслуги М.В. Стешенко нагороджений ювілейною медаллю «Національній академії наук України — 80 років» (1998), Почесною грамотою Ради з космічних досліджень Національної академії наук України «За багаторічну плідну працю в галузі наукових космічних досліджень» (2002), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України «За багаторічну плідну працю, вагомий внесок у розвиток науки України» (2002), нагрудним Знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення» (2005).

[ред.] Примітки

1. ↑ Исследование солнечной хромосферы по спектрограммам затмения 25 февраля 1952 года и 30

июня 1954 года: Автореф. дисс... канд. физ.- мат.наук: 01.03.02/ Н.В. Стешенко.- Л.,1955.- 10 с.

2. ↑ Структурные особенности активных образований Солнца: Автореф. дисс... докт. физ. - мат. наук.:01.03.02/ Н.В. Стешенко.- М., 1973.- 16 с.

[ред.] Джерела

- [Вісник НАН України, 2007, № 11 С. 68-69](#)

[ред.] Посилання

- [Славні люди землі Диканської](#)
- [Крымский научный центр Национальной академии наук Украины и Министерства образования и науки Украины](#)
- [Науково-дослідний інститут «Кримська астрофізична обсерваторія»](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Стешенко_Микола_Володимирович&oldid=9451664

Категорії:

- [Народились 28 листопада](#)
- [Народились 1927](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Астрофізики](#)
- [Академіки НАНУ](#)
- [Випускники Київського університету](#)
- [Уродженці Диканьки](#)
- [Українські винахідники](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Науковці за алфавітом](#)

Стойко Микола Михайлович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Микола Михайлович Стойко(Стойко-Радиленко) (2 травня 1894 – 14 вересня 1976) — українсько-французький астроном.

[ред.] З біографії

Народився в селі [Великий Буялик](#) під Одесою. У 1916 закінчив [Новоросійський університет](#) в Одесі. З 1924 у Франції. У 1924-1944 — астроном [Міжнародного бюро часу](#) в [Парижі](#), в 1944-1964 завідував службою часу Паризької обсерваторії і був директором Міжнародного бюро часу.

Основні наукові роботи присвячені вивченню нерівномірності обертання Землі, рухів полюсів Землі і визначенню Світового часу. Вперше виявив в [1936](#) сезонні варіації швидкості обертання Землі.

Член Бюро довгот в Парижі, [член-кореспондент](#) Академії прикладних наук ([Варшава](#)), член багатьох наукових товариств.

Премії Паризької АН, Бельгійської королівської академії наук, літератури і витончених мистецтв (1950) і ім. П.Ж.С.Жансена Французького астрономічного товариства (1969).

[ред.] Посилання

- [Астронет](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Стойко_Микола_Михайлович&oldid=9427674

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Французькі астрономи](#)
- [Уродженці Одеси](#)
- [Випускники Одеського університету](#)
- [Народились 2 травня](#)
- [Народились 1894](#)
- [Померли 14 вересня](#)
- [Померли 1976](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Струве Людвіг Оттович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Людвіг Оттович (Густав Вільгельм Людвіг) Струве

Людвіг Оттович Струве

Народився	20 жовтня (1 листопада) 1858 р. Пулково
Помер	4 листопада 1920 р. Харків

Стру́ве Лю́двіг О́ттович(*Густав Вільгельм Людвіг Струве*, * [20 жовтня \(1 листопада\) 1858](#) р., [Пулково](#) — † [4 листопада 1920](#) р., [Харків](#)^{[1][2]}) — російський [астроном](#), син [О. В. Струве](#), із [1894](#) р. професор [Харківського університету](#). Основні наукові праці присвячені визначенню положень зірок і вивченню їхніх рухів і сонячної системи.

[ред.] Біографія

Народився Людвіг Оттонович Струве в Пулково (під [Санкт-Петербургом](#)) [20 жовтня 1858](#) р. в сім'ї директора [Пулковської обсерваторії](#) академіка [О. В. Струве](#). У [1876](#) р. він вступив до Імператорського Дерптського університету,

після його закінчення [1880](#) р., одержавши ступінь кандидата математики, кілька років працював позаштатним астрономом у Пулково. Після захисту магістерської дисертації [1883](#) р. перебував у довгостроковому (майже 3 роки) закордонному відрядженні. Працював, продовжуючи освіту в університетах і обсерваторіях Бона, Мілана, Лейпцега та Парижу, для «*підготовки професорського звання*». Своїми вчителями Л. О. Струве завжди вважав свого батька та відомого італійського астронома [Дж. Скіапареллі](#). Повернувшись в Дерп після захисту дисертації в [1887](#) р. зі ступенню доктора астрономії, працював до [1894](#) р. астрономом-наглядачем в університетській обсерваторії.

В [1894](#) р. Людвіга Оттоновича було запрошено на посаду ординарного професора [Харківського університету](#). З [1898](#) р. він також є директором астрономічної обсерваторії. Вів астрономічний гурток (ним же організований). Крім того професор Л. Струве завідував школою-майстернею точної механіки (створеною при фізико-математичному факультеті Харківського університету на базі обсерваторської майстерні). Її ідейним натхненником і беззмінним керівником він залишався аж до свого від'їзду з Харкова в [1919](#) р. Із від'їздом Л. О. Струве перестала існувати школа-майстерня точної механіки.

Очоловав раду Харківської євангелічесько-лютеранської церкви св. Вознесіння, був членом наглядацьких рад навчальних закладів, створених при церкві для німецьких дітей у Харкові.

У жовтні [1919](#) р. переїхав до Криму. У [Таврійському університеті](#) професору Л.Струве була запропонована кафедра астрономії.

Помер Людвіг Оттонович Струве [24 листопада 1920](#) р. в залі засідань перед відкриттям З'їзду Таврійської наукової асоціації.

[ред.] Особисті відомості

[1915](#) р. радою Російського астрономічного товариства Людвігу Оттовичу було присуджено медаль ім. [С. П. Глазенапа](#). Почесної нагороди удостоєна його праця «Обробка спостережень покриття зірок Місяцем під час повних місячних затемнень» ([рос.](#) *Обработка наблюдений покрытий звезд Луною во время полных лунных затмений*).

У Харкові [1897](#) року народився його первісток, [Отто, 1901](#) р. — донька Ядвіга, [1903](#) р. — син Вернер, [1911](#) - донька Елізабет.

[ред.] Джерела

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.
- [20 жовтня — 150 років від дня народження видатного вченого-астронома Людвіга Оттовича Струве](#)

1. [↑](#) [ДИНАСТИЯ СТРУВЕ](#)
2. [↑](#) [Ludwig Struve](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Струве_Людвіг_Оттович&oldid=9565756
Категорії:

- [Народились 1858](#)

- [Народились 20 жовтня](#)
- [Померли 1920](#)
- [Померли 4 листопада](#)
- [Українські науковці](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)

Федоренко Іван Іванович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Іва́н Іва́нович Фе́доре́нко(* [6 лютого 1827](#), [Харків](#) — † [14 грудня 1888](#)) — український та російський астроном, працював на [Пулковській обсерваторії](#) біля [Петербургу](#). Професор астрономії Київського та Харківського (з 1862) університетів.

Основні праці стосуються вивчення рухів зірок. Брав участь у складанні каталога 4637 білополярних зірок, виданого Пулковською обсерваторією.

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Федоренко_Іван_Іванович&oldid=9420176
Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Уродженці Харкова](#)

- [Народились 1827](#)
- [Народились 6 лютого](#)
- [Померли 1888](#)
- [Померли 14 грудня](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Незавершені статті про осіб](#)

Федоров Євген Павлович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Федоров Євген (* [26 червня 1909](#) — † [8 листопада 1986](#)) — [астроном](#), родом з [Іркутська](#), [дійсний член АН УРСР](#) (з [1969](#)), в [1944—1959](#) працював на [Полтавській Гравіметричній Обсерваторії АН УРСР](#), з [1959](#) директор [Головної Обсерваторії АН УРСР](#), в [1955—1961](#) президент Комісії для вивчення руху [полюсів](#) Землі [Міжнародного астрономічного союзу](#). Досліджував [обертання Землі](#), [рух полюсів Землі](#).

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Федоров_Євген_Павлович&oldid=6598509
Категорії:

- [Уродженці Іркутська](#)
- [Народились 1909](#)
- [Народились 26 червня](#)
- [Українські астрономи](#)
- [ГАО](#)
- [Академіки НАНУ](#)
- [Померли 8 листопада](#)
- [Померли 1986](#)

Федоров Василь Федорович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Перейти до: [навігація](#), [пошук](#)

Федоров Василь Федорович

Народився	1802
Помер	1855
Місце проживання	Київ
Галузь наукових інтересів	астрономія
Заклад	Київського університету Св. Володимира
Посада	Ректор Київського університету
Вчене звання	професор

Василь Федорович Федоров ([1802—1855](#)) — [астроном](#), з [1837](#) [професор](#), [1843—1847](#) [ректор Київського університету](#).

Закінчив [Дерптський університет](#). Організатор і перший директор [астрономічної обсерваторії](#) у [Києві](#). В [1832—1837](#) роках визначив [географічні координати](#) ряду пунктів [Західного Сибіру](#).

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.
- (рос.) *Колчинский И. Г., Корсунь А. А., Родригес М. Г.* Астрономы. Биографический справочник — К.: [Наукова думка](#), 1986.

[ред.] Посилання

- [В. Ф. Федоров](#). // [Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона](#). — СПб.: 1890—1907.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Федоров_Василь_Федорович&oldid=9451643

Категорії:

- [Народились 1802](#)
- [Померли 1855](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Випускники Тартуського університету](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Ректори Київського університету](#)

Приховані категорії:

- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)

- [Науковці за алфавітом](#)
- [Незавершені статті про вчених](#)

Фогель Роберт

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Перейти до: [навігація](#), [пошук](#)

Фогель Роберт ([1859](#)—[1920](#)) — астроном родом зі [Ржищева](#) на Київщині, професор [Київського Університету](#) (з 1899), директор [Київської астрономічної обсерваторії](#) (з [1901](#) року). Основні праці стосуються небесної астрономії, зокрема визначення [орбіт планет](#) і [комет](#).

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Фогель_Роберт&oldid=9395001

Категорія:

- [Українські астрономи](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Незавершені статті про вчених](#)

Цесевич Володимир Платонович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Володі́мир Плато́нович Цесе́вич (* [11 жовтня 1907](#), [Київ](#) — [28 жовтня 1983](#), [Одеса](#)) — [астроном](#) родом з Києва, [член-кореспондент АН УРСР](#), у 1944–1983 роках професор [Одеського університету](#) та директор [його астрономічної обсерваторії](#), 1948 — 50 директор [Головної Астрономічної обсерваторії АН УРСР](#). Керівник понад 40 кандидатських дисертацій. Основні праці Цесевича присвячені [змінним зорям](#), їх математичному моделюванню, зокрема, дослідженню змін їхнього блиску, теорії затемнень подвійних зір та складанню таблиць для визначення їх характеристик.

[ред.] Праці

Цесевич є автором 753 наукових та науково-популярних робіт, зокрема, [всесвітньо відомих монографій](#) «Затемнені зорі» та «Зорі типу RR Ліри», науково-популярних книг «Что и как наблюдать на небе» (6 видань), «Маяки Всесвіту», «Переменные звезды и их наблюдение» та ін. Праці Цесевича стосуються також обертання [штучних супутників Землі](#).

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Цесевич_Володимир_Платонович&oldid=9395076

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [ГАО](#)
- [Науковці Одеського університету](#)
- [Уродженці Києва](#)
- [Персоналії:Одеса](#)

Черних Людмила Іванівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Людмі́ла Іва́нівна Черні́х (* [13 червня 1935](#), м. [Шуя](#), [Росія](#)) — український [астроном](#).

У [1959](#) році Людмила Черних одержала педагогічну освіту в [Іркутську](#). Її вчителем був [Олексій Олександрович Каверін](#).^[1] Після цього вона працювала до [1963](#) року в лабораторії по вирахуванню часу й частот Всесоюзного дослідницького інституту фізично-технічних і радіотехнічних вимірів в Іркутську, де займалася астрономічними спостереженнями. З [1964](#) по [1998](#) була науковим співробітником Інституту астрометричних спостережень [РАН](#) і працювала в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#). Там вона познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком, астрономом [Миколою Черних](#). З [1998](#) року і по наш час є [старшим науковим співробітником](#) Кримської астрофізичної обсерваторії.

Людмила Черних відкрила 267 [астероїдів](#), серед яких:

- [1772 Гагарін](#),
- [1855 Корольов](#),
- [1976 Каверін](#),
- [2948 Амосов](#),
- [3963 Параджанов](#),
- [2894 Каховка](#),
- [23402 Турчина](#),
- [10262 Самойлов](#).

На честь подружньої пари Черних був названий астероїд [2325 Черних](#).

[ред.] Примітки

1. ↑ «Філія» Іркутського педуніверситету в космосі (рос.)

[ред.] Джерела

- [Людмила Ивановна Черных](#)

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Черних_Людмила_Іванівна&oldid=9425734
Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Російські астрономи](#)
- [Персоналії:Іркутськ](#)
- [Уродженці Івановської області](#)
- [Народились 13 червня](#)
- [Народились 1935](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Відкривачі астероїдів](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Черних Микола Степанович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Мико́ла Степа́нович Черні́х (*6 жовтня 1931, село Усмань Воронезької області (Російська Федерація) — †26 травня 2004) — український [астроном](#).

Народився в місті Усмані Воронезької області в сім'ї тракториста. Коли хлопчикові було 10 років, сім'я опинилася в [Іркутській області](#) — в селі Шерагул Тулунського району. Закінчивши школу, пішов в армію. Після служби, щоб займатися астрономією, в 1954 році поступив в [Іркутський педагогічний інститут](#). На вступних іспитах Микола познайомився з [Людмилою](#) — майбутньою дружиною.

В студентські роки був старостою групи. Із спогадів Миколи Черних:

Ті роки були на рідкість багаті різними астрономічними явищами, і кожне така подія була для нас справжнім астрономічним святом: велике протистояння Марса в 1956 році, проходження Меркурія по диску Сонця, сонячні і місячні затемнення, дві яскраві комети — комета Аренда — Роланда весною

1957 р. і комета Мркоса в августі- вересні 1957 р., запуск перших радянських штучних супутників Землі. Особливо цікаві результати нам удалося отримати по кометі Мркоса. Ми з Людмилою Іванівною тоді не передбачали, що в майбутньому нам доведеться зустрічатися особисто з першовідкривачем цієї знаменитої комети, видатним чехословацьким астрономом Антоніном Мркосом, приймати його у себе в Криму і бути у нього в гостях».

[1957](#) рік був оголошений Міжнародним геофізичним роком (МГР). У всьому світі проводилися комплексні дослідження в області [геофізики](#) і астрономії. Студенти Микола і Людмила Черних два літні сезони вели в Іркутську програму спостережень [сріблястих хмар](#).

У [1958](#) році, ще на 4-му курсі, Микола Черних приступив до праці під керівництвом в лабораторії часу [Льва Миколайовича Надєєва](#). Незабаром туди ж прийняли Людмилу.

Із спогадів Миколи Степановича:

У трудовій книжці, яка на мене була заведена, в графі «Професія» була зроблена запис: астроном“. Щоб стати справжнім астрономом, мені належало багато вчитися, але в лабораторії часу так називалася неофіційно посада — астроном-спостерігач. Спочатку я вів спостереження на пасажному інструменті за програмою визначення точного часу, а потім Лев Миколайович доручив мені установку і

освоєння нового астрометричного інструменту — астролябії Данжона, отриманій за планом участі лабораторії в МГГ. Під керівництвом Надєєва я брав участь в установці і освоєнні нового приладу, розробці методики роботи з ним і складанні програми спостережень

У 1961 році за порадою викладача Каверіна Микола поступив в аспірантуру в Інститут теоретичної астрономії в Ленінграді. У 1963-м-кодї при організації спостережень малих планет в Кримській астрофізичній обсерваторії на посаду спостерігача порекомендували молодого астронома Черних. Він відразу ж підключився до спостережень автоматичної місячної станції [«Луна-4»](#).

Працюючи завідуючим лабораторією по дослідженню малих планет Кримської астрофізичної обсерваторії АН СРСР, учений розробив оригінальну методику спостереження за малими планетами (астероїдами). Подружжя Черних — рекордсмени країни по кількості відкритих небесних тіл. Микола Степанович виявив 537 малих планет і дві періодичні комети, Людмила Іванівна по числу відкритих малих планет займає друге місце в світі серед жінок-астрономів — 268.

Працював в [Кримській астрофізичній обсерваторії](#) з [1963](#) року. Спеціалізувався на астрометрії й динаміці малих тіл [Сонячної системи](#).

Відкрив декілька [комет](#), у тому числі періодичні комети [74P/Смирнової — Черних](#) і [101P/Черних](#).

Також відкрив багато [астероїдов](#), включаючи [2867 Штейнс](#) та астероїд групи «троянців» [2207 Антенор](#).

Працював зі своєю дружиною [Людмилою Іванівною Черних](#). Астероїд [2325 Черних](#), відкритий Л. Мркосом ([Чехія](#)), був названий на честь подружжя Черних.

[ред.] Деякі відкриті астероїди

- [2361 Гоголь](#)
- [2431 Сковорода](#)
- [2427 Кобзар](#)
- [2428 Каменярь](#)
- [2833 Радищев](#)
- [4520 Довженко](#)
- [3448 Нарбут](#)
- [2722 Абалакін](#)
- [2727 Патон](#)
- [3234 Хергіані](#)
- [3242 Бахчисарай](#)
- [2701 Херсон](#)
- [2606 Одеса](#)
- [4426 Рерих](#)
- [5889 Міцкевич](#)
- [6358 Черток](#)
- [8141 Ніколаєв](#) — на честь міста [Миколаїв](#), в якому розташована [Миколаївська астрономічна обсерваторія](#)
- [8451 Гайдай](#)
- [9717 Lyudvasilia](#) — на честь Л. В. Шапошникової, директора Музея ім. Н. К. Реріха (Москва)
- [10010 Рудруна](#)
- [13480 Потапов](#)
- [16407 Ойунский](#)

[ред.] Див. також

- [Список астероїдів, назви яких пов'язані з Україною](#)

[ред.] Посилання

- ["40 років відкриваючи астероїди"](#), стаття про роботи Черних
- [«Філія» Іркутського педуніверситету в космосі](#) (рос.)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Черних_Микола_Стпанович&oldid=9057116

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Народились 6 жовтня](#)
- [Народились 1931](#)
- [Померли 26 травня](#)
- [Померли 2004](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Відкривачі комет](#)
- [Відкривачі астероїдів](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Незавершені статті про осіб](#)

Чорний Сергій Данилович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Сергій Данилович Чорний

Народився	24 січня 1874 Лебедин (Бориспільський район)
Помер	11 лютого 1956 Курськ
Національність	українець
Галузь наукових інтересів	астрономія
Заклад	Київський університет , Варшавський університет , Курський університет
Alma mater	Київський університет
Вчене звання	професор
Відомий у зв'язку з:	перший підручник з астрономії українською мовою

Сергій Данилович Чорний — український астроном.

Родився в селі [Лебедин](#) (нині [Київська область](#)). У 1897 закінчив [Київський університет](#). З 1906 — [приват-доцент](#) Київського університету, в 1908-1915 — професор астрономії і директор обсерваторії [Варшавського університету](#), в 1915-1923 — професор Ростовського університету, в 1923-1939 — професор астрономії і директор [обсерваторії Київського університету](#). Останні роки життя працював в Курському педагогічному інституті.

Наукові праці відносяться до теоретичної астрономії і [небесної механіки](#). Розробив оригінальні методи

визначення орбіт комет і планет. У [Варшаві](#) і [Києві](#) провів ряди спостережень великих планет, комет, яскравих астероїдів, покриттів зірок Місяцем тощо. Розвинув теорію динамічної змінності β Ліри, займався дослідженням стійкості затемнюваних зірок, вільної [нутації](#) Землі і іншим.

Вів велику педагогічну роботу. Написав перший підручник з астрономії українською мовою.

[ред.] Джерела

- И.Г. Колчинский, А.А. Корсунь, М.Р. Родригес «[Черный Сергей Данилович](#)», *Астрономы (Биографический справочник)*, на сайті Астронет (російською). — Киев : «[Наукова думка](#)», 1977.
- Постников Е.Б., Шумеев В.Ф.. Астрономическая обсерватория Курского государственного университета и ее основатель - профессор С.Д. Черный// *История науки и техники*. - 2007.- 12. —: 9-13.[\[1\]](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Чорний_Сергій_Данилович&oldid=9451924

[Категорії:](#)

- [Народились 24 січня](#)
- [Народились 1874](#)
- [Померли 11 лютого](#)
- [Померли 1956](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Радянські астрономи](#)
- [Уродженці Бориспільського району](#)
- [Випускники Київського університету](#)

- [Науковці Київського університету](#)
- [Науковці Варшавського університету](#)
- [Померли в Курську](#)

Чурюмов Клим Іванович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Чурюмов Клим Іванович

Народився	19 лютого 1937 Миколаїв
Галузь наукових інтересів	Астрономія
Заклад	Київський університет , Київська астрономічна обсерваторія
Alma mater	Київський університет
Вчене звання	професор , член-кореспондент НАНУ
Науковий ступінь	доктор фізико-математичних наук
Відомий у зв'язку з:	Дослідженнями фізики комет і космогонії Сонячної системи , та відкриттям двох комет

Клим Іва́нович Чу́рюмов (* 19 лютого 1937, [Миколаїв](#)) — український [астроном](#), першовідкривач комет [Чурюмова-Герасименко](#) (1969) та [Чурюмова-Солодовникова](#) (1986). Член-кореспондент [Національної академії наук України](#), директор [Київського планетарію](#), [головний редактор](#)

астрономічного [науково-популярного](#) часопису «Наше Небо».

Головні наукові праці у галузі астрономії [комет](#) та [астероїдів](#). Працює в [Астрономічній обсерваторії Київського університету](#).

У вересні 1969 року разом із [аспіранткою Світланою Герасименко](#) під час спостереження за [кометою Комас-Сола](#), зробили фото, на якому виявилась ще одна комета, яка отримала назву за іменами першовідкривачів — [«Комета Чурюмова-Герасименко»](#) (67P/Churyumov-Gerasimenko).

[2 березня 2004](#) з [космодрому Куру](#) у [Французькій Гвіані](#) було виведено у космос європейський міжпланетний зонд [Rosetta](#). Основним завданням зонда є дослідження комети Чурюмова-Герасименко, якої він має досягти у листопаді [2014](#) року та здійснити спробу посадки капсули на поверхню комети.

Ім'ям Чурюмова названо [малу планету](#) № [2627](#) (1984).

[ред.] Нагороди

2005 р. за цикл робіт «Спектральні дослідження зір та комет» нагороджений [премією НАН України імені М. П. Барабашова](#) (спільно з [І. О. Вакарчуком](#) та [Н. Г. Шукіною](#)).^[1]

[2009](#) р. був удостоєний [ордена «За заслуги»](#) II ступеню.^[2]

[ред.] Примітки

1. [↑](#) [Головна астрономічна обсерваторія НАН України](#)
2. [↑](#) [Указ Президента України № 26/2009 Про відзначення державними нагородами України](#)

[ред.] Джерела

- [Астрономічний енциклопедичний словник/](#) За заг. ред. І. А. Климишина та А. О. Корсунь.- Львів: [Головна астрономічна обсерваторія НАН України](#), 2003.- 548с.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Чурюмов_Клим_Іванович&oldid=9425421

[Категорії:](#)

- [Українські астрономи](#)
- [Народились 1937](#)
- [Народились 19 лютого](#)
- [Уродженці Миколаєва](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Лауреати премій НАН України](#)
- [Відкривачі комет](#)

Приховані категорії:

- [Вікіпедія:Статті з ручною вікіфікацією дат в картці](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Науковці за алфавітом](#)

Шабас Наталія Леонідівна

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Шабас Наталія Леонідівна	
Народилася	6 квітня 1969
Померла	19 жовтня 2003

На́талія Леоні́дівна Ша́бас (*6 квітня 1969 — †19 жовтня 2003) — [астрофізик](#) [Астрономічної обсерваторії Київського національного університету імені Тараса Шевченка](#), кандидат фізико-математичних наук. Дослідник плазмових хвостів комет [Галлея](#), Абе, Чурюмова-Герасименко, Остіна та інших.

Ім'ям Шабас Н. Л. названо [астероїд 15427 Шабас](#).

[ред.] Посилання

- [Шабас Наталія Леонідівна. Фізичні параметри плазмових хвостів комет 1P/Галлея, 67P/Чурюмова-Герасименко, C/1970 N1\(Абе\), C/1982 M1\(Остин\): Дис... канд. фіз.-мат. наук: 01.03.02 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Астрономічна обсерваторія. - К., 2002. - 183 арк. , табл. - Бібліогр.: арк. 163-183.](#)

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Шабас_Наталія_Леонідівна&oldid=9471744

Категорії:

- [Народились 6 квітня](#)
- [Народились 1969](#)
- [Померли 19 жовтня](#)
- [Померли 2003](#)
- [Українські астрономи](#)

Прихована категорія:

- [Персоналії за алфавітом](#)

Особисті інструменти

- [Руслан Миколайович](#)
- [Моя сторінка обговорення](#)
- [Налаштування](#)
- [Список спостереження](#)
- [Мій внесок](#)
- [Вихід із системи](#)

Простори назв

- [Стаття](#)
- [Обговорення](#)

Варіанти

Перегляди

- [Читати](#)
- [Редагувати](#)
- [Перегляд історії](#)
- [Спостерігати](#)

Дії

- [Перейменувати](#)

Навігація

- [Головна сторінка](#)
- [Поточні події](#)
- [Нові редагування](#)
- [Нові сторінки](#)
- [Випадкова стаття](#)

Участь

- [Портал спільноти](#)
- [Кнайпа](#)
- [Довідка](#)
- [Пожертвування](#)

Панель інструментів

- [Посилання сюди](#)
- [Пов'язані редагування](#)
- [Завантажити файл](#)
- [Спеціальні сторінки](#)
- [Постійне посилання](#)
- [Цитувати сторінку](#)

Друк/експорт

- [Створення книги](#)
- [Завантажити як PDF](#)
- [Версія до друку](#)

- Остання зміна цієї сторінки: 16:52, 4 травня 2012.

Шайн Григорій Абрамович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

[Меморіальна дошка](#) на одному з будинків [Сімеїзької обсерваторії](#) де з [1925](#) по 1956 рік жив і працював астроном.

Григо́рій Абра́мович Шайн([1892](#)—[1956](#)) — астроном, астрофізик, фахівець з спектроскопії родом з [Одеси](#), дійсний член [АН СРСР](#) (з 1939). 1925 — 45 працював у [Кримській астрофізичній обсерваторії](#) АН СРСР, 1945 — 52 її директор.

Головні праці з обсягу спектроскопії зір та фізики газових туманностей (у співпраці з [Газе В. Ф.](#)).

Відкрив [астероїдів](#): 3

[1057 Ванда](#) 16 серпня 1925

[1058 Grubba](#) 22 червня 1925

[1709 Україна](#) 16 серпня, 1925

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У

10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Шайн_Григорій_Абрамович&oldid=8903647

[Категорії](#):

- [Українські астрономи](#)
- [Народились 1892](#)
- [Померли 1956](#)
- [Уродженці Одеси](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)
- [Відкривачі астероїдів](#)
- [Відкривачі комет](#)

Приховані категорії:

- [Персоналії за алфавітом](#)
- [Незавершені статті про вчених](#)

Шидловський Андрій Петрович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Андрі́й Петро́вич Шидло́вський([1818](#)–[1892](#)), астроном і геодезист родом з [Вороніжчини](#); професор астрономії [Харківського](#) (1843–1856) і [Київського](#) (1856–1868) університетів та директор [Київської астрономічної обсерваторії](#). Визначив [географічні координати](#) ряду пунктів України.

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.
- [Український радянський енциклопедичний словник](#). — Т. 3. — К., 1968. — С. 794.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Шидловський_Андрій_Петрович&oldid=9402645

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Українські геодезисти](#)
- [Народились 1818](#)
- [Померли 1892](#)

Шульман Леонід Маркович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Шульман, Леонід Маркович

Народився	21 грудня 1936
Помер	5 жовтня 2007 Київ
Галузь наукових інтересів	Астрономія
Заклад	Київський планетарій , Головна астрономічна

[обсерваторія НАН України](#)

Alma mater [Київський університет](#)

Науковий ступінь Доктор фізико-математичних наук

Відомий у зв'язку з: Дослідження фізики комет

Нагороди [премія імені Ф.О.Бредіхіна](#) [премія НАН України ім. М. П. Барабашова](#)

Шульман Леонід Маркович ([21 грудня 1936](#), [Київ](#) — [5 жовтня 2007](#), [Київ](#)) — видатний український та радянський астрофізик, публіцист та громадський діяч. Спеціаліст з фізики [комет](#). Доктор фізико-математичних наук.

Основні праці Л. М. Шульмана стосуються теоретичної [астрофізики](#). Він є автором циклу праць з теорії ядер, атмосфер комет та їх еволюції.

На честь Леоніда Шульмана та Г. К. Назарчук мала планета № 4187 отримала назву [Шульназарія](#).

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографія](#)
- [2 Публікації](#)
- [3 Статті та публікації за каталогом публікацій співробітників ГАО НАН України](#)
- [4 Публицистика](#)
- [5 Посилання](#)
- [6 Джерела](#)

[\[ред.\] Біографія](#)

народився 21 грудня 1936 року у [Київі](#). Батько - Марк Шульман, мати - Євгенія Сорока. У 1959 році закінчив [Київський університет](#) (кафедра астрономії та фізики космоу)ю У 1960 році увійшов до новосформованої групи теоретиків астрофізиків у відділі астрофізики ГАО НАН України під керівництвом В. В. Проф'єра 1983—1993 — працював на посаді завідувача відділом експериментальної астрофізики [ГАО НАН України](#)

у 1990 році отримав премію імені Ф. О. Бредіхіна за монографію «Ядра комет».

у 2007 році разом із Г. К. Назарчук (посмертно) та В. П. Таращук отримав премію НАН України ім. М. П. Барабашова

Помер 5 жовтня 2007 року

[\[ред.\] Публікації](#)

- *Леонид Маркович Шульман* Динамика кометных атмосфер. Нейтральный газ. — Киев: Наукова Думка, 1972.
- *Леонид Маркович Шульман* Ионно-молекулярные кластеры в ядрах комет. — Киев: ИТФ, 1981.
- *Леонид Маркович Шульман* Ядра комет. — Москва: Наука, 1987.

[\[ред.\] Статті та публікації за каталогом публікацій співробітників ГАО НАН України](#)

1. Шульман Л.М., Иванова А.В., Черный Г.Ф. Инсоляция кометного кратера на этапе формирования пылевых выбросов.//Астрон. вестн.- 2009.- Т.43.- N 6.- С. 524-527.

2. Шульман Л.М., Чурюмов К.И. Кометы после космических миссий "Стардаст" и "Дип Импакт" и перед "Розеттой".//Материалы междунар. конф. "Околоземная астрономия- 2007", п.Терскол, Россия, 3-7 сент., 2007 г.- Нальчик.- 2008.- .- N .- С. 191-199.

3. Шульман Л.М., Иващенко Ю.Н., Петухов В.Н., Корсун П.П., Борисенко С. А., Еременко Н.А., Кириленко Д. Новый датчик изображения- фотодиодная КМОП матрица.//Тез.докл. Междунар.конф. "Околоземная астрономия- 2007", п.Терскол,3-7 сент. 2007.-Нальчик: КБНЦ РАН, 2007.- 2007.- .- N .- С. 44.

4. Шульман Л.М., Чурюмов К.И. Кометы после миссий STARDUST и DEEP IMPACT и перед миссией РОЗЕТТА.//Тез.докл. Междунар.конф. "Околоземная астрономия- 2007", п.Терскол,3-7 сент. 2007.-Нальчик: КБНЦ РАН, 2007.- 2007.- .- N .- С. 51.

5. Шульман Л.М. Активность комет на больших гелиоцентрических расстояниях.//Изв. КрАО.- 2007.- Т.103.- N 4.- С. 209-215.

6. Shulman L.M., Ivanova A.V. The temperature and sublimation regime in an active region of comets with CO, CO₂ and H₂O ice.//Abstr. Book of XXVIth IAU General Assembly, Prague, Czech Republic, Aug.14-25, 2006.- Paris.- 2006.- .- N Poster JD10-32.- P. 352.

7. Shulman L.M., Ivanova A.V. The effect of local topography and self- heating on the sublimation rate of cometary nuclei.//Adv. Space Res.- 2006.- V.38.- N is.9.- P. 1932-1939.

8. Шульман Л.М., Иванова А.В. Физическая модель активной области на поверхности кометы 81P/ Wild-2.//Тез. докл. Восьмого съезда Астрон. общества и Междунар. симпоз. "Астрономия-2005: Состояние и перспективы",

Москва, 1- 6 июня 2005г.// Тр./ ГАИШ; Т.78.- 2005.- .- N .- С. 85.

9. Shulman L.M., Ivanova A.V. The distribution of temperature in an active region for a comet with known parameters of rotation and orbit.//Kinematics and Physics of Selestial Bodies. Suppl.- K., 2005.- N5.- 2005.- .- N .- P. 509-512.

10. Shulman L.M. Light Scattering by Arbitrary Particles. The Inverse problem.//Abstr. 12th Young Sci. Conf. on Astronomy and Space Physics, Kyiv, Apr. 19-23, 2005.- K., 2005.- .- N .- P. 28.

11. Шульман Л.М., Иванова А.В. Сравнительная характеристика температурного и сублимационного режима кометного ядра при наличии и отсутствии активной области на его поверхности.//Всерос. астрон. конф. ВАК- 2004 "Горизонты Вселенной", Москва, МГУ, ГАИШ, 3- 10 июня 2004г.: Тез. докл.// Тр./ ГАИШ; Т.75.- 2004.- .- N .- С. 81.

12. Шульман Л.М., Иванова О.В. Ефект підсилення сублимації з активної зони на поверхні кометного ядра, що обертається.//Кинемат. и физ. небес. тел.- 2003.- Т.19.- N 6.- С. 514-522.

13. Шульман Л.М., Кислюк В.С., Корсунь А.О., Ковальчук Г.У., Перетятко М.М., Переход О.В., Алікаєва К.В., Ненахова К.М. Астрономічний енциклопедичний словник//Астрономічний енциклопедичний словник/ За загал. ред. І.А.Климишина, А.О.Корсунь.- 2003.- .- N .- С. 548 .

14. Shulman L.M. Modern physical model of cometary nuclei//Proc. Int. Conf. "Nasiraddin Tusi and Modern Astronomy", Pirculi, Azerbaijan, Oct.4-7,2001.- Baku.- 2002.- .- N .- P. 122-129.

15. Shulman L.M. Activity of distant comets and prospect of its investigation in Azerbaijan//Proc. Int. Conf. "Nasiraddin Tusi and Modern Astronomy", Pirculi, Azerbaijan, Oct.4-7,2001.- Baku.- 2002.- .- N .- P. 130-135.

16. Shulman L.M. How fast the nucleus of Comet Hale- Bopp was rotating ?//IAU Colloq. No.186 "Cometary Science After Hale- Bopp", Tenerife, 21-25.01.2002: Programme and Abstr.- 2002.- .- N .- P. XX.

17. Shulman L.M., Kidger M., Serra-Ricart M., Chico-Torres R. How fast the nucleus of Comet Hale- Bopp was rotating ?//Earth, Moon and Planets.- 2002.- V.90.- N .- P. 109-117.

18. Shulman L.M. Meteor Phenomena on the Outer Planets//ACM- 2002, Berlin, 29.07- 4.08. 2002: Book of Abstr.- 2002.- .- N .- P. XX.

19. Shulman L.M., Ivanova A.V. A model of an active region on the surface of a cometary nucleus//IAU Colloq. No.186 " Cometary Science after Hale- Bopp", Puerto de La Cruz, Tenerife, Spain : Abstr. Book.- 2002.- .- N .- P. XX.

20. Shulman L.M., Ivanova A.V. A model of an active region on the surface of a cometary nucleus//Earth, Moon and Planets.- 2002.- V.90.- N .- P. XX.

21. Shulman L.M., Ivanova A.V. Heating and gas production of active areas on cometary nuclei//YSC-9, Kyiv, 23-27.04.2002.- 2002.- .- N .- P. XX.

22. Shulman L.M. Origin of comets.- , 2002.- C. .

23. Shulman L.M., Ivanova A.V. Modelling the temperature and coefficient of sublimation of cometary active regions//ACM- 2002, Berlin, 29.07- 4.08. 2002: Book of Abstr.- 2002.- .- N .- C. .

24. Shulman L.M., Ivanova A.V. Effect of enhanced sublimation from local active region of a cometary nucleus.//CAMMAC-2002: Book of Abstr.- 2002.- .- N .- С. .

25. Shulman L.M. Meteor phenomena on the outer planets.//Proc. Int. Conf. "Asteroids, Comets, Meteors 2002" (ACM-2002), Berlin (Germany).- 2002.- .- N .- P. 289-292.

26. Шульман Л.М. Феномен профессора Всехсвятского.//Тр. 4-х Всехсвятских чтений/ Под ред. К.И.Чурюмова.- 2001.- .- N .- С. 15-22.

27. Шульман Л.М. Пам'яті Валентини Петрівни Конопльової (1919- 2001).//Астрономічний календар [на] 2002 р.- К.- 2001.- .- N .- С. 216-221.

28. Shulman L.M. Modern physical model of cometary nuclei.//Int. Conf. "Nasiraddin Tusi and Modern Astronomy", Pirkuli, Azerbaijan, Oct.4-7, 2001: Abstr.- 2001.- .- N .- P. 17-18.

29. Shulman L.M. Activity of distant comets and prospect of its investigation in Azerbaijan.//Int. Conf. "Nasiraddin Tusi and Modern Astronomy", Pirkuli, Azerbaijan, Oct.4-7, 2001: Abstr.- 2001.- .- N .- P. 18.

30. Шульман Л.М., Борисенко С.А. Сонячна активність в листопаді- грудні 1985 року та її вплив на швидкі варіації інтенсивності в спектральних лініях комети.//Кинемат. и физ. небес. тел.- 2001.- .- N 5.- С. 389-402.

31. Шульман Л.М., Борисенко С. А. Применение методов динамической спектроскопии в исследованиях комет.//Тр. Всерос. Астрон. Конф., С.-Петербург, Россия, 2001.- 2001.- .- N .- С. 43.

32. Шульман Л.М., Иванова А.В. Оценка потока сублимата из кратера кометы. Общий подход.//Тр. Всерос. Астрон. Конф., С.-Петербург, Россия, 2001.- 2001.- .- N .- С. XX.

33. Shulman L.M. Prof. Vsekhsvyatsky as a phenomenon.//Abstrs. Intern. Astron. Conf. "4th Vsekhsvyatsky Readings. Modern problems of physics and dynamics of the solar system", Kyiv, Oct. 4- 10,2000.- 2000.- .- N .- P. 4 .

34. Shulman L.M. The problem of intrinsic sources of energy in cometary nuclei.//Современные проблемы физики комет, метеоров, метеоритов, астроблем и кратеров:Материалы Междунар. конф. (КАММАК- 99), Винница/ Под ред. К.И.Чурюмова.- Винница:ВПИ.- 2000.- .- N .- С. 198-222.

35. Shulman L.M. The Comet Hale- Bopp nucleus: how fast its the axial rotation was?//Kinematics Phys. Celest. Bodies, Suppl.- 2000.- .- N 3.- P. 273-276.

36. Shulman L.M., Melenevsky Yu.A. On-board infrared telescope.//Космічна наука і технологія.- 2000.- Т.6.- N 4.- С. 62-63.

37. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Борисенко С.А. Варіації в окремих спектральних лініях комети Галлея та дослідження їхніх кореляцій.//Кинемат. и физ. небес. тел.- 2000.- .- N 1.- С. 32-39.

38. Shulman L.M. Cometary nuclei model.//Int. Conf. CAMMAC- 99, Vinnitsia: Book of Abstr.- 1999.- .- N .- P. XX.

39. Shulman L.M. A qualitative model of Jet generation in Comet Hale- Bopp at 7 AU.//Abstr. of Int. Conf. "Asteroids, Comets, Meteors 1999" (ACM-1999), Ithaka (USA).- 1999.- .- N .- С. .

40. Shulman L.M. Was a meteor shower into Jupiter before the A- impact of SL9 ?//Abstr. of Int. Conf. "Asteroids, Comets, Meteors 1999" (ACM-1999), Ithaka (USA).- 1999.- .- N .- С. .

41. Shulman L.M. On analysis of polarimetric data by solving of the inverse problem.//Abstr. of Int. Conf. "Asteroids, Comets, Meteors 1999" (ACM-1999), Ithaka (USA).- 1999.- .- N .- С. .

42. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. An emission reflex from Europa before the A- impact.//Сучасні проблеми фізики комет, астероїдів, метеорів, Сонця та Сонячної системи, Київ, 1998.- 1998.- .- N .- С. 83-86.

43. Shulman L.M., Kidger M., Serra-Ricart M., Torres- Chico R. Jet from the Nucleus of Comet Hale- Bopp (1995 O1) at the Heliocentric Distance about 7 AU.//36. пам'яті Астаповича.- 1998.- .- N .- С. XX.

44. Shulman L.M., Kidger M., Serra-Ricart M., Torres- Chico R. Jet from the Nucleus of Comet Hale-Bopp (1995 O1) at the Heliocentric Distance about 7 AU.//Abstr. 1st Int. Conf. " Comet Hale- Bopp", Puerto de la Cruz, Tenerife, Spain, Febr. 2-5, 1998.- 1998.- .- N .- P. XX.

45. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. Spectral survey of the Comet Halley during an occultation of a star.//Astron.Nachr.- 1997.- .- N 2318.- P. 35-50.

46. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. Meteor and comet features in the spectrum of Europa before the A- impact.//Int. Conf. on Asteroids, Comets and Meteors ACM- 96, Versailles, 1996.- 1996.- .- N .- P. 78.

47. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. The variation of monochromatic brightness of Europa before the A- impact.//Eur. SL-9 , Jupiter Workshop, Garching, Febr. 13- 15, 1995: Proc./ Ed. by R.West , H.Boehnhardt.- 1995.- .- N .- P. 101-106.

48. Shulman L.M. Sublimation and condensation of multi-component ices.//Solar System Ices, Toulouse, March 27- 30, 1995: Abstr.- 1995.- .- N .- P. 111.

49. Shulman L.M., Rickman H. On the origin of craters on cometary nuclei.//Solar System Ices, Toulouse, March 27- 30, 1995: Abstr.- 1995.- .- N .- P. 110.

50. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. Dynamic spectroscopy of Europa before the A-impact.//Abstr. IAU Colloq. No.156 "The

Collision of Comet Shoemaker- Levy 9 and Jupiter" , Baltimore, Mariland.- 1995.- .- N .- P. 83.

51. Shulman L.M. Effect of the Solar spectrum on spectra of comets.//BAAS.- 1994.- V.26.- N o.3.- P. 11.

52. Shulman L.M., Nazarchuk G.K. The preliminary results of spectral monitoring of Jupiter and its satellites during the comet impact.//26th Annu. Meeting of DPS. Abstr. of the special SL- 9 sessions, Bethesda, Oct.31- Nov.4, 1994.- 1994.- .- N .- P. 31.

53. Shulman L.M., Rickman H. On the origin of craters on cometary nuclei.//Small Bodies in the Solar System in their Interaction with Planets: Mariehamn Meeting, Aug.8- 12, 1994: Abstr.- 1994.- .- N .- P. XX.

54. Шульман Л.М., Харин А.С., Кузьков В.П. Проект прибора для определения точных положений в ближнем ИК- диапазоне.//Изучение Земли как планеты методами астрометрии, геофизики и геодезии: Тр. III Орловской конф., Одесса, 7-12 сент. 1992 г. - К.: Наук. думка.- 1994.- .- N .- С. 349-353.

55. Shulman L.M. CHON- particles as a possible spread source of molecules in the P/Halley.//Abstr. of IAU Symp. No.160

"Asteroids, Comets, Meteors 1993" - Belgirate, Italy.- 1993.- .- N .- P. 272.

56. Shulman L.M., Kharin A.S., Kuz'kov V.P. Device for Determination of the Precise Positions in Nearby Infrared.//Proc. ESO Conf. on "Progress in Telescope and Instrumentation Technologies", Garching bei Munchen, Germany, 1992.- 1992.- .- N .- P. 697-700.

57. Шульман Л.М., Сизоненко Ю. В., Назарчук Г.К., Коноплева В.П. Астрофизические исследования кометы Галлея и других комет.//Отчет о НИР.- 1990.- .- N Гос. рег. 01.86.00.- С. .

58. Шульман Л.М. Диагностика кометной пыли по поляриметрическим данным.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1990.- .- N 414.- С. XX.

59. Шульман Л.М. Кометы.//Физическая энциклопедия. Т.2.- М.: Сов.энцикл.- 1989.- .- N .- С. XX.

60. Шульман Л.М. Ядра комет.- М.:Наука, 1987.- С. XX.

61. Шульман Л.М. О несостоятельности модели ядра кометы в виде облака льдистых тел.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1987.- .- N 366.- С. XX.

62. Шульман Л.М. Критика математической модели вспышки блеска кометы, основанной на идее ледяного гало.//Астрон. циркуляр.- 1987.- .- N 1509.- С. XX.

63. Шульман Л.М., Кузьков В.П. Фотоприемное устройство со сверхпроводниковым болометром в качестве приемника излучения.//ВИТИ Центр.- 1987.- .- N ГР 01.87.0024862.- С. 6 .

64. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Назарчук Г.К. Разработка методов и средств и постановка исследований космических объектов в ИК- области спектра.//Отчет о НИР.- 1986.- Инв.№ 0286.0082968.- N г.р. 81033578.- С. XX.

65. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Липовецкий В.А., Афанасьев В.Л. Спектральные наблюдения кометы Галлея 1982 і на 6- метровом телескопе.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1986.- .- N 352.- С. .

66. Шульман Л.М. Диссоциативный нагрев газа в околоядерной области кометы.//Мат. 4-й Всесоюз. конф. по изучению комет.- К.: Изд-во КГУ.- 1986.- .- N .- С. .

67. Шульман Л.М., Городецкий Д.И., Бабаджанов П.Б. Советская программа наземных наблюдений кометы Галлея (доперигелийный период).//Информ. Сообщ. СОПРОГ.- 1986.- .- вып.3.- С. .

68. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Коноплева В.П. Исследование физических процессов в ядрах и атмосферах комет.//Отчет о НИР.- 1986.- Инв.№ 0286.0082968.- N г.р. 81033580.- С. .

69. Шульман Л.М., Майор С.П., Яцкив Я.С., Назарчук Г.К., Коноплева В.П. Разработать методику и аппаратуру наземных наблюдений кометы Галлея с целью обеспечения потребностей космической миссии ВЕГА.//Отчет о НИР.- 1986.- .- N г.р.01.83.0073650.- С. .

70. Shulman L.M., Nazarchuk G.K., Lipovetskiy V.A., Afanasiev V.L. Comet Halley spectrum observed by the 6-meter telescope.//20th ESLAB Symp. on the Exploration of Halley's Comet.,1986: Abstr./ SP- 250.- 1986.- .- N .- С. .

71. Shulman L.M. Fluidization in surface layers of cometary nuclei.//20th ESLAB Symp. on the Exploration of Halley's Comet.,1986: Abstr./ SP- 250.- 1986.- .- N .- С. .

72. Шульман Л.М. Физическая модель ядра кометы.//Автореф. дис. д-ра физ.-мат. наук.- 1986.- .- N .- С. XX.

73. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Тоточава А.Г. Разработка методов наблюдений и анализа микропеременности звезд.//ВНТИЦ, сб.рефератов НИР. Сер. физ.-мат.наук.- 1985.- .- N гос.рег. 81033577.- С. X.

74. Шульман Л.М. Псевдоожигение в поверхностных слоях комет. II.//Кинемат. и физ. небес. тел.- 1985.- Т.1.- N 5.- С. .

75. Шульман Л.М. Физическая модель ядра кометы.//Дис. д-ра физ.-мат.наук.- 1985.- .- N .- С. 519 .

76. Шульман Л.М., Сосонкин М.Г., Святогоров О.А., Романюк Я.О., Лаптев Е.И., Малахов Ю.И., Родригес М.Г., Мечетин А.М., Кузнецов В.Л. Прибор "УКУС" для астрономической фотографии. I. Общее

описание.//Астрометрия и астрофизика.- 1984.- .- вып.53.- С. 70-72.

77. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. О гелиоцентрической зависимости фотометрического параметра комет.//Кометы и метеоры.- 1984.- .- N 35.- С. .

78. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Эволюция ядра кометы в поле солнечной радиации и ее фотометрическое проявление.//Кометы и метеоры.- 1984.- .- N 35.- С. .

79. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Моделирование эволюции ядра кометы в поле солнечной радиации.//Кометы и метеоры.- 1984.- .- N 35.- С. .

80. Шульман Л.М., Хозов Г.В. Инфракрасные наблюдения кометы Галлея.//Информ. Сообщ. СОПРОГ.- 1984.- .- вып.2, ч.1.- С. .

81. Шульман Л.М. Состав кометных ядер. Космогонический подход.//Препринт ИКИ АН СССР.- 1983.- .- N Пр- 771.- С. .

82. Шульман Л.М., Майор С.П., Яцкив Я.С., Добровольский О.В. Программа наземных наблюдений кометы Галлея в 1983-1987 гг.//Информ.сообщ.- 1982.- .- N 1.- С. 22 .

83. Шульман Л.М. Нейтринная астрономия.//Укр. сов. энцикл.- 2-е изд.- 1982.- Т.7.- N .- С. .

84. Шульман Л.М. Вклад пылинок конденсационного происхождения в интегральный блеск кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1982.- .- N 46.- С. .

85. Шульман Л.М. Псевдооживление в поверхностных слоях комет. I.//Астрометрия и астрофизика.- 1982.- .- N 47.- С. .

86. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Кластеризация комет на диаграмме фотометрический показатель-гелиоцентрическое расстояние.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1982.- .- N 290.- С. .

87. Шульман Л.М. Почему в кометных ядрах нет клатратных гидратов метана, аммиака, двуокиси углерода и т.п. веществ?//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1982.- .- N 290.- С. .

88. Шульман Л.М. Почему в кометных ядрах нет метана, аммиака, двуокиси углерода и т.п. веществ?//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1982.- .- N 290.- С. .

89. Шульман Л.М. Чем отличались бы друг от друга сконденсировавшиеся и изверженные ядра комет?//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1982.- .- N 290.- С. .

90. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Кластеризация комет на диаграмме фотометрический показатель-гелиоцентрическое расстояние.//Тез. докл. Всесоюз. конф., Душанбе, Дониш, 1982.- 1982.- .- N .- С. .

91. Шульман Л.М. Почему в кометных ядрах нет метана, аммиака, двуокиси углерода и т.п. веществ?//Тез. докл. Всесоюз. конф., Душанбе, Дониш, 1982.- 1982.- .- N .- С. .

92. Шульман Л.М. Почему в кометных ядрах нет клатратных гидратов метана, аммиака, двуокиси углерода и т.п. веществ?//Тез. докл. Всесоюз. конф., Душанбе, Дониш, 1982.- 1982.- .- N .- С. .

93. Шульман Л.М. Чем отличались бы друг от друга сконденсировавшиеся и изверженные ядра комет?//Тез. докл. Всесоюз. конф., Душанбе, Дониш, 1982.- 1982.- .- N .- С. .

94. Шульман Л.М. Об интерпретации результатов поляриметрии комет.//Тез. докл. Всесоюз. конф., Душанбе, Дониш, 1982.- 1982.- .- N .- С. .

95. Шульман Л.М. Ионно- молекулярные кластеры в ядрах комет.//Препр. ИТФ АН УССР.- 1982.- .- N ИТФ-81- 141Р.- С. .

96. Shulman L.M. A correction to the icy model of cometary nucleus.//Cometary Exploration III: Proc.of the Int.Conf. on Cometary Exploration, Budapest, Hungary, Nov.15-19,1982.- 1982.- .- N .- С. .

97. Shulman L.M. Have cometary nuclei any internal sources of energy?//Cometary Exploration III: Proc.of the Int.Conf. on Cometary Exploration, Budapest, Hungary, Nov.15-19,1982.- 1982.- .- N .- С. .

98. Shulman L.M. Unorthodox neutral gas models of comets.//Cometary Exploration III: Proc.of the Int.Conf. on

Cometary Exploration, Budapest, Hungary, Nov.15-19,1982.-
1982.- .- N .- С .

99. Шульман Л.М., Кузьков В.П. Исследование дискретных
и протяженных источников ИК излучения в окнах
атмосферной прозрачности.//Деп.в ВИНТИ.- 1982.- .- N
0282-1003569.- С. XX.

100. Shulman L.M., Zhilyaev B.E., Totochava A.G. Technique
of Detection and Analysis of Stellar Microvariability. Part One.
Microvariability of XX- Camelopardalis.//AAfz.- 1981.- .- N
43.- P. X.

101. Shulman L.M., Zhilyaev B.E., Totochava A.G.,
Oshchepkov V.A. Technique of Detection and Analysis of
Stellar Microvariability. Part Two. Absorption Features
Variations in the Spectrum of XX- Camelopardalis.//AAfz.-
1981.- .- N 43.- P. XX.

102. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Орлов М.Я. Физические
характеристики звезд с пылевыми оболочками.//ВНТИЦ,
сб.рефератов НИР. Сер. физ.-мат.наук.- 1981.- .- N
гос.рег.76011839,- С. 130 .

103. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Орлов М.Я.
Исследование дискретных и протяженных источников
космического ИК- излучения в окнах атмосферной
прозрачности.//ВНТИЦ, сб.рефератов НИР. Сер. физ.-
мат.наук.- 1981.- .- N гос.рег. 78052656.- С. X.

104. Шульман Л.М., Розенбуш В.К., Коноплева В.П.
Физические и динамические характеристики комет.//Отчет
о НИР.- 1981.- .- N 76011844.- С. XX.

105. Шульман Л.М. Возможна ли альтернативная модель
ядра кометы?//Астрометрия и астрофизика.- 1981.- .- N
44.- С .

106. Шульман Л.М. Двухслойная модель ядра
кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1981.- .- N 45.- С .

107. Шульман Л.М. Интерпретация данных интегральной
фотометрии комет.//Астрометрия и астрофизика.- 1981.- .-
N 45.- С .

108. Shulman L.M. The Contemporary Model of Cometary
Nucleus and the Prospects of its Improvement by Space
Research.//Adv. Space Res.- 1981.- .- N .- С .

109. Шульман Л.М., Коноводченко В.А., Кладов Г.К. Исследование дискретных и протяженных источников космического ИК-излучения в окнах атмосферной прозрачности.//Отчет о НИР.- 1981.- Инв.№0282.1003569.- N
г.р. 78052656.- С. 153 .

110. Шульман Л.М. О невозможности образования комет по схеме Литтлтона.//Астрометрия и астрофизика.- 1980.- N 40.- С. XX.

111. Шульман Л.М., Коноплева В.П. Радиусы ядер 30 короткопериодических комет.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1980.- N 258.- С. XX.

112. Шульман Л.М., Коноплева В.П. Радиусы ядер периодических комет ($P > 200$ лет).//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1980.- N 260.- С. XX.

113. Шульман Л.М. Космічний пил.//Українська радянська енциклопедія.- 1980.- Т.5.- N .- С. XX.

114. Shulman L.M. A Modern Model of the Cometary Nucleus and Prospects of its Improvement by Space Research.//COSPAR XXIII Plenary Meeting, Budapest, 1980: Abstr.- 1980.- N .- P. XX.

115. Шульман Л.М., Кузьков В.П., Козийчук С.А., Коноводченко В.А. Фотоприемное устройство.//Авт.Свид-во N919469 с приоритетом от 19. 03.1980// Бюлл. "Открытия,изобретения".- 1983.- N32.- 1980.- N .- С. .

116. Шульман Л.М. Программа курса "Физика комет".//В кн.: Программы курсов по астрономии.- К.: Изд-во КГУ.- 1979.- N .- С. XX.

117. Шульман Л.М. Об ошибочности общепринятого метода разделения вкладов газа и пыли в интегральный блеск кометы.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1979.- N 255.- С. XX.

118. Шульман Л.М. Монолитны ли ядра комет?//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1979.- N 256.- С. XX.

119. Шульман Л.М. Физические аргументы против литтлтоновской схемы образования комет.//Кометный циркуляр.- К.: Киев.ун-т.- 1978.- N 239.- С. XX.

120. Шульман Л.М. Молекулы в кометах.//Препринт ИКИ АН СССР.- 1978.- .- N Пр- 458.- С. XX.

121. Шульман Л.М., Абрагин Э.П., Базелян Л.Л., Гончаров И.Ю., Зиничев В.А. Попытка наблюдения кометы Когоутека (1973 f) на дециметровых волнах.//Астрон. журн.- 1978.- Т.55.- N 1.- С. XX.

122. Шульман Л.М. Подтверждение к алгоритму 66 б.//В кн.: Агеев М.И., Алик В.П., Марков Ю.И. "Библиотека алгоритмов 1016- 1506".- М.: Сов. радио.- 1978.- .- N .- С. XX.

123. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е. Изменение энергии при фрагментации коллапсирующего облака. Явление гравитационного взрыва.//Сб. " Ранние стадии эволюции звезд " .- К.:Наук.думка.- 1977.- .- N .- С. X.

124. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Коноплева В.П. Поверхностная фотометрия комет.- К.:Наук. думка, 1977.- С. XX.

125. Шульман Л.М. К теории пристеночного слоя кометных ядер.//Астрометрия и астрофизика.- 1977.- .- N 32.- С. XX.

126. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Костюкевич В.И. Положение зенита полярного сияния над бухтой Тикси по фотографическим наблюдениям 22.02.1973.//Исследования по геомагнетизму, аэронауке и физике Солнца.- 1977.- .- вып.43.- С. XX.

127. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Вариации положения зенита полярного сияния по наблюдениям в Тикси 22 февраля 1973 г.//Исследования по геомагнетизму, аэронауке и физике Солнца.- 1977.- .- вып.43.- С. XX.

128. Шульман Л.М., Розенбуш В.К., Коноплева В.П. Определение эффективных ускорений в кометных хвостах II типа.//Астрометрия и астрофизика.- 1975.- .- вып.27.- С. 59-66.

129. Shulman L.M. Circumstellar dust shells.//Variable Stars and Stellar Evolution: Proc. IAU Symp. No.62, 1975.- 1975.- .- N .- P. XX.

130. Шульман Л.М. Околосветные пылевые оболочки.//Переменные звезды.- 1975.- .- N 19.- С. XX.

131. Шульман Л.М., Коноплева В.П. Физические процессы в кометах.//Отчет о НИР.- 1975.- .- N гос.рег. 71019116.- С. XX.

132. Шульман Л.М. Диагностика кометных пылинок по собственному инфракрасному излучению.//Астрометрия и астрофизика.- 1974.- .- N 23.- С. XX.

133. Шульман Л.М. К теории вспышек блеска комет.//Астрометрия и астрофизика.- 1974.- .- N 24.- С. XX.

134. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Редкобородый Ю.Н. Тепловая неустойчивость лучисто-конвективной оболочки звезды над слоевым источником энергии.//Астрометрия и астрофизика.- 1973.- .- вып.22.- С. X.

135. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Редкобородый Ю.Н. Равновесное состояние вещества в звездах со слоевым источником энергии.//Астрометрия и астрофизика.- 1973.- .- вып.22.- С. XX.

136. Шульман Л.М. Динамика нейтрального вещества в околоядерной области кометы.//Автореф. дис. канд. физ.-мат. наук.- Изд-во Тартуского ун-та, 1972.- .- N .- С. .

137. Шульман Л.М. Динамика нейтрального вещества в околоядерной области кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1972.- .- N 9.- С. .

138. Shulman L.M. Evolution of Cometary Nuclei.//Motion, Evolution of Orbits, and Origin of Comets: Proc. of IAU Symp. No.45, 1972.- 1972.- .- N .- С. .

139. Shulman L.M. Chemical Composition of Cometary Nuclei.//Motion, Evolution of Orbits, and Origin of Comets: Proc. of IAU Symp. No.45, 1972.- 1972.- .- N .- С. .

140. Shulman L.M., Konopleva V.P. On the Sizes of Cometary Nuclei.//Motion, Evolution of Orbits, and Origin of Comets: Proc. of IAU Symp. No.45, 1972.- 1972.- .- N .- С. .

141. Шульман Л.М. Динамика кометных атмосфер. Нейтральный газ.- , 1972.- С. .

142. Шульман Л.М., Мороженко А.В., Коноплева В.П. Исследование солнечной активности.//Отчет о НИР.- 1971.- .- N .- С. .

143. Shulman L.M., Zhilyaev B.E., Porfiriev V.V. Toroidal Stages in Stellar Evolution.//Nature.- 1970.- V.222.- N 8850.- С. .

144. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Порфирьев В.В. Двухсвязные конфигурации в звездной эволюции.//Науч. информ. Астросовета АН СССР.- 1970.- №16.- N .- С. X.

145. Шульман Л.М. Движение нейтрального вещества в атмосфере кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1970.- .- вып.11.- С. .

146. Шульман Л.М. Распределение плотности нейтрального вещества в атмосфере кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1970.- .- вып.11.- С. .

147. Шульман Л.М. Характер полидисперсности кометной пыли.//Сб.Проблемы космической физики.- К.:КГУ.- 1970.- .- N 5.- С. .

148. Шульман Л.М. Эволюция кометных ядер.//Материалы Симпоз. МАС No.45, 1970.- Ленинград: Изд-во ИТА АН СССР.- 1970.- .- N .- С. .

149. Шульман Л.М. Химический состав кометных ядер.//Материалы Симпоз. МАС No.45, 1970.- Ленинград: Изд-во ИТА АН СССР.- 1970.- .- N .- С. .

150. Шульман Л.М., Коноплева В.П. О размере кометных ядер.//Материалы Симпоз. МАС No.45, 1970.- Ленинград: Изд-во ИТА АН СССР.- 1970.- .- N .- С. .

151. Шульман Л.М., Коноплева В.П. Возраст комет Понса-Виннеке и Туттля.//Материалы Симпоз. МАС No.45, 1970.- Ленинград: Изд-во ИТА АН СССР.- 1970.- .- N .- С. .

152. Шульман Л.М., Жилиев Б.Е., Порфирьев В.В. К теории группового рождения звезд.//Астрометрия и астрофизика.- 1969.- .- вып.9.- С. X.

153. Шульман Л.М., Назарчук Г.К., Кистяковский А.Б., Смогоржевский Л.А. Солнечная навигация птиц.//Вестник зоологии.- 1969.- .- N 6.- С. .

154. Шульман Л.М. Синтез параметров блеска неправильной переменной звезды.//Астрометрия и астрофизика.- 1969.- .- вып.8.- С. .

155. Шульман Л.М. Физические условия в пристеночном слое кометного ядра.//Астрометрия и астрофизика.- 1968.- .- N 4.- С. XX.

156. Шульман Л.М. Газодинамика околоядерной области кометы.//Астрометрия и астрофизика.- 1968.- .- N 4.- С. XX.

157. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Диффузионная модель хвоста кометы.//Мат. 4-й Всесоюз. конф. по изучению комет.- К.: Изд-во КГУ.- 1968.- .- N .- С. XX.

158. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Диффузионная модель хвоста кометы.//Сб.Проблемы космической физики.- К.:КГУ.- 1968.- .- N 3.- С. XX.

159. Шульман Л.М., Назарчук Г.К. Динамика нейтрального вещества в кометах.//Мат. 4-й Всесоюз. конф. по изучению комет.- К.: Изд-во КГУ.- 1968.- .- N .- С. XX.

160. Шульман Л.М. Поведение малых возмущений в плазме с объемными источниками энергии.//Вопросы астрофизики.- К.: Наук. думка.- 1967.- .- N .- С. XX.

161. Шульман Л.М. О поглощении акустической энергии в верхней атмосфере Солнца.//Вопросы астрофизики.- К.: Наук. думка.- 1967.- .- N .- С. XX.

162. Шульман Л.М. Некоторые задачи физики комет.//Активные процессы в кометах.- К.: Наук.думка.- 1967.- .- N .- С. XX.

163. Шульман Л.М. Влияние диссипации на равновесие плазмы в магнитном поле.//Вопросы астрофизики.- К.: Наук. думка.- 1966.- .- N .- С. XX.

164. Шульман Л.М. О выборе предвспышечной конфигурации плазмы.//Вопросы астрофизики.- К.: Наук. думка.- 1966.- .- N .- С. XX.

165. Шульман Л.М., Шербаум Л.М. Орбіти метеорів, що спостерігалися на АО КДУ у 1959- 1961 рр.//Вісник КДУ.- 1965.- .- N 7.- С. XX.

166. Шульман Л.М., Кривуца Ю.Н., Кручиненко В.Г.
Определение радиантов, высот и скоростей метеоров,
наблюдавшихся в Киеве в 1959 г.//Сб. Материалы МГГ.-
1964.- .- N 6.- С. XX.

167. Шульман Л.М., Бенюх В.А., Деменко А.А.
Фотографічні спостереження метеорів на АО КДУ у 1960-
1961 р.//Вісник Київського ун-ту. Сер. "Астрономія".-
1964.- .- N 6.- С. XX.

168. Шульман Л.М. Применение прямоугольных координат
в фотографической астрометрии.//Вопросы астрометрии.-
1964.- .- N .- С. XX.

169. Шульман Л.М. Вынужденные нелинейные волны в
плазме.//Физика межзвездной среды.- К.: Наук.думка.-
1964.- .- N .- С. XX.

170. Шульман Л.М. Неустойчивость токового слоя в
неоднородно намагниченной плазме.//Вопросы
космогонии.- 1964.- .- N т.Х.- С. XX.

171. Шульман Л.М. Новый метод повышения
разрешающей способности радиотелескопов.- , 1962.- С.
XX.

172. Шульман Л.М. О второй гармонике в спектре
спорадического радиоизлучения Солнца.//Прогр. и тез.
докл. на Всеукр. совещ. геофиз. и астрон., Киев,5- 9 апреля
1962г.- 1962.- .- N .- С. XX.

173. Шульман Л.М. О натрия в верхней атмосфере
Земли.//Прогр. и тез. докл. на Всеукр. совещ. геофиз. и
астрон., Киев,5- 9 апреля 1962г.- 1962.- .- N .- С. XX.

174. Шульман Л.М. О натрия в верхней атмосфере
Земли.//Сб. работ. КГУ по МГГ.- 1962.- .- N 3.- С. XX.

175. Шульман Л.М. Про одну можливість підвищення
роздільної здатності радіотелескопів.//Вісник Київського
ун-ту. Сер. астрон., фіз., хім.- 1961.- .- N в.2.- С. XX.

[ред.] Публіцистика

- [Відтінки помаранчевого кольору або чому змовкла «Чесна хвиля». Стаття Л. М. Шульмана на проталі \[maidan.org.ua\]\(http://maidan.org.ua\)](#)
- [Борги доводиться повертати. Стаття Л. М. Шульмана на проталі \[maidan.org.ua\]\(http://maidan.org.ua\)](#)

[ред.] Посилання

- [Списки випускників кафедри астрономії та фізики космосу Київського університету ім. Т. Г. Шевченка](#)
- [Ученний і громадянин: пам'яті Леоніда Шульмана](#)
- [Перелік премій та відзнак, які отримали співробітники ГАО НАН України](#)

[ред.] Джерела

- *Шаромова В.Р.* Українські фізики та астрономи. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2009.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Шульман_Леонід_Маркович&oldid=8073554

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [Астрофізики](#)
- [ГАО](#)

Яковкін Авенір Олександрович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Авенір Олександрович Яковкін (1887—1974), астроном родом з [Башкирії](#), член-кореспондент АН УРСР.

1945—1952 — професор [Київського університету](#), 1951—1967 працював у [Головній астрономічній обсерваторії АН](#)

[УРСР](#) (1952—1959 — директор). Основні праці стосуються теорії руху [небесних тіл](#), зокрема [Місяця](#).

[ред.] Література

- [Енциклопедія українознавства](#). У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.
- [Український радянський енциклопедичний словник](#). У 3-х т. Т. 3. — 2-ге вид. — Київ, 1987.

Отримано з

http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Яковкін_Авенір_Олександрович&oldid=9415351

Категорії:

- [Українські астрономи](#)
- [ГАО](#)
- [Науковці Київського університету](#)
- [Уродженці Башкирії](#)
- [Народились 1887](#)
- [Померли 1974](#)

Приховані категорії:

- [Незавершені статті з науки](#)
- [Персоналії за алфавітом](#)

Яцків Ярослав Степанович

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

Ярослав Степанович Яцків

Ярослав Степанович Яцків у 2008 році

	25 жовтня 1940
Народився	с. Данильче , Рогатинський район , Івано-Франківська область
Громадянство	 Україна
Національність	українець
Галузь наукових інтересів	астрономія
Заклад	НАН України

249

Alma mater	Львівська політехніка
Вчене звання	академік НАН України (1985)
Науковий ступінь	доктор фізико-математичних наук (1976)
Науковий керівник	президент Української астрономічної асоціації
Відомі учні	Михайло Міщенко
Відомий у зв'язку з:	дослідження космічної геодинаміки Державна премія України (1983 , 2003) Державна премія СРСР (1986) в галузі науки та техніки
Нагороди	Ордени «За заслуги» III та II ступенів

Яросла́в Степа́нович Яцкі́в(* [25 жовтня 1940](#), с. [Данильче](#), [Рогатинський район](#), [Івано-Франківська область](#)) — [радянський](#) та [український астроном](#) і [геодезист](#), доктор фізико-математичних наук ([1976](#)), академік [НАН України](#) ([1985](#)), президент [Української астрономічної асоціації](#). Видатний учений у галузі астрономії, космічної геодинаміки та космічних досліджень, активний громадський діяч, лауреат [Державної премії України](#) ([1983](#), [2003](#)) та Державної премії СРСР ([1986](#)) у галузі науки та техніки, [заслужений діяч науки і техніки України](#) ([1988](#)).

250

Зміст

[\[сховати\]](#)

- [1 Біографія](#)
- [2 Наукова, видавнича і громадська діяльність](#)
- [3 Премії та почесні нагороди](#)
- [4 Джерела, посилання та література](#)

[\[ред.\] Біографія](#)

Ярослав Степанович Яцків народився [25 жовтня 1940](#) року в селі [Данильчому Рогатинського району, Івано-Франківської області](#)

[1955](#) року закінчив середню школу в [Пукові](#) на Рогатинщині. [1960](#) року закінчив [Львівський політехнічний інститут](#), а в [1960](#) — [1962](#) роках працював астрономом-спостерігачем у [Полтавській гравіметричній обсерваторії АН УРСР](#). Член [КПРС](#).

Після закінчення [1965](#) року аспірантури [Головної астрономічної обсерваторії НАН України \(ГАО\)](#) Ярослав Яцків працював у цій обсерваторії (з [1975](#) року її директор).

Від [1976](#) року — доктор фізико-математичних наук, [1985](#)-го — академік НАН України.

Учений брав активну участь у підготовці та виконанні космічних програм ВЕГА, СОПРОГ, ФОБОС, МАРС, а також в організації космічних досліджень АН УРСР ([1986](#) — [1992](#)). У теперішній час ([2000-ні](#)) як член Президії НАН

України Я. Яцків координує наукові космічні дослідження України.

Про міжнародне визнання наукового авторитету Ярослава Яцківа свідчить обрання його віце-президентом Міжнародної астрономічної спілки ([1982](#) — [1986](#)), президентом Комісії 19 МАС «Обертання Землі» ([1982](#) — [1986](#)), співголовою секції Міжнародної геодезичної асоціації, головою дирекції Міжнародної служби обертання Землі ([1992](#) — [1995](#)) та інших міжнародних наукових організацій.

Завдяки видатним організаторським здібностям, наполегливості, ініціативі Я. Яцківа започатковано й успішно завершено будівництво Високогірної спостережної бази ГАО на піку Терскол ([Кавказ](#)). Нині ця найвища в Європі астрофізична обсерваторія, яка оснащена двометровим телескопом, входить до складу Міжнародного центру астрономічних і медико-екологічних досліджень.

[1991](#) року Я. С. Яцків ініціював створення [Української астрономічної асоціації](#) (УАА) і є її незмінним Президентом. Своєю діяльністю УАА сприяє об'єднанню та координації астрономічних досліджень в Україні. Під керівництвом Ярослава Яцківа в Україні створена мережа станцій астро-геодинамічних спостережень, яка є частиною світової мережі. У ГАО НАН України під керівництвом Яцківа з [1990-х років](#) діють міжнародні центри з опрацювання цих спостережень, отриманих новими технічними засобами.

Ярослав Степанович Яцків — голова Державної комісії єдиного часу і еталонних частот, член Ради з питань

науково-технічної політики при Президентові України (1996).

З 1998 року Я. С. Яцків — член Президії НАН України. Від 9 жовтня 2002 року — Голова науково-видавничої ради НАН України.

З 2000 року по 2001 рік Я. С. Яцків — перший заступник міністра [Міністерства освіти і науки України](#). Високий виконавчий орган, який він очолював, спрямовував свої зусилля на формування в країні системи, яка б найкраще сприяла розвитку наукового і технічного потенціалу нашої держави.

З 1 квітня 2005 року — директор-організатор [Інституту енциклопедичних досліджень НАН України](#); з 3 жовтня того ж року — Співголова Робочої групи з розроблення Концепції розвитку наукової сфери, створеної розпорядженням [Президента України В. А. Ющенка](#).

Ярослав Яцків є головою Експертної ради НАН України з питань науково-технічної експертизи інноваційних проектів технологічних парків (з 2006 р.); представником України в Адміністративній раді УНТЦ.

Починаючи від 2006 р. — голова Піклувальної ради Стипендійної програми Фонду [Віктора Пінчука «Завтра. UA»](#).

[ред.] Наукова, видавнича і громадська діяльність

Основні наукові праці Ярослава Яцківа присвячені вивченню особливостей обертання Землі, космічної геодинаміці та фундаментальній астрометрії. У галузі

обертання [Землі](#) учений виконав великий цикл досліджень з вивчення так званих вільного та вимушеного рухів полюсів Землі, вперше визначив новий тип вільної добової [нутації](#) Землі. Він був ініціатором і активним виконавцем наукової роботи з визначення координат полюсів Землі з 1890 до 1969 року за даними астрономічних спостережень. Цей ряд координат полюса, відомий серед науковців світу як «*київський ряд*», набув широкого застосування у геодезії, геофізиці, геодинаміці.

Ярослав Яцків — яскравий представник широко знаної у світі *наукової школи О. Орлова — Є. Федорова* та продовжувач її традицій. Велика його заслуга у пропагуванні та подальшому розвитку ідей [Є. Федорова](#) з теорії нутації, яка має важливе значення для визначення орієнтації осі обертання Землі у просторі. Завдяки ініціативам Ярослава Степановича та його наполегливості як Голови секції «Астрометрія» Астрономічної ради СРСР у [1970-х роках](#) на теренах колишнього СРСР, а також в Україні, почали розвиватися і впроваджуватися у практику нові технічні засоби спостереження, які визначають параметри обертання Землі (лазерна локація штучних супутників, радіоінтерферометрія з наддовгою базою, радіотехнічні спостереження навігаційних супутників — [GPS](#)-спостереження).

Я. С. Яцків запропонував нові підходи до побудови глобальної земної та небесної систем координат. За його керівництвом та безпосередньою участю створено високоточні каталоги фундаментальних слабих зір та джерел космічного радіовипромінювання.

Багатогранність таланту Ярослава Яцківа, його високу ерудицію видно у його наукових (понад 200), численних науково-популярних працях та низці відомих [монографій](#).

Під керівництвом ученого Головна астрономічна обсерваторія НАН України набула широкого міжнародного визнання, стала однією з найбільших в Європі.

Я. С. Яцків — засновник і головний редактор журналу «Кинематика и физика небесных тел» (виходить з [1985](#) р.), заступник головного редактора журналу [«Космічна наука і технологія»](#) (з [1995](#) р.), заступник головного редактора журналу «Наука та інновації» (з [2005](#) р.), головний редактор науково-популярного журналу «Світогляд» (з [2006](#) р.).

Широке визнання набула діяльність Ярослава Яцківа як Голови Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при НАН України (з [1990](#) р.), яка сприяє зміцненню міжнародних зв'язків учених України з колегами інших країн. Популярними стали засідання дискусійного клубу «Елітарна Світлиця» під головуванням ученого, які з [1996](#) року щомісячно проводить Комітет у [Будинку вчителя](#) (м. [Київ](#)).

Як член Президії НАН України Я. С. Яцків відповідає за вирішення низки питань: видавничої діяльності, розвитку поліграфічної бази НАН України; координації діяльності наукових установ НАН України та їх участі у виконанні міжнародних програм та проектів у галузі космічних досліджень; здійснює загальне керівництво видавництвом [«Наукова думка»](#) НАН України та Видавничим домом «Академперіодика» НАН України; відповідає за зв'язки НАН України з [Національним космічним агентством України](#).

Учений — активний громадський діяч, член Конгресу Української інтелігенції, [Української Всесвітньої](#)

[координаційної ради](#), член Ради конкурентоспроможності України.

[1 липня 2005](#) року під час роботи VI Міжнародного конгресу українців Ярослава Яцківа обрано Президентом [Міжнародної асоціації українців](#) (МАУ), під керівництвом якого виконуються основні завдання асоціації: сприяння відновленню та розвитку [українознавства](#), збереження пам'яток історії та культури, поширення знань про культурні надбання і наукові здобутки українського народу, проведення українознавчих наукових форумів, координація діяльності національних асоціацій в різних країнах світу.

[\[ред.\] Премії та почесні нагороди](#)

Заслуги Ярослава Степановича Яцківа перед вітчизняною наукою відзначені багатьма державними нагородами ([Державна премія України в галузі науки і техніки 1983](#) року та Державна премія СРСР [1986](#) року; він лауреат багатьох наукових премій, серед яких Фондація доктора Дем'янів, премія імені Олекси Гірника ([2005](#)), «За мир і свободу України», премія НАН України імені Є. П. Федорова. Його нагороджено орденами [«За заслуги»](#) III та II ступенів, лауреат республіканської премії ім. М. Островського.

Науковець є іноземним членом [Польської академії наук](#), академіком [Міжнародної академії астронавтики](#) та членом багатьох міжнародних наукових організацій. Ярослав Яцків працював керівником програми наземних спостережень [комети Галлея](#), за що має почесну відзнаку [НАСА](#), за дослідження зміни орієнтації земної осі у тілі Землі та просторі його відзначено престижною

міжнародною премією [Євросоюзу](#) імені Рене Декарта (2003; єдиний в Україні лауреат цієї премії).

Ім'я видатного вченого в галузі астрономії та космічної геодинаміки, державного та громадського діяча, академіка Національної академії наук України Ярослава Степановича Яцківа знає і в [космосі](#): одна з малих планет за номером 2728 має назву «Яцків».

[ред.] Джерела, посилання та література

- [Яцків Ярослав Степанович](#)
- [Яцків Ярослав Степанович](#), Астронет
- [Yaroslav S. Yatskiv](#)
- *Кушнір Ліна «Життя сьогодні випереджає найсміливішу фантастику». Академік Ярослав Яцків про місце науки в житті країни, зустріч із Папою Римським, загрози земній цивілізації та інший світ на Японському архіпелазі // «Україна Молода» № 199 за 26 жовтня 2010 року*
- *"Українська астрономія: обсерваторій багато, потенціалу – менше", BBC Україна, інтерв'ю з Ярославом Яцківим*
- *Енциклопедія українознавства. У 10-х томах. / Головний редактор [Володимир Кубійович](#). — Париж; Нью-Йорк: [Молоде життя](#), 1954—1989.*

Отримано з http://uk.wikipedia.org/w/index.php?title=Яцків_Ярослав_Степанович&oldid=9469768

Категорії:

- [Радянські астрономи](#)
- [Українські астрономи](#)
- [Геодезисти](#)

- [Українські геодезисти](#)
- [Українські громадські діячі](#)
- [ГАО](#)
- [Академіки НАНУ](#)
- [Випускники Львівської політехніки](#)
- [Народились 25 жовтня](#)
- [Народились 1940](#)
- [Уродженці Рогатинського району](#)
- [Заслужені діячі науки і техніки України](#)
- [Люди, на честь яких названо астероїд](#)

Літнарівич Руслан Миколайович

УКРАЇНСЬКІ АСТРОНОМИ

За матеріалами Вікіпедії станом на
10.06.2012

Комп'ютерний набір, верстка, редагування і
макетування та дизайн в редакторі Microsoft © Office©
Word 2003 Р.М.Літнарівич

E-mail: litnarovich@windowslive.com